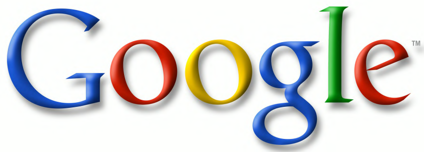
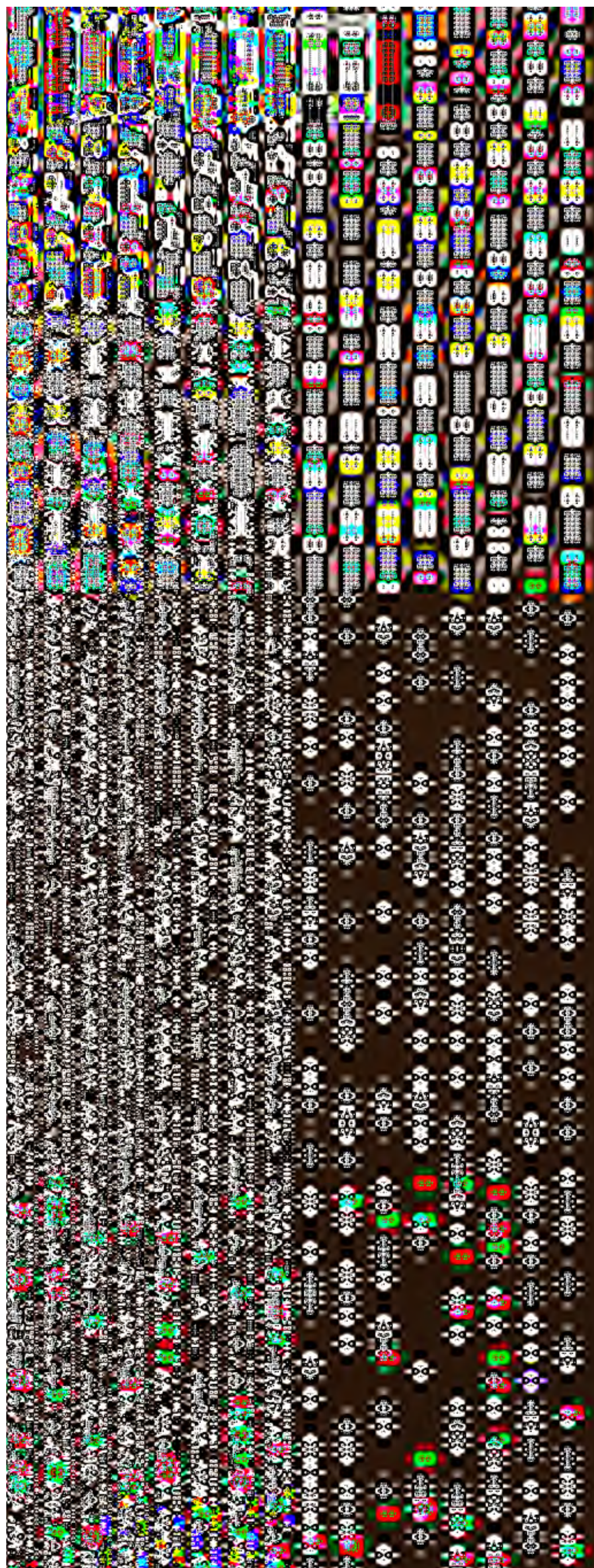
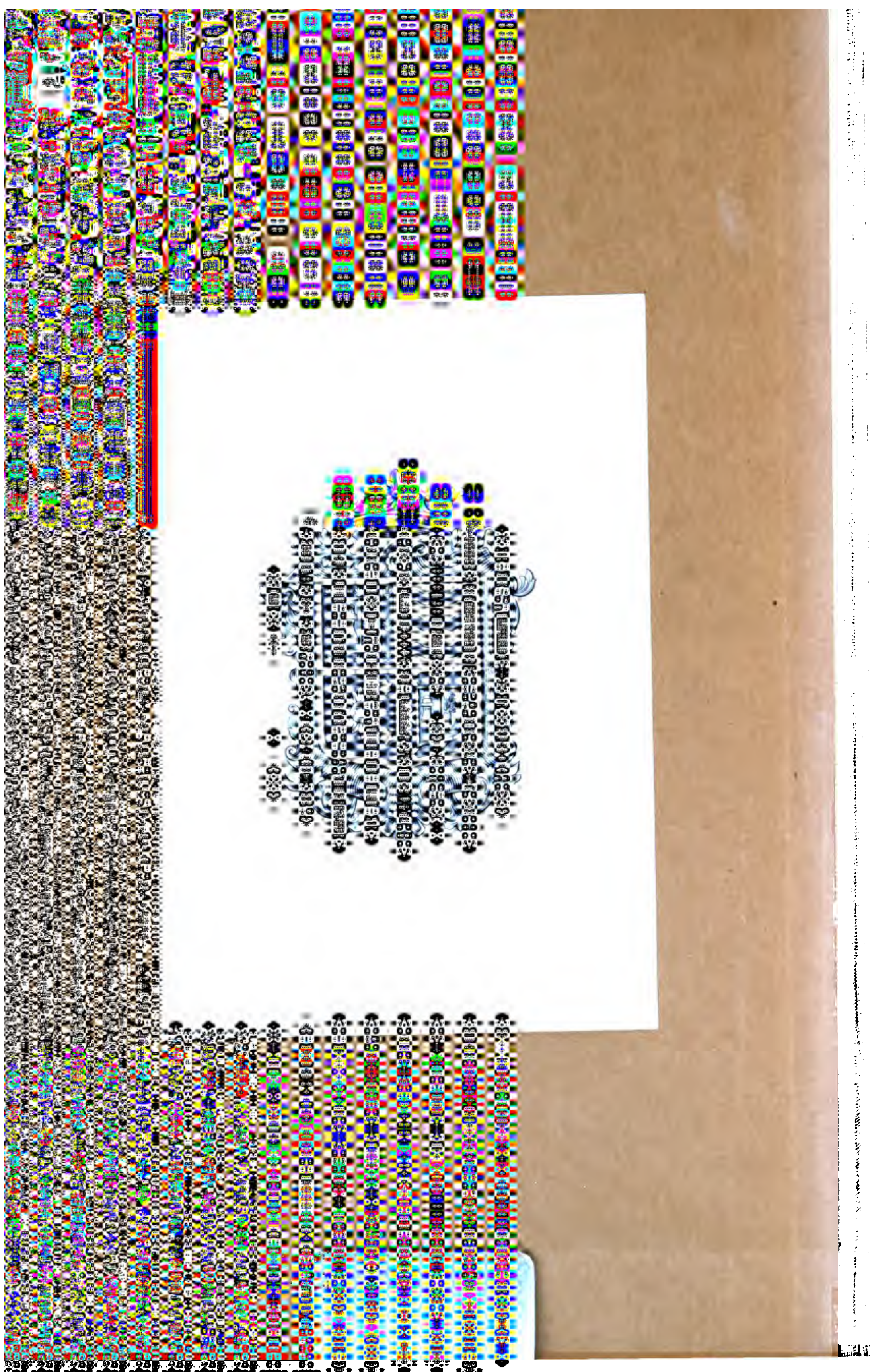
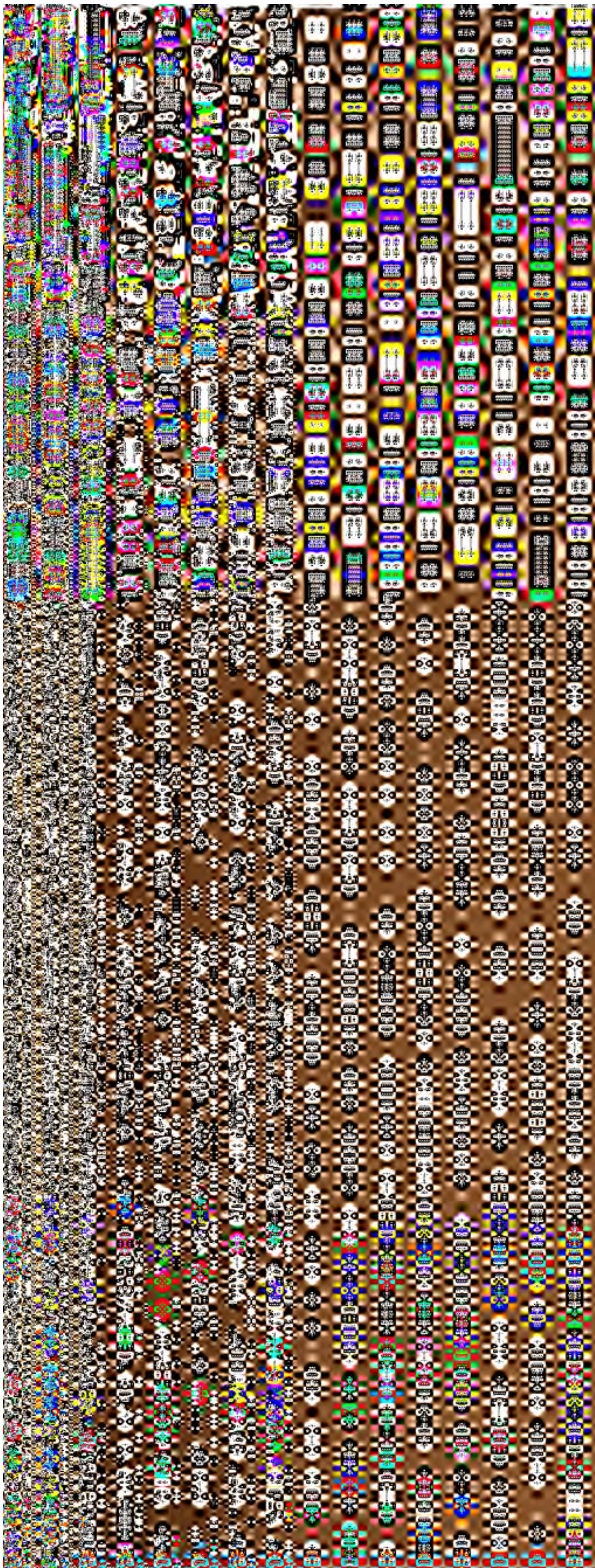

HET BLOKKADE-RECHT.

HET BLOKKADE-RECHT.

ACADEMISCH PROEFSCHRIFT

TER VERKRIJGING VAN DEN GRAAD

VAN

DOCTOR IN DE STAATSWETENSCHAP,

AAN DE RIJKS-UNIVERSITEIT TE LEIDEN,

OP GEZAG VAN DEN RECTOR MAGNIFICUS

DR H. KERN,

Hoogleeraar in de Faculteit der Letteren en Wijsbegeerte.

VOOR DE FACULTEIT TE VERDEDIGEN

op Zaterdag 3 Juli 1880,

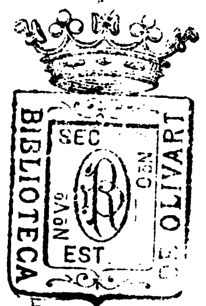
des namiddags ten 3 uren.

DOOR

DMITRY LOUIS VAN BYLANDT,

GEBOREN TE St PETERSBURG.

'S GRAVENHAGE,
T. C. B. TEN HAGEN.
1880.

AAN MIJNE OUDERS.

INHOUD.

INLEIDING.

Waar geen harmonie van belangen bestaat, bestaat er ook geen gevaarlijker fictie dan ze te onderstellen.

Deze eenvoudige woorden zullen wel geen tegenspraak ondervinden en allicht velen als eene al te nuchtere waarheid voorkomen — toch meen ik er op te mogen wijzen, hoe wel eens die nuchtere waarheid wordt over het hoofd gezien; hoe dikwijls, bij het opbouwen eener theorie, de deugdelijkheid van haren grondslag geen onderzoek wordt waardig gekeurd, en op deze wijze gevolgtrekkingen worden gemaakt, die, met het wezen der dingen in strijd zijnde, tot niets anders dan verkeerde voorstellingen kunnen leiden. En in geen geringe mate levert daartoe het internationale recht eene overvloedige

stof op. De betrekkingen tusschen Staten, weinig in het oog vallend 1) zoolang zij niet worden afgebroken, hebben voor velen iets aantrekkelijks, zoodra het nieuws eener gespannen verhouding of van eene breuk tot hen is doorgedrongen. Dan geven zij aanleiding tot geschriften 2), waarin bv. op vernuftige wijze wordt aangegeven hoe de oorlog, want deze is immers voor hen het kenmerk dier breuk, kan voorkomen worden, hoe wenschelijk het is hem voor het vervolg onmogelijk te maken, en welke de middelen zijn om een' gezegenden toestand van onafgebroken vrede te verkrijgen.

Vervuld van de ellende, die met elken oorlog gepaard gaat, en welhaast ooggetuigen van de rampen die hij na zich sleept, voelen zij in het diepste van hun hart een protest opwellen tegen zulk barbaarsch geweld en geven aan hun menschlievend gemoed alle vrijheid om van verontwaardiging te blaken en den Staten een meer humanen levensnorm aan te bevelen, op het gevaar af van wegens een „gedankenloses Mitleid" bespot te worden.

Tegen dezulken richt Lasson 3) zijne waar-

---

1) In schijn althans; in werkelijkheid worden zij het nooit, maar nemen een ander karakter aan.

2) Zie bv. P. v. Bemmelen, Middelen tot voorkoming van oorlog. Utrecht 1871.

3) Adolf Lasson. Prinzip und Zukunft des Völkerrechts. Berlin 1871.

schuwende stem, waar hij het beeld gebruikt van den kwakzalver, die, met het organisme onbekend, door slechte middelen eene bestaande kwaal verergert.

Voor alles dus kennis der werkelijkheid; dat is, op het gebied van het internationale recht, bekendheid met het wezen der Staten en met de wetten die hunne betrekkingen beheerschen. Maar tevens, bekendheid met de feiten, zooals de geschiedenis ze heeft opgeteekend, want hare lessen geven ten slotte de practijk aan, die het bestaan dier wetten moet rechtvaardigen.

Opmerkelijk zijn te dien aanzien de woorden van ANCILLON 1): „Enfin (et cette utilité est peut-être „la plus réelle et la plus étendue de toutes), il est „une maladie aussi dangereuse que commune, dont „l'histoire seule peut être le préservatif et le remède, „c'est l'abus des principes généraux, la fureur de „bâtir des théories aussi séduisantes que chiméri„ques, la manie d'élever des systèmes de politique, „d'éducation, de législation, auxquels on veut „ramener, plier ou sacrifier tous les faits."

En om de groote diensten, die hier de geschiedenis bewijst, in een nog helderder licht te stellen, ontwikkelt hij het verschil tusschen de theorie en

---

1) FR. ANCILLON: Tableau des révolutions du système politique de l'Europe. Paris 1823, dl. IV. Inleiding: Réflections sur l'utilité de l'histoire, p. 5.

de praktijk. Van waar, zoo vraagt hij, dat in de theorie zoo vele dingen waar zijn, die het in de practijk niet zijn? De theorie, zoo luidt zijn antwoord, is het systematisch samenstel der regelen en beginselen, die elke wetenschap of kunst beheerschen; dat wil zeggen, zij combineert algemeene begrippen; terwijl wij in de practijk, in de werkelijkheid slechts met individuen te doen hebben. Die begrippen nu, kunnen niet anders zijn dan de voortbrengselen van de rede allééén, of resultaten van de ondervinding en van feiten.

Stel het eerste geval, dat de rede allééén den mensch beginselen kan leveren, onafhankelijk van de ondervinding en onaangeroerd door hare leeringen; dan zullen in dit stelsel de begrippen leêge vormen zijn zoodra men ze afscheidt van de bizondere gevallen waarop zij waren toegepast; zij zullen derhalve niets beteekenen, niets bewijzen en een samenstel uitmaken, dat van de theorie slechts den naam heeft en ook niet tegen de practijk strijdt. Ziet men daarentegen in de begrippen, waarop de theorie berust, slechts gegeneraliseerde feiten, of tot de grootst mogelijke eenheid gebrachte bevindingen, dan zal de theorie niet meer zinledig zijn; maar wat nu in de theorie waar zal zijn, kan dan nog in de praktijk valsch zijn. Immers, om uit de ondervinding de beginselen der theorie af te leiden, heeft men de punten van overeenstemming bij de verschillende individuen saâmgenomen, daarentegen

de punten van verschil ter zijde gelaten. Maar zoodra komt het er niet op aan om die beginselen op de werkelijkheid toe te passen, of men vindt bij de individuen juist al die eigenschappen en hoedanigheden terug, die men bij het scheppen der theorie niet in rekening had kunnen brengen, en die door haar bestaan en werking die beginselen zullen bestrijden.

Al die beginselen komen nu onophoudelijk in tegenspraak met de duizendvoudige verscheidenheid der natuur, die tusschen de verschillende volken eene menigte eigenaardigheden van persoonlijken en plaatselijken aard daarstelt, welke men niet ongestraft uit het oog verliest. En nu bestaat de kunst van den wetgever en van den staatsman hierin, dat zij die verschilpunten vatten, hunne werking berekenen. en zien wat zij hun te doen toestaan of verbieden. Daartoe kan alléén de geschiedenis tot richtsnoer dienen, d. i. de kennis der feiten in hun onderling verband, de kennis van het wezen der volkeren-maatschappij, zooals het in waarheid bestaat.

Het internationale recht kent de Staten als zelfstandige, souvereine corporaties, die in hun doel de reden van hun bestaan vinden. Zij bestaan voor hunne onderdanen, en derhalve is hun eerste plicht dan ook hunne souvereine zelfstandigheid te handhaven. Geven zij haar prijs, dan houden zij tevens op Staat te zijn. De staten-maatschappij bestaat nu

uit dergelijke souvereine corporaties, die in de eerste plaats ieder voor zich zelve bestaan, waarvan ieder haar eigen doel heeft, ter bereiking van hetwelk zij de middelen kiest, die haar de besten voorkomen. Dat egoïstisch karakter, dat met het wezen van den Staat één is, straalt natuurlijk ook in zijne handelingen tegenover de andere leden der statenmaatschappij uit. Zijn eigenbelang raadpleegt hij bovenal, en hij alléén is gerechtigd om daarvoor te waken. In den onophoudelijken strijd, dien hij deels in stilte, ik zoude bijna zeggen op vredelievende wijze, deels ten aanhoore van de beschaafde wereld, met de wapenen in de hand, tegen al wat voor zijn bestaan schadelijk is, voert, en die de uiting is van zijnen wil om te blijven die hij is, ontmoet hij natuurlijkerwijze dezelfde neigingen bij zijnen naaste. Dezelfde behoefte aan zelfbehoud, dezelfde neiging tot ontwikkeling en kracht. Derhalve, strijd van belangen.

Intusschen, de toenemende beschaving, en de velerlei behoeften die zij voortdurend doet ontstaan, het verkeer tusschen de burgers der verschillende Staten en de betrekkingen die zij onder elkander in het leven roepen, in één woord: het economisch bestaan der volken, stelt den Staten eischen, aan welke zij in 't belang hunner onderdanen moeten toegeven. En die eischen zijn dezelfden als die, onder wier vervulling iedere Staat zijn doel tracht te bereiken, nl. rechts-zekerheid, rechts-eenheid en

het uit den weg ruimen van alle hinderpalen, die aan de vrije en zelfstandige ontwikkeling zijner burgers in den weg staan. Daarvoor is vrede onmisbaar, en bij dien vrede hebben ook alle Staten belang; want dan alléén zal het hun mogelijk zijn hunne verplichtingen na te komen en elkanders rechten te eerbiedigen. Dan, hoe zwaar dit belang ook wegen moge, een oneindig veel zwaarder gewicht legt het zelfstandig bestaan in de weegschaal, en, wordt dit eenmaal bedreigd, dan treedt het egoïstisch karakter van den Staat helder te voorschijn.

Uit den strijd der belangen van die rechtsbevoegde corporaties vloeit voort dat hare rechten, evenals alle andere rechten, kunnen geschonden worden. En daar geen hooger macht die rechten handhaaft, is de Staat verplicht tot geweld zijne toevlucht te nemen, wanneer alle middelen om langs den minnelijken weg recht te verkrijgen uitgeput zijn.

Maar voor die minnelijke schikking, door middel van arbitrage, moet ééne zaak vaststaan, nl. dat de partijen vooruit gezind zijn den vrede te bewaren.

Bestaat deze gezindheid niet, zoo zal zelfs een zuiver rechtsgeschil niet aan eene scheidsrechterlijke uitspraak worden onderworpen. 1)

De Staat, die geweld gebruikt, verkeert in 't geval van den man, die genoodzaakt is zijn leven of

---

1) C. H. Beelaerts v. Blokland, Internationale arbitrage. Diss. Leiden 1875, p. 113.

zijne bezittingen tegen gewelddadige aanrandingen te verdedigen. Maar hem wordt niet, zooals aan dezen, zekerheid van recht en hulp van hooger gezag verleend. De man vindt in de wetten van zijn land de gevallen afgebakend, waarin hij tot noodweer zijne toevlucht nemen mag, d. i. slechts dan, wanneer de overheid hem in zijn recht niet kan handhaven; en zij veroorloven hem niet meer te doen dan volstrekt noodig is om de handhaving zijner rechten te verkrijgen. Voor den Staat ontbreekt dat hooger gezag, en zijn geen gevallen aangewezen, waarin geweld mag worden aangewend. Hij zelf heeft uit te maken of zoodanig gevaar bestaat, of zijn recht is geschonden, en of die schennis, dan wel het gevaar daarvoor van dien aard is, dat hij geweld mag aanwenden. 1)

Twee dingen zijn dus maar mogelijk: òf men behoort eigen richting toe te laten, òf men zorge voor 't instellen van eene rechtsmacht, bevoegd om alle geschillen, welke tusschen Staten oprijzen, te beslissen, en toegerust met zooveel macht als noodig is om de uitvoering van het gewezen vonnis te verzekeren.

Eigen richting, dat wil zeggen, den oorlog, te verbannen, en niet tevens te zorgen voor zulk eene internationale rechtsmacht, zou eenvoudig zijn de Staten rechteloos maken, en dus een toestand in

1) van Tets, De Nationaliteit van personen en goederen naar het oorlogsrecht. Diss. Leiden 1870 p. 26, 27.

het leven roepen, zelfs geen enkelen dag houdbaar 1).

Wie den oorlog wil verbannen, moet zich dus eene internationale rechtbank laten welgevallen en het gevolg daarvan tevens aannemen: dat er aan de souvereiniteit van elken Staat in het bijzonder een einde kome. Immers de rechter staat boven de partijen, en dus ook de internationale rechtbank boven de Staten. En het zal hier niet te doen zijn om de opoffering van een abstract begrip van souvereiniteit, maar het prijs geven eener „zeer wezenlijke en bij uitnemendheid kostbare bezitting."

Men zou geen stap verder komen door zich tot eene zuivere internationale rechtspraak te bepalen en het uitvoeren der vonnissen aan de betrokken Staten zelven over te laten. De zwakken zouden bukken, even als zij het nu doen, maar de machtigen zouden zich verzetten, even als zij zich nu verzetten, en hunne ongehoorzaamheid kleuren met eenig voorwendsel, dat dan wel niet moeielijker zoude te vinden zijn dan nu. Die internationale rechtbank moet dus, wil zij doel treffen, eene mogendheid zijn en de noodige physieke kracht bezitten; maar om tot haar te geraken zouden wij onze onafhankelijkheid moeten prijs geven, en dan is de vraag wel gerechtvaardigd of het doel tegen dien prijs niet te duur gekocht wordt?

---

1) Mr J. T. Buijs, Modern oorlogsrecht. Gids 1872. dl. III. p. 186. v.

Ook het denkbeeld eener confederatie van Staten, die in meerdere of mindere mate hunne zelfstandigheid behouden, is niet nieuw. Reeds kwam „le grand dessein du roy" hierop neder 1).

Bij den vrede van Utrecht, 1713, werd dat plan van HENDRIK IV weder opgevat door den abt CASTEL DE SAINT PIERRE, die het in 1729 nader ontwikkelde in zijn werkje: „Abrégé du projet de paix perpétuelle". Tot uitgangspunt den toestand nemende, zooals die door het tractaat van Utrecht was in 't leven geroepen, zoekt hij door vreedzame middelen het evenwicht tusschen de Staten te bewaren.

Zijn eerste artikel luidt: „Il y aura désormais „entre les Souverains qui auront signé les articles „suivants une alliance perpétuelle" enz. De abt had hier wel eene achterdeur mogen openlaten, en de woorden „rebus sic stantibus" indachtig zijn.

In art. 3 doen die Souvereinen voor altijd afstand, zoo voor zich als voor hunne opvolgers, van „la voie des armes", terwijl de volgende artikelen de samenwerking der geallieerden regelen. Toen dit schoone plan den Kardinaal FLEURY werd voorgelegd, maakte hij eene wijze opmerking: „Vous avez „oublié un article essentiel, celui d'envoyer des

---

1) Mémoires de Henry le Grand, par MAXIMILIEN DE BÉTHUNE, duc de Sully, Paris, 1662; WHEATON, Histoire du progrès du droit des gens, I. p. 317. v.

„missionnaires pour toucher les coeurs des princes „et les persuader d'entrer dans vos vues."

In 1761 gaf ROUSSEAU een werkje uit onder den titel: „Extrait du projet de paix perpétuelle de M. l'abbé de Saint Pierre", waarin hij op den treurigen toestand wijst, dien de tallooze oorlogen veroorzaken en ook de wenschelijkheid aantoont van een Europeesch verbond, met eene wetgevende macht en eene rechterlijke, die de orde bewaart en met kracht van wapenen de weerspannigen bedwingt. Om daartoe te geraken is zoo heel veel niet noodig, meent ROUSSEAU; de Vorsten en staatslieden moeten eenvoudig hunne eerzucht, de volken hunne domme vooroordeelen afleggen!

Na hem wordt in het laatst der 18e eeuw hetzelfde denkbeeld weer door twee philosophen opgevat: JEREMIAS BENTHAM en IMMANUEL KANT.

De eerste ontwikkelt in verschillende geschriften (1786-1789) 1) een schets van het volkenrecht. Hij wil daarvan eene codificatie op den grondslag van het utiliteitsbeginsel; hieruit leidt hij de rechten en verplichtingen der Staten af. Maar hij wil ook dat de oorlog zooveel mogelijk belet worde. Ja, hij voegt er zelfs een plan van eeuwigen vrede bij, gebaseerd op vermindering en vaststelling der strijdkrachten te land en ter zee van de Europeesche

1) Uitgegeven door JOHN BOWRING: Works of JEREMY BENTHAM, London 1839. Part. VIII, p. 537 en v.

Staten, en emancipatie hunner koloniën. Voor de beslissing van internationale geschillen wil hij een hof van arbitrage vestigen, dat den algemeenen vrede zou gemakkelijk maken, al had het zelfs geen dwingende macht!

De tweede, IMMANUEL KANT. gaf in 1795 zijn „Entwurf zum ewigen Frieden" 1) uit, waarin hij als conclusie deze drie artikelen vaststelt:

1. „Die bürgerliche Verfassung in jedem Staat soll republicanisch sein"; daarmede bedoelt hij het representatieve systeem.

2. „Das Völkerrecht soll auf ein Föderalism freier Staaten gegründet sein."

3. „Das Weltbürgerrecht soll auf Bedingungen der allgemeinen Hospitalität eingeschränkt werden."

Intusschen hebben de bloedige oorlogen der fransche Republiek en van het Keizerrijk wel het bewijs gegeven dat de tijd voor de verwezenlijking van zulke plannen nog niet was aangebroken.

En wat heeft de geschiedenis van het begin dezer eeuw ons geleerd? Dat zij, die „au nom de la très-sainte et indivisible Trinité" de Heilige Alliantie sloten, de daarin vervatte verklaringen, die niet meer waarde hadden dan het papier waarop zij geschreven stonden, veilig hadden kunnen achterwege laten. De algemeene uitputting, de dringende

---

1) Een overzicht van dat plan is te vinden bij TRENDELENBURG, Lücken im Völkerrecht. Leipzig 1870. p. 4—14.

behoefte aan vrede had de gedachte aan eene groote Christelijke volkeren-familie op den voorgrond gebracht, en in dat Heilig Verbond willen belichamelijken. Hoe anders was het resultaat! Overheersching van de kleine Staten door de grooten, interventiën in Italië, Spanje en Griekenland, totdat eindelijk onderlinge tweespalt het verbond verbrak en de volken hunne oude zelfstandigheid herwonnen.

Die vrome wenschen beoogden idealen, maar de verwezenlijking van deze is niet van deze wereld.

Toch moet de internationale arbitrage nog niet onvoorwaardelijk veroordeeld worden; alléén, en deze eisch is niet buitensporig, men verlange niet meer dan men met dat middel kan bereiken.

Er bestaan voorbeelden genoeg, waarin gerezen geschillen door eene scheidsrechterlijke uitspraak beëindigd zijn; maar het waren dezulke, die den oorlog niet waard waren. De geschillen over de Alabama-claims, over de Delagoa-baai, bevatteden geen levenskwestie voor de betrokken Staten. Maar wat, zoo de staatkundige vraagstukken, die, welke alleen den fakkel des oorlogs vermogen te ontsteken, aan dergelijke jurisdictie ontsnappen?

Er blijft dan niets anders over dan den fakkel tot aan het einde toe te laten branden.

En die oorlog, die zoo bij uitnemendheid geschikt is om een in loome rust ingeslapen volk wakker te schudden, en de ware machtsverhouding der Staten aan het licht te brengen is nu het eenige

middel om het steeds wisselend evenwicht voor een tijd vast te stellen.

De oorlog eene kwaal! Ja, maar eene, die ons op onzachte wijze voor eene nog veel grootere behoedt. Indien het voor den mensch geldt, dat hij in den strijd des levens aan innerlijke kracht wint, nog veel meer geldt dit voor de volkeren; immers die kracht en het bewustzijn van die te bezitten zijn de voorwaarde van hun zelfstandig bestaan.

De geschiedenis leert dat het niet zelden aan den oorlog te danken is geweest, zoo die kracht toenam en het volksleven gelouterd werd. En zoude dan de volkomen zekerheid, dat nimmermeer van eenige zijde oorlogsgevaar konde dreigen, wel wenschelijk zijn?

Intusschen, hoe weinig bemoedigend die feitelijke toestand ook zijn moge, laten wij niet vergeten dan ten allen tijde het oorlogsgeweld in de bereiking van het beoogde doel zijne beperking heeft gevonden, en dat elk tijdperk, overeenkomstig de toen heerschende begrippen, pogingen kan aanwijzen, tot tempering van het oorlogsrecht aangewend.

Wel gingen die pogingen niet van congressen uit; maar daarom waren zij niet minder goed gemeend en, wat van meer beteekenis is, er bestond grootere kans dat zij doeltreffend waren.

Reeds in het begin der 13e eeuw zien wij dat Paus Innocentius III den ban uitspreekt over eene

wijze van oorlog voeren die christenen niet past 1)· „Artem illam mortiferam et odibilem ballistario- „rum et sagittariorum adversus Christianos et „Catholicos de caetero sub anathemate prohibemus." Een tegenhanger van dergelijk verbod vinden wij in onze dagen niet. „De Christiani et Catholici" van weleer zijn nu waarschijnlijk de „beschaafde natien", wier staatsbegrootingen het getuigenis afleggen dat er wel degelijk gezorgd wordt voor een talrijk leger, van ver dragende wapenen voorzien!

Langzamerhand zien wij ook dat de binnenlandsche wetgevingen de zaak der particulieren, die niet onmiddellijk in den krijg betrokken zijn, ter harte nemen.

In de Deutsche Reuterbestallung 2) van 1570, vinden wij het gebod dat in 't vijandelijk land

---

1) Zie BLUNTSCHLI, Das Beuterecht im Krieg und das Seebeuterecht insbesondere. Nördlingen 1878, p. 39, noot.

STRABO vertelt dat de Erethriërs en de bewoners van Chalcis overeengekomen waren *μή χρῆσθαι τηλεβόλοις*.

2) Art. 91: Item da nicht allweg das Geld oder Bezahlung so ordentlich vorhanden und sie (die Truppen) auf den Wirthen oder den armen Mann leben und zehren müssten, so sollen si doch nicht desto weniger aller Gebühr und Billigkeit zu verhalten, ihrer so viel möglich zu verschonen und um dasjenige, so ihnen die Wirthe oder arme Leut geben, ehrbare, gute Rechenschaft zu halten, Zettel oder Bekanntmuss von sich geben und ihnen solches hernacher an ihrer Besoldung abziehen zu lassen schuldig sein.

Art. 92. Hergegen sollen auch die armen Leut um ihre Schäden durch unser und des hl. Reichs Kreis-, Pfennig- oder Zahlmeister ordentlich bezahlt werden. BLUNTSCHLI, Beuterecht p. 58.

geen requisities zonder betaling zullen gehouden worden.

Zoo lezen wij ook in art. 14 van den Artykelbrief ofte Ordonnantie op de discipline militaire, van 15 Aug. 1590: „Niemandt en zal mede in 't aentrecken, aftrecken, stille liggen, monsteren, ofte in besette plaetse, den inwoonderen der Geunieerde Provintien, heure toestanders of Bondt-genoten verdrucken, oft berooven, ofte eenighe eetware, geldt ofte andersints afdringen, sonder de eetbaer waren ofte andere behoorlijcken te betalen, noch ter neder worpen ofte bederven eenighe Water-molens, ofte Water-wercken, ofte d'selve oft andere huysen, ofte oock in 't op trecken 't Legher aen brande steecken, sonder speciael bevel van den Generael ofte ander Hooft-Officier, alles op lyfstraffe."

En niet alleen moesten dergelijke reglementen voor de veiligheid van persoon en goed zorgen, ook kerken en scholen, liefdadigheidsinstellingen en hospitalen, alles wat men tot de „friedlichen Culturschätze" zou kunnen brengen, moest deelen in de weldaad, die een getemperd geweld zou blijken te zijn.

Doch in hoeverre de toepassing van zulke bepalingen aan het daarmede beoogde doel ook mocht beantwoorden, tot op den huidigen dag is steeds gebleken dat de zoogenaamde „Kriegsraison" niets van haar dwingend karakter heeft verloren en dat het niet mogelijk is geweest eene hoogere wet dan

die der noodzakelijkheid aan te nemen. Zoo levert de militaire geschiedenis van de laatste vijftig jaren daarvan menig voorbeeld op. Zoo heeft Pruissen gedurende zijn' veldtocht in Bohemen en Zuid-Duitschland zijne troepen ten koste van de vreedzame bewoners dier streken gevoed en vervoerd; terwijl het zich bovendien aanzienlijke oorlogschattingen liet betalen; en toen het pruissische leger na het sluiten van den Prager vrede terugtrok, moest men het langs de zijwegen laten marcheren, omdat langs den grooten weg alles was kaal gegeten. Voor hetgeen den soldaten verschaft werd, is niets betaald. Men gaf daarvoor schuldbekentenissen af, die de Oostenrijksche regeering na het sluiten van den vrede zoogenaamd zou moeten kwijten. 1)

Van meer belang en grooteren invloed op het oorlogsrecht, zijn twee gebeurtenissen geweest, die op het einde der 18e eeuw plaats vonden, nl. het neutraliteits-verdrag, dat in 1780 door KATHARINA II werd in het leven geroepen, en het vriendschaps- en handels-verdrag, in 1785 gesloten tusschen den Koning van Pruissen en de Noord-Amerikaansche Republiek. Beiden brachten een nieuw element, den neutralen handel, op den voorgrond; een element, dat zich bij de ontwikkeling van 't inter-

1) VAN TETS, De Nationaliteit van personen en goederen naar het oorlogsrecht. Diss. Leiden 1870. p. 22.

nationale recht, met name van het oorlogsrecht ter zee, meer en meer zou doen gelden. Het eerste was bestemd om de rechten der neutrale Staten en den neutralen handel in den zeeoorlog te beschermen, het tweede erkende in het beroemde art. 23 1) de vrijheid van den handel in het algemeen, en legde aan de contracteerende partijen de verplichting op om hem, in 't geval van eenen eventueelen oorlog tusschen genoemde partijen, op geenerlei wijze te verontrusten.

Die vrijzinnige bepaling, waardoor de Pruissische en Amerikaansche staatslieden den anderen volkeren een voorbeeld hadden willen geven, bleef echter niet lang bestaan. Het geheele art. 23 werd bij de herziening van het verdrag, in 1798, op verlangen van den President ADAMS, er uit gelicht.

De groote verliezen, die de handel der neutralen in den amerikaanschen vrijheidsoorlog, van de zijde van Engeland leed, waren een krachtige spoorslag

---

1) Art. 23: . . . . Alle Kauffahrtei- und Handelsschiffe, die zum Austausch der Producte verschiedener Gegenden gebraucht werden und folglich bestimmt sind, die zu den unentbehrlichen Bedürfnissen, sowie zur Bequemlichkeit und Annehmlichkeit des Lebens dienenden Sachen leichter zu verbreiten, sollen frei und ungehindert passiren können; und beide contrahirende Theile machen sich verbindlich, weder Kaperschiffe auszurüsten, noch ihnen zu erlauben, diese Art von Handelsschiffen wegzuhnemen oder zu vernichten, noch auf andere Art den Handel zu stören.»

Zie verder de geschiedenis van het tractaat van 1785 en eene beoordeeling daarvan bij FRIEDRICH KAPP, Friedrich der Grosse und die Vereinigten Staten, Leipzig, 1871.

om bij monde van de coalitie der Noordsche Mogendheden, een protest aan te teekenen tegen die willekeurige uitbreiding van het oorlogsgeweld. Men begreep, dat, hoewel het niet mogelijk was ten gunste der neutralen een' toestand te onderstellen, nog minder, te verkrijgen, als hadde de oorlog niet plaats, deze toch zooveel doenlijk tot de oorlogvoerenden diende beperkt te blijven.

En niet minder dan de billijkheid, was hier het eigenbelang van den handelsstand in het spel.

De billijkheid, omdat de Staten onderling gehouden zijn met de rechten en verplichtingen rekening te houden, die uit de handelsbetrekkingen der volkeren voortspruiten.

Doch hiermede is volstrekt niet gezegd dat de Staten een onbepaald recht op den handel hebben. De volkeren, die in hun verkeer, over en weêr van elkander afhankelijk zijn, scheppen onderlinge handelsbetrekkingen, waarvan de scheepvaart een der voornaamste instrumenten is.

Daaruit volgt dat voor de volkeren rechten en verplichtingen ontstaan; en de verplichtingen nu, die hunne onderdanen aan vreemde natien verbonden, hebben de Staten moeten eerbiedigen, even als zij van de vreemde natien de eerbiediging der rechten van hunne onderdanen hebben moeten eischen.

Maar voor alles is daartoe noodig dat er werkelijk betrekkingen bestaan. Zijn die er niet, dan heeft de verplichting van den Staat geen reden van

bestaan, evenmin als er dan van een recht kan sprake zijn. Alleen het feit dat er handelsbetrekkingen bestaan, doet voor de Staten rechten en plichten geboren worden; en nu kunnen zij het zich noch tot een' plicht rekenen om die betrekkingen toe te laten, noch kunnen zij dezelven rechtens eischen. Zoo was het bv. van de zijde der Europeesche Staten een misbruik van hunne macht om hunnen handel aan China en Japan te willen opdringen, zoolang er tusschen de Europeesche natien aan den eenen kant en de Chineesche en Japansche aan den anderen, nog geen geregeld ruilverkeer bestond. Maar evenzeer maakten China en Japan zich aan een dergelijk misbruik schuldig, door die handelsbetrekkingen op te heffen, nadat zij zich eenmaal ontwikkeld hadden 1).

Waar dus handelsbetrekkingen bestaan, moeten zij beschermd worden en zich in de grootst mogelijke vrijheid kunnen ontwikkelen.

Luider dan de stem der billijkheid, zal wel die van den handelsstand geklonken hebben. De vraag daargelaten, of het staatsbelang naar het belang van den handeldrijvenden staatsburger dient afgemeten te worden, zij hier slechts opgemerkt dat diens, bij het uitbreken van een' oorlog aangeheven jammerklachten wel eens van eene kortzichtigheid ge-

---

1) TH. FUNCK BRENTANO et ALBERT SOREL, Précis du Droit des Gens. Paris, 1877, p. 379.

tuigen, waarvoor de aanwezigheid van een sterk geprikkeld eigenbelang hem, naar alle verwachting, had mogen bewaren.

Tijdens den strijd, dien Engeland tegen zijne opgestane Noord-Amerikaansche kolonie voerde, waren het de kooplieden van Liverpool, die, vreezende dat de eindelijke zegepraal der opstandelingen hun de voordeelen zoude ontnemen, die zij uit den toen bloeienden handel op die kolonie trokken, bij den Premier, Lord NORTH, aandrongen om den oorlog met alle hardnekkigheid te blijven volhouden. Die vrees was echter ongegrond. Immers de uitkomst bewees, en daarvan konden later de betrokken beurzen medespreken, dat reeds weinige jaren na den vrede de havens en pakhuizen te Liverpool te klein bleken, voor den in bijna dubbele mate toegenomen handel op de vroegere Noord-Amerikaansche kolonie.

Een ander voorbeeld. Den 2[den] December 1859 zonden de Bremer kooplieden aan de Europeesche zeemogendheden eene resolutie toe, met het verzoek dezelve te overwegen, en op het in dat jaar aangekondigde congres, tot een beginsel van het oorlogsrecht ter zee te willen verheffen. Die resolutie luidde aldus: „Die Unverletzlichkeit der Person „und des Eigenthums in Kriegszeiten zur See, „unter Ausdehnung auf die Angehörigen krieg„führender Staten, soweit die Zwecke des Krieges „sie nicht nothwendig beschränken, ist eine unab-

„weisliche Forderung des Rechtsbewusstseins unse-„rer Zeit". 1)

De handelsstand van Bremen had zich de overtuiging eigen gemaakt, dat het de taak van het aanstaande congres was, om de kroon te zetten op het werk zijner voorgangers en „sich durch „völlige Verbannung der Willkür roherer Zeiten „aus den Normen des Seerechts, ein segensreiches „und ewiges Andenken in den Annalen der Civili-„sation zu stiften."

De overwegingen waarvan die resolutie de slotsom was, waren ontleend aan de eischen der beschaving, waarmede het volkenrecht, wat den zeeoorlog betreft, nog altijd in strijd was: want het liet nog toe dat private personen in de vreedzame uitoefening van hun beroep, van hunne vrijheid en hun goed beroofd werden; dat handelsvaartuigen weggenomen en vernield konden worden, handelingen, die in den oorlog te land als ruw geweld gebrandmerkt zijn, enz.

Hoewel het verwachte congres niet tot stand kwam, was van vele zijden instemming met die poging betuigd, en het was vooral onze handelsstand, die haar ondersteunde. Ook hij meende dat de wereldhandel leed wanneer het verkeer tusschen enkele mogendheden ophield, en dat die

1) BLUNTSCHLI, Das Beuterecht im Kriege, und das Seebeuterecht in'sbesondere, p. 89 e. v.

mogendheden, wier gewone politiek bestond in het handhaven harer neutraliteit tegenover de oorlogvoerenden, vurig moesten wenschen dat de vijandelijke eigendommen geëerbiedigd werden 1).

Dat die theoretische beschouwing onjuist was, werd een 10tal jaren later bewezen.

Het verslag over onzen handel van het jaar 1870 2) wijst aan dat de invoer met 10,8 pct., de uitvoer met 2 pct., terwijl de doorvoer met $20^1/_2$ pct. vermeerderde. En al moge voor de vermeerdering van den in- en uitvoer eene andere verklaring te vinden zijn, voor die van den doorvoer is er geen andere dan de oorlog van 1870, gedurende welken de blokkade der Duitsche havens onze onzijdige havens op den waren prijs deed schatten. De ondervinding leert dus integendeel dat de neutrale mogendheden, bij vijandelijkheden tusschen hunne naburen, goede zaken maken. Zoowel Liverpool's handelsstand der vorige eeuw, als de Nederlandsche uit onze dagen, dwaalde, daar waar het eigenbelang hun den weg had moeten wijzen.

Hoe waar het nu ook zijn moge, dat alleen in volkomen vrijheid de handel zich kan ontwikkelen,

---

1) W. HEINEKEN, Het moderne oorlogsrecht ter zee, Gids. 1872. dl. I. p. 228.

2) Staatkundig en staathuishoudkundig Jaarboekje voor 1872, uitgegeven door de Vereeniging voor de Statistiek in Nederland, p. 360.

niet minder waar is het, dat het staatsbelang die vrijheid kan beperken 1).

In vredestijd kan dit op velerlei wijze geschieden; hoofdzakelijk door de verschillende wetgevingen op het punt der douane. Voor vele economisten is het al of niet wenschelijke van hare algeheele afschaffing eene welkome twistvraag. Een keuze te doen ligt echter niet in dit bestek. Het volkenrecht immers, dat niet met de staathuishoudkunde mag verwisseld worden, ontzegt den souvereinen Staten niet het recht eene dergelijke wetgeving te hebben, en laat het aan de beoefenaars der staathuishoudkunde over, om hen, zoo noodig, op hunne ware belangen te wijzen.

Eene andere, en welhaast meer noodzakelijke, beperking ondervindt hij door de maatregelen, die de Staten in het belang der openbare gezondheid kunnen nemen. Ook op dit punt zijn de deskundigen het niet eens. Terwijl op de daartoe betrekkelijke conferentie te Weenen in 1874 het quarantaine-stelsel warme verdedigers vond, werd het weêr op het hygienisch Congres te Brussel in 1876, als nutteloos, en ondoelmatig om de verspreiding van epidemiën te voorkomen, veroordeeld.

Nog kan in bizondere omstandigheden de handel

ARTHUR DESJARDINS, Traité de droit commercial maritime, Paris. 1878. dl. I. p. 18—73.

aan maatregelen, als het embargo onderworpen worden. 1)

In tijd van oorlog zijn de beperkingen van strengeren aard. Ieder der oorlogvoerenden zal, wanneer hij er nut in ziet, den tegenstander zooveel mogelijk trachten te verzwakken. Dit kan hij doen door de vroeger tusschen hen bestaande handelsbetrekkingen geheel of gedeeltelijk op te heffen, door den toevoer der zoogenaamde oorlogscontrabande te verbieden, eindelijk door het blokkeeren der vijandelijke havens en kusten.

Het spreekt wel van zelf dat het verbod om handel te drijven, in de practijk alleen door eene formeele overeenstemming der beide partijen wordt opgeheven.

Dergelijke overeenkomsten behooren echter tot de uitzonderingen. Zoo hebben b. v. Frankrijk en Rusland in den Krimoorlog aan hunne onderdanen toegestaan om onder bepaalde voorwaarden den handel voort te zetten. Daarentegen heeft de Porte in haren jongsten oorlog wel zorg gedragen dat,

---

1) Vele schrijvers, ook nieuwere, vermelden ook nog het zoo genaamde « Arrêt de prince ».

Volgens CALVO: « la défense faite aux navires marchands ancrés dans un port bloqué ou placés par suite de circonstances-politiques dans une position exceptionnelle, de quitter momentanément leur mouillage.»

Beter is de definitie van MASSÉ: « une mesure de sûreté qui, hors le cas de guerre, empêche le départ d'un navire ou le saisit en mer pour interrompre son voyage.»

zoo zij al het Suez-kanaal voor alle volken open liet, zij den russischen schepen den toegang verbood.

Het verbod om eene der partijen van oorlogsbehoeften, en wat al meer onder het rekbare begrip van oorlogscontrabande te brengen is, te voorzien, vloeit echter evenveel voort uit de plichten der neutralen, als uit de rechten der oorlogvoerende mogendheden.

De blokkade eindelijk, is het doelmatige middel om de vijandelijke handelsvloot tot stilliggen te dwingen, en, door zijn' handel te stremmen, den vijand zelven op eene gevoelige wijze te treffen.

In de volgende bladzijden heb ik getracht van dat blokkade-recht de ontwikkeling te schetsen.

HOOFDSTUK I.

---

§ 1. VAN HET EINDE DER MIDDENEEUWEN TOT 1780.

Het tijdstip, waarop de blokkade zich voor het eerst in de krijgsoperatien van oorlogvoerenden heeft vertoond, is niet met juistheid aan te geven. Maar wel mag men aannemen, dat ten allen tijde die middelen gebruikt werden om den vijand te overwinnen en tot den vrede te dwingen, die daartoe het meest geschikt waren. Het komt ons dan ook niet noodig voor om op het voetspoor van VATTEL 1) den oorsprong der blokkade in de oude geschiedenis te zoeken, te meer daar hare

1) VATTEL, Droit des gens, meldt ons in II. § 117 op gezag van PLUTARCHUS, dat DEMETRIUS POLIORCETUS, krijg voerende tegen Athene, en op het punt die stad door den honger tot overgave te dwingen, den schipper en den loods van een vaartuig, dat levensmiddelen naar die ingesloten plaats bracht, heeft laten ophangen.

toepassing noodzakelijkerwijze ondergeschikt moet geweest zijn aan de toen bestaande wapening en tactiek, die in den loop der tijden groote veranderingen ondergingen.

In 1346 vaardigde EDUARD III, koning van Engeland, in oorlog zijnde met Frankrijk, eene ordonnantie uit, waarin gezegd werd dat elk schip, dat trachten zou eene fransche haven binnen te loopen, genomen en verbrand zou worden 1). Dit strenge verbod, dat ons aan de later te ontstane fictieve blokkade doet denken, schijnt intusschen door eene zeer werkelijke blokkade van eenige fransche havens te zijn gevolgd geweest 2).

In de middeneeuwen en vroeger was het blokkade-recht en daaruit voortvloeiende kwesties nog onbekend 3), ofschoon men eene toepassing van

---

1) CALVO, Le Droit international théorique et pratique. t. II. § 1188, Paris, 1872.

2) Zoo lezen wij in de Histoire navale d'Angleterre van P. DANIEL, I: ch. 12, aangehaald bij L. v. BYLAND, Zee-tactiek, Amsterdam 1767, Inleiding p. XII, noot, dat in het volgende jaar (1347) Calais door de Engelschen na eene blokkeering van 11 maanden door den honger vermeesterd werd. Aan deze blokkade namen niet minder dan 738 schepen deel, waarvan slechts 25 aan den Engelschen koning behoorden. De anderen waren uit 83 plaatsen bijeenverzameld; zelfs Gelderland zou door één schip met 24 matrozen vertegenwoordigd zijn geweest.

3) HAUTEFEUILLE, Histoire des origines, des progrès et des variations du droit maritime international. Paris 1858, pag. 210. e. v.

hetzelve, waaraan evenwel elk juridisch karakter ontbrak, zoude kunnen terugvinden in de verbodsbepalingen die den neutralen zeehandel in zijn geheel of gedeeltelijk troffen 1). In deze onbepaalde trekken beschrijft GROTIUS ons 2) dat recht. Hij eischt dat de blokkade-schennis, om eene straf na zich te slepen, aan de blokkeerende mogendheid eene werkelijke schade hebbe berokkend; hij verbiedt ook het binnen brengen van artikelen van contrabande. Doet de neutrale dit toch, dan moet hij de daardoor veroorzaakte schade vergoeden, en nu moet de oorlogvoerende zich van die vergoeding kunnen verzekeren door de inbeslagneming van schip en goed. GROTIUS stelt zich op het gebied van 't private recht, maar zegt ons niet of wij hier te doen hebben met eene noxæ deditio, dan wel met eene pignoris capio.

BIJNKERSHOEK beschouwt haar als pignoris capio, omdat, zoo er geen schade toegebracht is, ook GROTIUS de inbeslagneming niet langer laat voortduren, dan tot dat eene cautio de futuro gegeven is.

Bij BIJNKERSHOEK 3) vinden wij een beginsel, dat tot op den huidigen dag, zonder uitzondering, is gehuldigd, nl. dat de straf die den schuldige

---

1) GESSNER, Le droit des neutres sur mer 1865. p. 154.

2) GROTIUS, De jure belli ac pacis. III. 6. V. 1.

3) BIJNKERSHOEK, Quaestiones juris publici I. c. XI.

aan eene blokkade-schennis treft, geheel onafhankelijk is van de toegebrachte schade.

Na de ontdekking van Amerika, begint de blokkade zich in schetsachtige omtrekken in eenige solemneele acten te vertoonen, doch des te scherper in de handelwijze van eenige oorlogvoerende mogendheden. Bijna alle internationale verdragen, op het einde der 16e en gedurende de 17e eeuw gesloten, die aan de oorlogscontrabande bepalingen wijdden, hielden een artikel in, dat in 't bizonder bestemd was om die goederen op te noemen, waarin de handel, in oorlogstijd, niet zoude verboden zijn.

Tot de voornaamste van die verdragen behooren dat van de Pyreneeën (1659), van Nijmwegen (1678), van Rijswijk (1697) en dat van Utrecht (1713). Maar zij bevatten geen definitie van blokkade, zij geven geen denkbeeld van de rechten, die den blokkeerende toekomen, anders dan dat hij het recht heeft om den handel met eene op die wijze aangevallen plaats te verhinderen.

Daar geen speciale regel voor de blokkade bestond, moet men aannemen dat gehandeld werd in overeenstemming met hetgeen in den oorlog te land gebruikelijk was: dat de neutralen verplicht waren om de souvereiniteit van den veroveraar te eerbiedigen, waar en hoe deze zich ook uitte.

Langzamerhand echter bleken de buitensporige aanmatigingen der oorlogvoerenden meer positieve bepalingen betreffende dit punt noodzakelijk te

maken. Immers de machtige Staten waren wel steeds bereid om op de meest plechtige wijze hunne plichten te erkennen, doch konden er niet toe gebracht worden om aan die plichten te voldoen; en geraakten zij in oorlog, welnu, de eigen wetgeving stond gereed om de eenmaal gesloten overeenkomst te verbreken en aan de verleidelijke neiging gehoor te geven, die HAUTEFEUILLE 1), bij gebrek aan eene sterkere uitdrukking, handelsnaijver noemt.

Naar 't aangenomen recht was er dus alleen eene blokkade wanneer deze reël was. Maar de verplichting om eene dergelijke blokkade te stellen, om werkelijk de toegangen der havens met schepen te versperren, voldeed niet aan de wenschen der oorlogvoerenden en kostte hun daarenboven zeer veel; veel kwaad deed het den neutralen handel niet, en dit onuitgesproken doel moest immers ook bereikt worden.

Hiervoor werd het middel spoedig gevonden: officieele proclamaties, langs diplomatieken weg aan de neutralen genotifieerd, verklaarden deze of geene vijandelijke haven voor geblokkeerd, zonder dat men het noodig oordeelde of zich de moeite gaf er een schip heen te zenden. Deze acte, van ééne partij uitgaande, hield in dat elk schip dat eene op zoodanige wijze veroordeelde haven binnen

1) HAUTEFEUILLE, Histoire des origines enz. p. 212.

zeilde of dit trachtte te doen, of wel er uit zou loopen, als goede prijs zoude worden aangemerkt. De bedreiging scheen illusoir te zijn: doch men wist haar dien schijn te ontnemen: als strafbaar aan blokkade-breuk werden verklaard:

alle schepen, die na bovengenoemde notificatie naar die haven waren uitgezeild,

alle schepen, die op de reis er kennis van droegen. Deze konden in volle zee genomen en verbeurd verklaard worden, terwijl eindelijk het schip, dat dergelijke haven verliet, tot aan de plaats zijner bestemming in flagranti bleef. Een oponthoud, waar en van welken duur ook, kon die smet niet uitwisschen.

Dit nu is de blokkade per notificationem, of anders de papieren, fictieve, of kabinets-blokkade. Zij kostte niet veel, zoodat men er gereedelijk toe kwam op die wijze geheele kusten te blokkeeren.

En was het niet een uitmuntend stelsel? Het diende zoowel den haat tegen den vijand als den naijver tegen de neutralen. Het prikkelde den ondernemingsgeest der reeders, door hun 't vooruitzicht te openen op nieuwen, gemakkelijk te verkrijgen buit. Want de kaapvaarders, die nooit bevoegd waren om eene blokkade te vormen, waren uitsluitend belast met het instandhouden van deze blokkaden en met het opbrengen der schepen, die er het slachtoffer van werden.

De eer van dezen maatregel te hebben uitge-

vonden, wordt aan de Vereenigde Provinciën toegekend. 1)

In 't jaar 1584 verklaarden zij, in den strijd tegen Spanje gewikkeld, alle nog in Spaansche handen zijnde havens op de Vlaamsche kust voor geblokkeerd. 2) Op dien weg door te gaan, was niet moeielijk, en de resolutiën van 4 April en 4 Augustus 1586, van 9 Augustus 1622, van 21 Maart 1624 bevestigden nogmaals de eerste, tot dat eindelijk de bekende resolutie van 26 Juni 1630 aan deze reeks een einde maakte.

De inhoud van die resolutie kwam in hoofdzaak op het volgende neder:

Eene haven, die in staat van blokkade is verklaard, is ook werkelijk geblokkeerd. En toch stond er maar nu en dan een oorlogschip of kaapvaarder voor, die den last had om te kruisen en alle neutrale schepen te nemen die trachten zouden die haven voorbij te zeilen.

Niet alleen werd toegestaan om schip en goed,

---

1) HAUTEFEUILLE, Histoire des origines enz. p. 215.
GESSNER, Le droit des neutres sur mer, p. 156.

2) BIJNKERSHOEK, Quaestiones J. P. I: 3, zegt dat de boeten tegen de overtreding van de bepalingen van die resolutie van 27 Juli 1584 bedreigd, (consilium quoque commercia cum hoste excercendi perinde punitur atque ipsum factum) ook op de erfgenamen der overtreders uitgestrekt waren. Dit keurt BIJNKERSHOEK af, op grond dat hier geen «crimen laesae majestatis incidit», maar alleen sprake is van een «crimen quoddam, quod non tam ex perduelli animo, quam cupiditate lucri proficiscitur.»

dat de blokkade wil breken, verbeurd te verklaren; men ging verder: de intentie alléén, uit de scheepspapieren op te maken, zou voldoende zijn om het delict daar te stellen.

Hoewel deze resolutie niet altijd streng werd toegepast, en meestal de oorlogscontrabande trof, mogen wij haar het gezag niet ontnemen dat zij inderdaad gehad, en langen tijd bewaard heeft. Dit gezag ontleende zij zoowel aan het feit dat zij de eerste publieke acte is geweest, die uitvoerig bepaalde welke omstandigheden eene blokkade wettigen en welke handelingen eene schennis er van uitmaken, als aan den commentaar, dien Bijnkershoek er van geleverd heeft 1). En al mogen hare bepalingen voor den handel der neutralen noodlottig zijn geweest, toch heeft zij ééne goede zijde gehad. De door haar vastgestelde regels voor 't blokkade-recht vonden weêrklank bij de meeste mogendheden; zij werden in vele verdragen van dien tijd ingelascht en schenen te moeten bevestigen dat de dageraad van een nieuw en beter tijdperk was aangebroken.

Dat ook ten opzichte van het blokkade-recht eene zoogenaamde „policy of expediency" werd in acht genomen, en dat de zekerheid van zulks ongestraft te kunnen doen op het al of niet vasthouden aan

1) Quaestiones J. P.: ecquando res hostium et praesertim naves fiant capientium I: 4.

't eenmaal vastgestelde beginsel van invloed is geweest; dat hoofdzakelijk het eigenbelang, hoe kortzichtig het zich ook op de dadelijke resultaten moge gericht hebben, zich als eene al te sterke drijfveer betoond heeft, laat zich uit de geschiedenis van die dagen zonder moeite bewijzen.

In 1645 lieten de Staten-Generaal zich reeds door een veel milder beginsel leiden: het bevel dat zij aan den Admiraal TROMP, die de Vlaamsche havens zoude blokkeeren, zonden, luidde, dat hij alleen de neutrale schepen, die de blokkade zouden willen breken, moest aanhouden, en alleen de contrabande moest in beslag nemen. 1)

Daarentegen zien wij dat eenige jaren later, in 1652, de Geunieerde Provinciën tot de practijk van de resolutie van 1630 terugkeerden, en haar zelfs eene uitbreiding gaven, door tevens alle Engelsche bezittingen in de verschillende werelddeelen voor geblokkeerd te verklaren.

Intusschen, het bleek weldra dat de practijk door de Republiek gevolgd, al mocht zij een tijdlang door onze suprematie ter zee gesteund zijn geweest, noch in beginsel door de andere zeemogendheden werd gedeeld, noch op den duur voordeelig kon zijn.

Voor het eerste pleiten de verdragen die in de

---

1) BIJNKERSHOEK, Quaestiones J. P. I. 4: Quamvis, autem ita, ut dixi, satis defendi possit rigor ejus decreti 26 Juni 1630; remitti tamen si ita videatur, potest, et aliquando remissus est.

tweede helft der 17e eeuw door de Republiek gesloten werden 1), en voor het tweede, het verzet dat Spanje, merkwaardig genoeg, van de zijde der Republiek moest ondervinden, toen het in 1663 haar voorbeeld volgde en al de havens van Portugal blokkeerde 2). En dat verzet had ook inderdaad tot gevolg dat Spanje de ordonnantie niet toepaste. 3)

Het verdrag van Whitehall, van 22 Augustus 1689, waarbij Engeland en de Vereenigde Provinciën zich tegen Frankrijk vereenigden, behelsde daarentegen alweder een artikel, volgens hetwelk de geheele fransche kust, door eene notificatie aan de neutrale mogendheden, geblokkeerd zoude verklaard worden 4). Overeenkomstig die bepaling werd gehandeld en het te verwachten gevolg bleef niet uit: de

1) 1662. De Republiek met Algiers, art 3: Tunc solummodo confiscationi obnoxia erunt, si quando urbibus et locis ab una alterave parte sive mari sive terra obsidione juxta *realiter cinctis*, inferentur, alias vero nullatenus.

1667. De Republiek met Zweden.

1674. De Republiek met Engeland.

2) BIJNKERSHOEK. Quaestiones J. P. I. 4: Relatum quidem est, eosdem Ordines, anno 1652 quod ad Anglos, tale quid jactitasse, omnibus sic interdicto commercio, sed quo jure jactitarint nunc non quaero, contentus monere eosdem Ordines anno 1663 Hispanis, cum hi Lusitaniam obsessam habere videri vellent, id ipsum negasse quod contra Anglos autem sibi arrogaverant, sic enim proditum est in Annalibus.

3) HAUTEFEUILLE, Histoire des origines etc. p. 215.

4) DUMONT, Corps universel diplomatique du droit des gens, contenant un recueil des traités d'alliance etc., tome VII. part. 2. pag. 236 e. v.

neutrale mogendheden die de nadeelen van dezen onbillijken maatregel ondervonden, deden spoedig hare klachten hooren, totdat eindelijk het vereenigd optreden van Zweden en Denemarken in 1693 aan dien toestand een einde maakte. Die twee rijken sloten den 17[den] Maart van dat jaar een verdrag, waarbij zij zich voornamen om zelfs door middel van represailles herstel hunner grieven te verkrijgen 1). De bedreiging had de gewenschte uitwerking. Engeland en de Republiek moesten verscheidene buitgemaakte schepen terug geven en lieten hun gedrag varen. Na den vrede van Utrecht zien wij dat aan het blokkade-recht reeds meer aandacht wordt geschonken en verscheidene verdragen kunnen ons aanwijzen in welken zin dit plaats had. 2)

Art. 9 van het verdrag tusschen Oostenrijk en Spanje (30 April 1725) zegt dat alleen die plaats voor geblokkeerd kan gehouden worden, die op zoodanige wijze is ingesloten, dat men niet kan binnenloopen zonder zich aan het vuur der blokkeerende macht bloot te stellen.

Enkele verdragen verbieden de fictieve blokkade, en noemen zelfs het voor eene blokkade noodzakelijke aantal schepen op, zooals dat tusschen de Republiek en het Koningrijk der Beide Siciliën (1753), waarvan art. 22 luidt: „Il est convenu que

---

1) Dumont, Corps universel etc. tome VII. part. 2. pag. 235.

2) Hautefeuille, Histoire des origines, etc. pag. 362.

„nul port ou ville ne seront tenus pour assiegés ou „bloqués, à moins qu'ils ne soient investis soit par „mer par six vaisseaux de guerre au moins, d'un „peu au delà de la portée du canon de la place; „soit du côté de la terre, par des batteries de canon „et autres ouvrages, tellement qu'on ne pourrait „y entrer sans passer sous le canon des assiègeants."

HAUTEFEUILLE merkt op dat uit de geschiedenis van dat tijdperk hem geen feit bekend is, waaruit hij zou kunnen afleiden dat Frankrijk ooit van eene fictieve blokkade heeft gebruik gemaakt of trachten te maken. Engeland daarentegen bleef getrouw aan het door Hunne Hoogmogenden in 1630 uitgedachte stelsel 1). Bij den aanvang van den zevenjarigen oorlog werden de fransche kusten geblokkeerd verklaard en een groot aantal neutrale schepen, voornamelijk hollandsche, opgebracht. Tegen deze handelwijze kwamen de Staten Generaal hevig op, en mochten de voldoening smaken, dat aan hun eisch voldaan werd: als bizondere gunst toch, werden de schepen met de waarde der lading teruggegeven, maar tevens werd verklaard dat in het vervolg elk schip, dat eene fictieve blokkade zou trachten te breken, voor goeden prijs zou verklaard worden 2). Een tiental jaren later had Engeland alweder de

1) GESSNER, Le droit des neutres sur mer p. 160.

2) DE FLASSAN, Histoire générale et raisonnée de la diplomatie française, etc. VI. p. 64.

gelegenheid om zijne ingenomenheid met dat stelsel te betoonen. Frankrijk had immers den opstand der Amerikaansche kolonien in de hand gewerkt, en zoude daarvoor boeten. In 1775 werden dan ook al de fransche havens geblokkeerd verklaard, terwijl tevens werd bekend gemaakt dat alle schepen voor die havens bestemd, voor goeden prijs zouden verklaard worden.

Engelands practijk ten deze bleef dus in strijd met de beginselen, die zich in de 17e eeuw ontwikkeld hadden, en die in alle handelsverdragen van dien tijd, welke dit onderwerp aanroerden, eene erkenning hadden gevonden.

Want in de plaats van het werkelijke feit, dat geen moeielijkheden kon opleveren of tot onrecht aanleiding geven, stelde het eene eenvoudige verklaring; en aan die verklaring gaf het een gezag, grooter dan dat, door het werkelijke feit ooit bezeten. Immers volgens de engelsche practijk was de notificatie aan de neutrale mogendheden voldoende om eene werkelijk vrije haven te sluiten tot dat de notificatie herroepen werd, en aan alle schepen die er heenzeilden, het brandmerk der schuld te hechten, terwijl de feitelijke, doch niet genotifieerde blokkade, dat niet kon doen.

§ 2. 1780—1815.

Eene gedenkwaardige gebeurtenis, die met den Amerikaanschen vrijheidskrijg in nauw verband

staat, opent een nieuw tijdvak in de geschiedenis van het blokkade-recht. Wij hebben het verbond op het oog, dat de Noordsche mogendheden onder den naam van de eerste gewapende neutraliteit gesloten hebben 1).

De Amerikaansche oorlog, die hoofdzakelijk ter zee gevoerd werd, had aan den handel der Oost-zee-mogendheden eene ongekende uitbreiding gegeven, door den toenemenden uitvoer van timmerhout en andere scheepsbenoodigdheden naar de oorlogvoerenden. Engeland, dat verhinderen wilde dat Frankrijk en Spanje zich die zaken in Noordelijk Europa zouden kunnen verschaffen, maakte nu van zijn overmacht gebruik, om alle schepen onder neutrale vlag, zonder onderscheid aan te houden, en het zich op deze bevindende vijandelijk goed voor goeden prijs te verklaren. Deze willekeurige handelwijze moest te zijner tijd een tegen-maatregel uitlokken.

KATHARINA II, Keizerin van Rusland, besloot hieraan een einde te maken, althans de belangen van hare onderdanen, zelfs gewapenderhand, te beschermen.

Te dien einde richtte zij den 28sten Februari 1780 2) eene declaratie tot de fransche en engel-

1) M. KOCH, Tableau des révolutions de l'Europe, etc. Paris 1813, II. p. 445.

2) MARTENS, Recueil 2e ed. III. p. 158.

sche Regeeringen, waarin zij haar liet weten dat zij voornemens was om in het vervolg den privaat-eigendom van onderdanen van oorlogvoerenden niet aan te tasten, behalve natuurlijk oorlogsmaterieel en alles wat krachtens het met Engeland in 1766 gesloten handelsverdrag onder oorlogscontrabande gebracht werd.

Daarna noodigde zij Zweden en Denemarken uit om ook gelijkluidende verklaringen te geven, en sloot den 9den Juli en 8sten Augustus van hetzelfde jaar 1) met die mogendheden verdragen om elkanders scheepvaart door convooien te beschermen en, voor het geval dat zij mocht worden aangerand, wederkeerig elkander bij te staan. Wierd, bij eventueel toegebrachte schade, de daarvoor geëischte vergoeding geweigerd, dan zou men tot represailles zijne toevlucht nemen.

In 't bizonder verklaarde nog Denemarken dat, aangezien de Oostzee door hare ligging eene gesloten zee was, geen gewapend vaartuig van een' oorlogvoerende er zoude worden toegelaten om tegen wien ook vijandelijkheden te plegen.

De beteekenis dier gewapende neutraliteit, als een moment in het internationale recht, werd nog verhoogd door het feit dat later de meeste Europeesche zeemogendheden tot haar toetraden: Pruissen

---

1) Martens, Recueil 2e ed. III. p. 189, 198.

den 8en Mei 1781 1), het Duitsche keizerrijk den 9en October 1781 2), Portugal den 13en Juli 1782 3), de Beide Sicilien den 10en Februari 1783 4), en dat ook Frankrijk en Spanje 5) aan den genomen maatregel hunne goedkeuring hechtten, terwijl de door Rusland aangegeven definitie van eene blokkade in het later tusschen dat Rijk en Frankrijk gesloten

---

1) MARTENS, Recueil 2e éd. III. p. 245.

2) MARTENS, Recueil 2e éd. III. p. 257.

3) MARTENS, Recueil 2e éd. III. p. 263.

4) MARTENS, Recueil 2e éd. III. p. 267.

5) Kort voor het sluiten van het verdrag der eerste gewapende neutraliteit, had een voorval plaats, dat tot klachten en verwijten tegen Spanje aanleiding gaf, en aan de oprechtheid der Spaansche Regeering ten aanzien van de beginselen van 't blokkade-recht deed twijfelen.

Toen Spanje in 1780 Gibraltar blokkeerde, vaardigde het eene ordonnantie uit, (te vinden in den brief van Graaf FLORIDA BLANCA, Minister van Buitenlandsche Zaken, aan den Markies GONZALES DE CASTEJAN, Minister van Marine, onder dagteekening van 13 Maart 1780; zie MARTENS, Rec. III. p. 92.), die in schijn de rechten der neutralen schond en die der oorlogvoerenden op eene buitensporige wijze uitbreidde. Die maatregel hing evenwel niet samen met de blokkade, bij gelegenheid van welke zij genomen was, maar Spanje wilde regels stellen voor de vaart door de straat van Gibraltar, waartoe het noch het recht, noch de bevoegdheid had. De aanleiding was het volgende: reeds in 't begin van den oorlog met Engeland, had de Koning van Spanje zijn voornemen te kennen gegeven en aan de vreemde mogendheden doen bekend maken dat hij Gibraltar zoude blokkeeren, en tevens verklaard dat hij ten opzichte van Engelsche goederen onder bevriende of neutrale vlag varende, handelen zoude zooals de Engelschen in dergelijk geval deden, ten einde door die een-

verdrag, (11 Januari 1787) werd opgenomen. 1)

Alleen Engeland verzette er zich tegen, en, om te voorkomen dat ook onze Republiek de voordeelen zoude genieten aan dat bondgenootschap verbonden, verklaarde het der Republiek den oorlog, vóórdat de acte van hare toetreding door de

---

vormige gedragslijn zijne onderdanen en hun handel voor schade of ondergang te behoeden.

Niettegenstaande deze verklaring, hebben neutrale schepen niet opgehouden van hunne vlag misbruik te maken en Gibraltar met aanvoer van allerlei aard te steunen. Ondervonden zij hiervan de rechtmatige gevolgen, dan klaagden zij over een hun aangedaan onrecht, en in stede van zich tot de voor hen toegankelijke zeegerechten of Admiraliteiten te wenden, beklaagden zij zich hij hunne respectieve regeeringen. Daarop heeft de Koning van Spanje aan onzen Ordinaris Gezant Graaf VAN RECHTEREN, alsmede aan de andere Gezanten aan zijn Hof, doen weten dat, zoo zij hem voorstellen wilden doen om die misbruiken en grieven te doen ophouden, hij, om een blijk zijner vriendschappelijke gezindheid te geven, deze zoude overnemen. Er kwamen echter geene voorstellen in, en toen was de Koning wel verplicht om zelf te handelen en de noodige regels te stellen.

De voornaamste waren:

Art. I. De doortocht door de straat van Gibraltar bleef vrij; alléén moesten de schepen langs de Afrikaansche kust zeilen, en geen aanleiding geven tot gegronden argwaan.

Art. II. Voor 't geval dat hunne bestemming eene haven op de Spaansche zijde der straat mocht zijn, moesten zij zich aan een Spaansch convooi onderwerpen, enz.

1) Het tusschen Rusland en Frankrijk gesloten verdrag van 11 Januari 1787 eischte nog dat de blokkeerende schepen zouden aanwezig zijn « en nombre proportionné; » waarschijnlijk in evenredigheid tot de sterkte of belangrijkheid van de haven. MARTENS, Recueil 2e ed. IV. p. 196.

mogendheden bekrachtigd was, wat op den 3ᵉⁿ Januari 1781 plaats greep 1).

Ten aanzien der blokkade bepaalde de acte der gewapende neutraliteit het volgende: „que pour „déterminer ce qui caractérise un port bloqué, on „n'accorde cette détermination qu'à celui où il y „a, par la disposition de la puissance qui l'attaque „*avec des vaisseaux arrêtés et suffisamment proches*, „un danger évident d'entrer."

Waar deze bepaling zoo duidelijk het werkelijk feit der blokkade eischt, mag het wel bevreemding wekken dat het geheele stuk geen melding maakt van de zoogenaamde „droits de prévention et de suite", en daardoor stilzwijgend den oorlogvoerenden die rechten toekent 2).

Toen de fransche revolutie uitbrak, werd door de engelsche Regeering bevolen om alle schepen aan te houden, die naar fransche havens koers hielden. Frankrijk kon immers niet meer, zooals de Minister PITT zich in het Parlement uitdrukte,

---

1) Hier zij als merkwaardigheid aangehaald op welke gronden de uitspraak van een Engelsch prijsgerecht soms kon steunen. In den loop van 't jaar 1780 ging de veroordeeling van een Hollandsch schip met de volgende toelichting van Judge MARRIOT gepaard: Gij zijt veroordeeld zoodra gij gevat zijt. Groot-Brittannië blokkeert door zijne insulaire positie op natuurlijke wijze de kusten van Frankrijk en Spanje. Het heeft het recht om van die positie partij te trekken als van een door de Voorzienigheid gedaan geschenk!

2) HAUTEFEUILLE, Histoire des origines, etc. p. 364.

beschouwd worden als tot de handelswereld te behooren!

Het bleek echter dat Engeland ook nu tegenkanting moest ondervinden. Want de wensch om Frankrijk te isoleeren, al ware het alleen met het doel om der omwentelingspartij een openbaar blijk van misnoegen of wantrouwen te geven, moest te zeer den met Frankrijk in handelsbetrekking staande natien voor inwilliging onvatbaar voorkomen, dan dat de eisch om in dien maatregel te berusten geen ernstig protest, geen daad van verzet van de zijde dier natiën zoude ten gevolge hebben.

Eene van de Noordsche mogendheden, Denemarken, was de eerste om Engeland dien eisch te ontzeggen; Zweden volgde en beide sloten den 27sten Maart 1794 1) een verdrag, waarbij de neutraliteits-acte van 1780 hernieuwd werd. De Vereenigde Staten daarentegen, die ook tot de gewapende neutraliteit waren toegetreden, sloten den 19den November 1794 2) een verdrag, waarbij zij, in tegenstelling van de oorspronkelijke verklaring van KATHARINA II, toelieten dat het vijandelijk goed op hunne schepen kon genomen worden, op de voorwaarde altijd, dat de blokkade eene werkelijke zoude zijn.

Eenige jaren later, in 1798, werd de tegen de

---

1) MARTENS, Recueil, 2e éd. V. p. 606.
2) MARTENS, Recueil, 2e éd. V. p. 641.

fransche kusten uitgevaardigde blokkade op de havens en riviermonden der Zuidelijke Nederlanden uitgestrekt 1); maar het protest, dat van de zijde van Denemarken en Zweden was uitgegaan had inmiddels bij Pruissen en Rusland weêrklank gevonden, en door de verdragen van 16 en 18 December 1800 2) verrees de tweede gewapende neutraliteit. Zij bevestigde de regels die in de acte van het eerste verbond van dien naam waren vastgesteld, en wijdde in haar 3e artikel een nog uitvoeriger bepaling aan het blokkade-recht.

Dat art. luidde: „Pour déterminer ce qui caractérise un port en état de blocus, on ne doit comprendre dans cette dénomination que celui dont l'entrée est évidemment dangereuse par suite des dispositions de la puissance qui l'attaque avec des vaisseaux destinés à cette opération et à une proximité suffisante, et l'on ne peut regarder comme contrevenant à la présente convention que le bâtiment qui entre dans un port bloqué, ou celui qui ayant été préalablement averti de l'état du blocus, cherche à y pénétrer par violence ou par supercherie."

Hier vinden wij dus niet meer uitsluitend de definitie der blokkade, maar wordt ook melding

---

1) Nau, Grundsätze des Völkerseerechts. Hamburg, 1802, § 209—213.

2) Martens, Recueil, 2e éd. VII. p. 172, 181, 188.

gemaakt van de omstandigheden, die om eene schennis van dergelijke blokkade uit te maken, vereischt worden.

Dat deze tegen Engeland gerichte maatregel niet onopgemerkt zoude blijven, was wel te verwachten, en spoedig daarna werd de door Engeland aan de Noordsche mogendheden gedane oorlogsverklaring gevolgd door de komst in de Oost-Zee van eene aanzienlijke engelsche vloot onder den admiraal PARKER, waar zij den 2^{en} April 1801 in de nabijheid van Kopenhagen der deensche vloot een' bloedigen slag leverde. Een wapenstilstand volgde, waarbij, voor zooveel Denemarken betrof, de gewapende neutraliteit geschorst werd. 1) Die wapenstilstand eindigde met een verdrag tusschen Engeland en Denemarken, waarin Engeland de door de Noordsche mogendheden verdedigde beginselen scheen te erkennen. Engeland scheen op dezen weg te willen voortgaan, en als vrucht der onderhandelingen die het met Rusland sedert eenigen tijd voerde, om den toestand der wederzijdsche handelsvloten in oorlogstijd te bepalen, werd tusschen die twee mogendheden het tractaat van $\frac{5}{17}$ Juni 1801 gesloten.

Ruslands toepassing van 't blokkade-recht was steeds sinds de verklaring van KATHARINA II

M. KOCH, Tableau des révolutions. dl. II. p 447. noot.

dezelfde geweest 1). en de door haar gestelde beginselen, waren alweder de grondslag van het met Engeland gesloten verdrag.

Wat het blokkaderecht aangaat, hield de conventie woordelijk de bepaling in, die in de acte der eerste gewapende neutraliteit was opgenomen, met deze wijziging in de redactie. dat in de plaats van „arrêtés et suffisamment proches" gelezen werd „arrêtés *ou* suffisamment proches."

In het Engelsche Parlement erkende de oppositie bij monde van Lord Granville, dat wel de Engelsche practijk was bewaard gebleven, maar verweet toch aan het Ministerie, dat het de onvoorzichheid had begaan om de toepassing van een beginsel, belangrijk voor Engelands grootheid en macht, van dat voegwoordje te laten afhangen. 2) Dat verwijt was echter niets minder dan ongegrond: immers door die schijnbaar onbeteekenende verandering was het der Engelsche diplomatie gelukt, een voor haar uiterst gewichtig beginsel te redden. Engeland had zich alzoo het recht voorbehouden om eene blokkade verbindend te maken door het laten kruisen van eenige schepen, waarvan het

1) Hautefeuille. Histoire des origines etc., p. 370, merkt echter op dat toen Rusland in 1793 met Engeland tegen Frankrijk geallieerd was, het de practijk van zijn' bondgenoot tot de zijne maakte, en vele fictieve blokkades uitschreef. Dit is, voegt hij er dadelijk bij, echter een geïsoleerd feit.

2) Gessner, Le droit des neutres sur mer. p. 161, 162.

aantal aan Engeland's goedvinden en aan de behoefte van het oogenblik werd overgelaten. 1)

Wel moest er een „danger évident" voor de neutrale schepen bestaan; het was in Engeland's voordeel dat zulk gevaar bestond en dat zoo weinig mogelijk neutrale schepen vrij kwamen. Maar Lord GRANVILLE betreurde dat de Engelsche schepen *vóór de haven* moesten kruisen, en derhalve niet in staat zouden zijn schepen, die, hoewel naar die havens koers houdende, zich op zeer grooten afstand van deze bevonden, te nemen. Intusschen bleek het spoedig genoeg dat voor de vrees van Lord GRANVILLE weinig reden bestond: want de Britsche

---

1) . St. Petersburgh,
$\frac{6}{18}$ June 1801.

. . . .

It would be an endless as well as an unnecessary task, were I to attempt to state to your Lordship the particulars of our succeeding conferences which took place almost every day during more than a fortnight; and have finally led to the adjustment and signature of the present Convention, on the several articles of which I now beg leave to submit to your Lordship the following observations:

. . . .

§ 4. The words « stationed and sufficiently near » having been chosen by the neutral Powers for the purpose of restraining the operations of Blockading ships, the disjunctive « or » has been substituted for « and »; a distinction which however seemingly minute, is so far of importance *as it includes the use of a Blockade by cruizing squadrons, and consequently gives as great a latitude to His Majesty's ships employed on that service as can perhaps be desired.*

I have etc.
(signed) St. HELENS.

staatslieden hadden er nooit aan gedacht Engeland's grootheid als zeemogendheid aan de stricte uitlegging van conventioneele verbindtenissen op te offeren.

De geheele te dezer zake tusschen den Staats-Secretaris voor buitenlandsche zaken, Lord HAWKESBURY en den Britschen Gezant te St. Petersburg gevoerde briefwisseling spreekt verder niet over de in het artikel gebrachte substitutie en wij moeten dus aannemen dat te dien aanzien eene gevestigde overeenstemming bestond omtrent de door Engeland te volgen staatkunde. Maar opmerkelijk is het toch dat Denemarken en Zweden, die, respectievelijk 23 October 1801 1) en 30 Maart 1802 2), tot deze Conventie toegelaten werden, zonder protest deze bepaling onderteekenden.

Hoewel de engelsche Regeering in 1804, op aandringen van de Vereenigde Staten, in de aan hare escader-kommandanten en prijsgerechten gegeven instructies schreef, dat zij de fransche bezittingen in West-Indië niet als geblokkeerd moesten beschouwen, en alleen op de werkelijke blokkade mochten letten, bleef de toepassing der in 1801 door haar geteekende conventie niet van langen duur. Wel is waar heeft de engelsche Regeering sinds dat tijdstip in hare officieele stukken altijd het beginsel vooropgesteld dat eene blokkade, om voor de neutralen verbindend te zijn, altijd

1) MARTENS, Recueil 2e éd. VII p. 273.
2) MARTENS, Recueil 2e éd. VII. p. 276.

eene werkelijke behoorde te zijn; doch zij deed niet veel meer dan de door de andere mogendheden aangenomen beginselen erkennen, om later eene door haar gepleegde schennis met eene spitsvondige uitlegging te dekken. Een afdoend voorbeeld hiervan vinden wij in een schrijven van den Heer FORSTER, engelsch gezant te Washington, tot den President der Vereenigde Staten gericht. De aanleiding daartoe was het volgende. De koning van Pruissen, Frederik IV, meende dat een bondgenootschap met Frankrijk voor hem voordeelig zijn zoude en sloot, zoodra hij den uitslag van den slag van Austerlitz vernomen had, met den franschen Keizer een verbond, waarbij hem Hannover werd gegeven, terwijl hij zelf inderdaad Napoleon's vassal werd 1). Hoewel Pruissen met Engeland in vrede was, moest het, op bevel van Napoleon, in den aanvang van het jaar 1806 een decreet uitvaardigen, waarbij het de havens en riviermonden in de Noordzee voor engelsche schepen sloot, zooals zij het tijdens de bezetting van Hannover door de Franschen geweest waren 2). Bij wijze van vergelding volgde van de engelsche Regeering een „order in council", van 16 Mei 1806, die aan de neutrale mogendheden

1) C. D. YONGE, Three centuries of modern history. London, 1872. p. 538.

2) WOOLSEY, Introduction to the study of International law. London. 1875. § 189 e. v.

CALVO, Droit international théorique et pratique. T. II. § 1193.

notifieerde dat de kust van af de Elbe tot aan Brest geblokkeerd was, en dat het gedeelte, gelegen tusschen Ostende en de Seine, als het strengste geblokkeerd moest beschouwd worden, terwijl het overblijvend gedeelte voor neutrale schepen toegankelijk bleef, tenzij zij vijandelijk goed of oorlogscontrabande aan boord hadden, òf zich reeds vroeger aan eene blokkadebreuk hadden schuldig gemaakt, òf uit eene, der engelsche Regeering vijandige haven afkomstig waren. Hierover beklaagden zich de Vereenigde Staten, en daarop schreef de britsche gezant o. a. het volgende aan den President der Vereenigde Staten: „La Grande Bretagne n'a jamais contesté „que, suivant l'usage du droit des gens, tout blocus „pour pouvoir être justifié, doit être appuyé de „forces suffisantes et mettre en danger tout navire „qui tenterait d'échapper à ses effets. Ce fut d'après „ce principe reconnu que le blocus ne fût notifié „par Mr. Fox, secrétaire d'Etat, qu'après qu'il se „fut convaincu par un rapport du bureau de l'ami„rauté, que l'amirauté avait et emploierait tous les „moyens de garder la côte depuis Brest jusqu'à „l'Elbe et de mettre réellement ce blocus à exécution. „Le blocus du mois de Mai 1806 était donc juste „et légitime dès son origine puisqu'il était appuyé „tant dans l'intention qu'en effet de forces suffi„santes" 1).

1) GESSNER, Du droit des neutres sur mer, p. 162.

Naar aanleiding van dit stuk merkt HAUTEFEUILLE terecht op: ..... „il est important de remarquer un „fait. L'Angleterre, fidèle à son système, ne conteste „pas le principe du droit international; elle le tor- „ture, l'explique à son avantage, le viole de la „manière la plus audacieuse, mais commence par „le reconnaitre; c'est au nom du principe lui-même „qu'elle foule le principe aux pieds."

En nu volgde van weêrskanten eene reeks van represaille-maatregelen, zooals de geschiedenis er geen tweede voorbeeld van kan aantoonen; maatregelen, die zelfs in den boezem van het britsche Parlement eene scherpe beoordeeling niet ontgingen, en o. a. door Lord ERSKINE voor inconstitutioneel en strijdig met het volkenrecht werden verklaard. Den 21en November 1806 verscheen van fransche zijde het decreet van Berlijn, dat na de overtredingen op het gebied van het internationale recht te hebben opgesomd, waaraan Engeland zich zou hebben schuldig gemaakt, verklaarde:

de Britsche eilanden zijn geblokkeerd,

de handel met hen is verboden,

alle producten van engelsche nijverheid worden voor goeden prijs verklaard, en

schepen uit engelsche havens of uit die van zijne koloniën zijn van alle havens uitgesloten, en, bij overtreding van dit verbod, door middel van valsche scheepspapieren, kunnen zij worden verbeurd verklaard.

De engelsche Regeering bleef het antwoord niet schuldig. Bij een order in council van 7 Januari 1807, verklaarde zij „that no vessel should be permitted to „sail from one port to another, both af which ports „should belong to or be in possession af France or „her allies, or should be so far under their control, „that British vessels might not trade thereat."

Daar dit besluit in de handelwijze van den vijand niet de minste verandering bracht, verklaarde een tweede „order in council" in dagteekening van 11 November 1807:

dat alle plaatsen van Frankrijk, zijne bondgenooten en hunne kolonien, alsmede van de Staten, die, hoewel met Engeland in vrede, toch hare vlag uitsloten, ten opzichte van den handel dezelfde beperkingen zouden ondervinden, als of zij geblokkeerd waren;

dat alle handel in de producten van die staten voor onwettig zou gehouden worden, en dat alle zich met dien handel bezighoudende schepen, indien zij buit gemaakt werden, met hunne lading voor goeden prijs zouden verklaard worden;

dat de neutralen wel is waar op de kolonien, ja zelfs op de havens dier veroordeelde Staten mochten handel drijven in goederen voor eigen verbruik bestemd, maar onder de voorwaarde dat zij uit engelsche havens de reis aanvaardden en òf in die havens eindigden, òf direct van de vijandelijke kolonien naar hun eigen haven terugzeilden.

Eenige aanvulsels van dezen „order" bepaalden nog dat de verkoop van schepen door den vijand aan neutralen nietig was en dat dergelijk schip voor goeden prijs zou verklaard worden, en regelden verder de wijze waarop de neutralen zouden kunnen handel drijven 1).

Inmiddels waren in den loop van datzelfde jaar Pruissen en Denemarken tot het prohibitieve stelsel van Frankrijk toegetreden, wat in September 1807 het bombardement van Kopenhagen ten gevolge had. Hierover was de Keizer van Rusland zoo gebelgd, dat hij zich onmiddellijk, met de leus der gewapende neutraliteit, aan de zijde van Engeland's vijanden schaarde.

De reeds zoo hachelijke toestand bleek nog voor verergering vatbaar te zijn.

Den 17[den] December 1807 teekende NAPOLEON het decreet van Milaan.

Het hield in:

dat elk schip, dat zich aan de visite van een' engelschen kruiser onderwierp, of op Engeland voer, of aan de engelsche Regeering eenige taxe betaalde, het recht op zijne vlag verloor en engelsche bezitting werd;

---

1) De Admiralty durfde van de neutrale schepen, die van de storende bezoeken der Engelsche kruisers op hunne reis wenschten verschoond te blijven, eischen dat zij in eene Engelsche haven een vrijbrief kwamen halen! De kruisers hadden den last van al diegenen, die het nalieten, op te brengen.

dat dergelijke schepen in de handen van fransche kruisers vallende, of eene fransche haven binnenloopende, voor goeden prijs zouden verklaard worden, en

dat ieder schip, dat met Groot-Brittannie of zijne kolonien in betrekking stond, in geval van aanhouding, zoude veroordeeld worden.

Zoo was dan de geheele wereld geblokkeerd!

Het kon niet anders of deze willekeurige uitbreiding van het oorlogsrecht, waardoor de rechten der neutralen aan de steeds klimmende vergeldingsmaatregelen der oorlogvoerenden ten offer werden gebracht, en die welhaast de weinige neutraal gebleven mogendheden zoude in 't verderf gestort hebben, eindelijk tot luide en, minstens gezegd, zeer gegronde klachten aanleiding moest geven. Maar zoo lang er niet gehandeld werd, werden zij ook niet verhoord. De Vereenigde Staten hadden reeds in December 1807 op alle zich in hunne havens bevindende koopvaardijschepen het embargo gelegd; maar zonder gevolg. In Maart 1809 verboden zij bij de wet (act of non intercourse) aan hunne onderdanen om hetzij met Frankrijk, hetzij met Engeland handel te drijven, zoolang ieder dier mogendheden hare restrictien op den neutralen handel niet ophief. Dit hielp.

Engeland gaf het eerste toe en bepaalde bij een „order in council" van 20 April 1809 dat alle verboden havens voor den neutralen handel zouden

geopend worden, behalve die van Holland, Frankrijk en Noord-Italië, welke geblokkeerd zouden worden.

NAPOLEON bleef echter nog volharden. In 1810 beval hij dat alle Engelsche nijverheidsproducten die in Frankrijk en onder fransch bewind staande Staten gevonden werden, verbrand zouden worden. Uit dat bevel zou men misschien kunnen afleiden dat het verbod om op Engeland handel te drijven niet zeer streng was toegepast geworden. Met meer waarschijnlijkheid zou die aanwezigheid van engelsche producten in Frankrijk kunnen geweten worden aan den gebrekkigen toestand der fransche vloot.

De houding, tegenover de oorlogvoerenden, door de Vereenigde Staten aangenomen had goede gevolgen. Zij verkregen voor alle amerikaansche schepen en hunne lading den 28sten April 1811 de herroeping der decreeten van Berlijn en Milaan en eenigen tijd later, 23 Junij 1812, de intrekking ten hunnen behoeve van de daaraan voorafgaande „orders in Council."

Langzamerhand wist de engelsche Regeering Rusland en Pruissen van het fransche Continentale stelsel af te brengen, dat eindelijk zelf, met NAPOLEON's val, ophield te bestaan, en een tijdperk afsloot dat als een der merkwaardigste kan gelden in de geschiedenis van het oorlogsrecht ter zee.

---

§ 3. 1815—1856.

De reactie, die op den in de vorige paragraaf geschetsten toestand volgen moest, liet niet lang op zich wachten. De bloedige oorlogen, waardoor NAPOLEON'S verschijning in de rij der Europeesche Vorsten zich had gekenmerkt en doen gevoelen, werden gevolgd door een sterk verlangen naar eene algemeene en duurzame rust; en waar het Weener Congres zich ten taak stelde om aan het moêgestreden Europa die rust te schenken, werden van de zijde der individueele Staten langzamerhand de stappen gedaan om aan hunne practijk van het volkenrecht de beginselen ten grondslag te leggen, die in de afgeloopen jaren op eene zoo ruwe en gewelddadige wijze waren verloochend.

Geen wonder dat het blokkade-recht, waarvan alle beschaafde natien de meest uiteenloopende toepassingen hadden moeten ondervinden, en waarvan het volkenverkeer zulk een treurige herinnering had overgehouden, in de te sluiten verdragen eene plaats zoude innemen, aan deszelfs gewicht geëvenredigd. Met de fictieve blokkade werd dan ook door de Europeesche zeemogendheden (behalve Engeland) en door de Vereenigde Staten gebroken. 1).

---

1) CALVO, Droit international théorique et pratique, T. II. § 1194. GESSNER, Le droit des neutres sur mer, p. 154. HAUTEFEUILLE, Histoire des origines, etc. p. 364.

Reeds den 4den September 1816 1) sloten de Vereenigde Staten met Zweden een verdrag, waarin o. a. het droit de prévention werd opgeheven, en terecht; maar het liet het droit de suite bestaan. Art. 13 luidt aldus: „Vu l'éloignement des pays „respectifs et l'incertitude qui en résulte sur les „évènements qui peuvent avoir lieu, il est convenu „qu'un bâtiment marchand appartenant à l'une des „parties contractantes, et se trouvant destiné pour „un port qui serait supposé bloqué au moment du „départ du bâtiment, ne sera cependant pas capturé „ni condamné pour avoir essayé d'entrer dans ledit „port, à moins qu'il ne puisse être prouvé que „ledit bâtiment a pu et dû apprendre en route que „l'état de blocus de la place en question continuait. „Mais les bâtiments, qui après avoir été avertis „une première fois, essayeraient, pendant le même „voyage, d'entrer une seconde fois, durant la con„tinuation du blocus, se trouveraient alors sujets „à être détenus et condamnés." 2)

Dit artikel wil immers dat het neutrale schip, aan het al of niet voortbestaan der blokkade twijfelende, het recht hebbe om zich daarvan te vergewissen; en deze maatregel is het krachtigste middel, het eenige, om fictieve blokkades te doen ophouden. In haar vindt de zoogenaamde speciale notificatie

---

1) Het werd eerst den 24 Julij 1818 geratifieerd.

2) De Martens, Recueil. VIII. p. 251.

haren oorsprong: zij bestaat hierin, dat een der officieren van het blokkeerende escader, doorgaans de kommandant, aan elk schip, dat een geblokkeerde haven wil binnenloopen, van het bestaan dier blokkade kennis geeft. Zoolang deze handeling, die in ieder afzonderlijk geval het feit der blokkade moet constateeren, niet heeft plaats gehad, is het neutrale schip niet schuldig. Maar heeft die notificatie plaats gehad, en meldt het schip zich gedurende dezelfde reis, nog eens voor die haven tijdens 't voortduren der blokkade aan, dan is het met de lading aan inbeslagneming onderhevig.

Het verdrag, dat 21 Augustus 1828 tusschen Frankrijk en Brazilië werd gesloten bevat eene zeer uitvoerige bepaling omtrent de blokkade: „aucun „bâtiment de commerce appartenant aux sujets de „l'une des hautes parties contractantes, qui sera „expedié pour un port, lequel se trouvera bloqué „par l'autre, ne pourra être saisi, capturé ou „condamné, si préalablement il ne lui a été fait „une notification ou signification du blocus par les „forces bloquantes ou par quelque bâtinent faisant „partie de l'escadre ou de la division du blocus; „et pour qu'on ne puisse alléguer une prétendue „ignorance du blocus, et que le navire qui aura reçu „cette intimation, soit dans le cas d'être capturé „s'il vient ensuite à se représenter devant le port „bloqué pendant le temps que durera le blocus, „le commandant du bâtiment du guerre qui fera

„ la notification, devra apposer son visa sur les „ papiers du navire visité, en indiquant le jour, „ le lieu, ou la hauteur où sera faite la signification „ contenant les mêmes déclarations exigées pour „ le visa."

In dezen zin luiden de bepalingen van een aantal verdragen, tusschen enkele Europeesche Mogendheden met Amerikaansche Staten, of tusschen dezen onderling, gesloten 1); en terwijl hier eene progressieve richting is waar te nemen, mag men de verwachting koesteren dat zij den grondslag zullen uitmaken van toekomstige verdragen waarin ook het droit de suite zal worden veroordeeld.

Geheel in overeenstemming met de in het verdrag van 1828 neêrgelegde zienswijze, werd door Frankrijk ten opzichte der blokkade van Algiers 1827-1830, gehandeld. De toen gevolgde regels vindt men in eene nota van den Franschen Minister van Buitenlandsche Zaken aan den „Conseil d'Etat" gericht, toen deze over de geldigheid van 't prijs maken van twee schepen 2) moest uitspraak doen. Zij werden later bevestigd in de instructie, die Graaf MOLÉ aan de kruisers, belast met het handhaven der blokkade van de kusten der Argentijnsche Republiek, in 1838 (17 Mei) liet overreiken. Daar lezen

1) HAUTEFEUILLE, Histoire des origines etc. Zie de noten op p. 365 en 366.

2) De *Carolina* en de *Madonna di Montenero.*

wij het volgende: „Tout blocus, pour être valable „envers les neutres, doit leur avoir été notifié et être „effectif. Une fois établi devant un port, le blocus „a pour objet d'empêcher l'entrée ou la sortie de „tout navire, quelque soit son pavillon et à quelque „nation qu'il appartienne. Un navire se présentant „devant un port bloqué, avant d'avoir eu connais„sance du blocus, doit d'abord en être averti, et „la notification doit en être faite par écrit sur son „rôle d'équipage. Mais cet avis ayant été donné, „et cette formalité ayant été remplie, s'il persiste „à entrer dans le port ou s'il vient à s'y présenter „de nouveau, le commandant du blocus a le droit „de l'arrêter. Les bâtiments de guerre neutres se „présentant devant un port bloqué doivent aussi être „invités à s'éloigner; s'ils persistent, le commandant „du blocus a le droit de s'opposer à leur entrée „par la force, et la responsabilité de tout ce qui „peut s'en suivre pèsera sur les violateurs du blocus."

Verder zegt die nota dat de fransche Regeering zich altijd gehouden had aan de beginselen die door de Noordsche Mogendheden waren vooropgesteld, en die zij, den 15en Mei 1780 ook had erkend; met name het op dit onderwerp betrekkelijke:

„Qu'un port n'est bloqué par les forces navales „que lorsque par la disposition de ces forees il „y a danger évident d'y entrer. Mais un bâtiment „neutre ne peut être inquiété pour être entré dans „un port précédemment bloqué par une force qui

„ne serait pas trouvée réellement devant le port „au moment où le bâtiment se présentait, quelle „que fût la cause de l'éloignement de la force qui „bloquait, qu'elle provînt de vents ou du besoin „de s'approvisionner."

In den loop van hetzelfde jaar had dezelfde Minister de gelegenheid om zich over een niet minder gewichtig punt, dat der speciale notificatie, uit te laten. Het geval had zich voorgedaan dat de bevelhebber van een der schepen, die de havens van Mexico blokkeerden, de speciale notificatie overbodig had geacht nadat de diplomatieke notificatie aan de vreemde Regeeringen had plaats gehad. Hiervan onderricht, schreef Graaf Molé, onder dagteekening van 20 October 1838, het volgende aan den Minister van Marine: „M. N. con„fond ici deux choses très-distinctes: la notification „diplomatique qui doit être faite du blocus aux „puissances neutres, et l'avis que les commandants „des forces employées à la maintenir, sont toujours „tenus de donner aux navires qui se présentent „sur les lieux. Il paraît croire que l'accomplissement „de la première formalité dispense nécessairement „de la seconde, qui deviendrait ensuite superflue.

„. . . . .

„Je ne rappellerai point ici les raisons d'après „lesquelles, indépendamment de la notification offi„cielle et diplomatique, d'un blocus, tout navire „qui se présente devant le port bloqué doit rece-

„voir du commandant des bâtiments de guerre „chargés de faire respecter le blocus, l'avertissement, qui est à la fois dans l'intérêt de ce navire „et dans l'intérêt de la responsabilité de l'officier „commis à l'exécution du blocus" . . . . 1)

In 1848 verscheen een Deensch blokkade-regement, dat als een der meest volledige kan beschouwd worden. Daar wordt zelfs de officier die het overtreedt of ten nadeele der neutralen misbruik maakt van zijn gezag, strafbaar en voor de schade verantwoordelijk gesteld 2).

Tot hiertoe zien wij dat, ofschoon het blokkade-recht in verschillende verdragen groote vorderingen had gemaakt, en daardoor de weg gebaand werd voor eene eenvormige toepassing van dat recht, toch nog geene plechtige acte van meer dan twee mogendheden de gewenschte practijk tot een beginsel heeft verheven. Het scheen dat even als de twee gewapende neutraliteiten uit den strijd en het lijden geboren waren, ook aan elken nieuwen stap in de richting van het recht en wat daarvoor gehouden wordt, eene langere of kortere periode moest voorafgaan, om als „repoussoir" te dienen, om den belanghebbenden de oogen te openen en

1) Ortolan, Règles internationales et diplomatie de la mer. II. p. 340. Hetzelfde beginsel werd door den President Lincoln gehuldigd, toen hij den 19n April 1861 de Zuidelijke Staten blokkeerde. Zie Ortolan II. p. 341, noot.

2) Calvo, Droit international théorique et pratique II. p. 596.

het voortreffelijke der verandering beter te doen uitkomen.

De Krim-oorlog vervulde hier die functie. Maar niet, zooals tot nu toe had plaats gehad, door de misbruiken en willekeurige wilsuitingen van de machtigen; integendeel, en dit zal sommigen als een verblijdend verschijnsel voorkomen; als een, dat ons vol vertrouwen het oog moet doen wenden naar eene toekomst, rijp voor eene cosmopolitische broederliefde! Het waren Frankrijk en Engeland die, met Turkije en Sardinie, tegen Rusland vereenigd 1), voor hunne vloten een richtsnoer vaststelden, dat deze, 't zij afzonderlijk, 't zij te zamen ageerende, zouden te volgen hebben. De noodzakelijkheid eener samenwerking dwong Engeland om in sommige opzichten eene practijk te volgen, in overeenstemming met de fransche. Daarvan vinden wij de grondregelen vervat in de declaratie van 28 Maart 1854 2) waarbij de engelsche Regeering o. a. verklaart, dat Hare Majesteit het recht moest handhaven dat de oorlogvoerende heeft om te verhinderen dat de neutralen eene effectieve blokkade schenden, en verder, dat Hare Majesteit niet het voornemen had om „lettres de marque" uit te geven. Er is ook geen enkel feit bekend, dat met

1) ALFRED RAMBAUD, Histoire de la Russie, depuis l'origine jusqu'à l'année 1877. Paris 1878, p. 663 e. v.

2) CALVO, Droit international théorique et pratique, deel II. p. 597. noot.

die verklaring in tegenspraak zoude zijn 1). Op eene interpellatie van den markies van Clanricarde in het Hooger Huis, antwoordde de toenmalige Minister van Oorlog, de Hertog van Newcastle, „dat het engelsche gouvernement geene blokkade kan vestigen, die niet effectief is, en dat het niet voornemens is datgene uit te vaardigen wat men gewoonlijk eene papieren blokkade noemt." Deze concessie van de zijde van Engeland schijnt een wederdienst van den kant van Frankrijk ten gevolge gehad te hebben 2). Immers geen enkel fransch officieel stuk heeft zich uitgelaten over de wijze, waarop fransche schepen die te zamen met engelsche een blokkade-eskader zouden uitmaken, ten aanzien der speciale notificatie zouden te handelen hebben. Onwaarschijnlijk is het dat Engeland hierin zou hebben toegegeven; nooit heeft het 't goede recht der speciale notificatie erkend. De diplomatieke notificatie was voor Engeland altoos voldoende: want daarin zag het 't dubbele voordeel, dat de haven gesloten werd vóór dat dit werkelijk gebeurde en gesloten bleef nadat zij het in werkelijkheid niet meer was. Te meer doet dit aan eene concessie denken, omdat de formaties en opheffingen der blokkades met eene bizondere zorg door diplomatieke notificaties werden bekend ge-

1) GESSNER. Le droit des neutres sur mer p. 164.

2) HAUTEFEUILLE. Histoire des origines, etc. p. 370 e. v.

maakt. In elk geval is echter het fransche stelsel geëerbiedigd geworden: al de gevestigde blokkades waren effectief en door eene meer dan voldoende zeemacht gehandhaafd. Den 30sten Maart 1856 werd te Parijs de vrede geteekend.

Alvorens echter tot de bespreking van dien vrede en de daarop gevolgde Declaratie van 16 April over te gaan, wenschen wij hier eenige regelen te wijden aan een feit, dat zich in de eerste helft dezer eeuw heeft vertoond; een bedenkelijk feit, dat niet onopgemerkt mag blijven.

Het geldt hier eene oorlogsdaad, die zonder voorafgaande oorlogsverklaring plaats heeft; eene blokkade, die ingesteld wordt terwijl de blokkeerende mogendheid verklaart in vrede te zijn met den Souverein wiens haven hij blokkeert.

Voorzeker, een onderzoek naar de vraag, in hoeverre dit middel hem kan treffen, tegen wien het gericht is, is hier niet van noode; de souvereine Staten hebben immers de volkomen bevoegdheid om elkander tot verkrijging van een werkelijk of vermeend recht, indien het noodig mocht zijn, zoo veel mogelijk door alle geoorloofde middelen afbreuk te doen. Zij kunnen ieder voor zich de uitoefening van die bevoegdheid beperken, en met mindere middelen schade aan te brengen tevreden zijn. Doch de zaak krijgt een minder eenvoudig aanzien wanneer zij van het standpunt der neutralen be-

schouwd wordt, ten opzichte namelijk van de internationale handelsbetrekkingen.

In vredestijd is de handel van alle volken, behoudens eenige onmisbare beperkingen, volkomen vrij. De oorlog echter beperkt die vrijheid, en legt den in vrede gebleven volken plichten op, o. a. om zich van handel en verkeer met geblokkeerde, ingesloten of belegerde plaatsen te onthouden, tenzij hun daartoe een bizonder verlof gegeven zij. Maar die plicht vindt zijn' rechtsgrond alléén in den oorlog. Zoolang er nu geen oorlog bestaat, is het niet mogelijk van den neutrale te eischen dat hij een plicht nakome die niet bestaat. Immers alleen de oorlogsverklaring of de officieele notificatie kan hem tot de nakoming der plichten, die uit den nieuwen toestand geboren worden, verbinden.

Het doel dat die mogendheden (de qualificatie van oorlogvoerenden is hier niet toepasselijk) zich daardoor voorstellen te bereiken, is duidelijk. Het zijn, ten minste tot nu toe, de mogendheden van den eersten rang die den veel zwakkere daarmede bezocht hebben. Door de oorlogsverklaring achterwege te laten, konden zij de aan haar verbonden gevaren, kosten en moeiten vermijden. Had Frankrijk b. v. in 1838 aan Mexico eene oorlogsverklaring gezonden, het zoude, voor de eer zijner vlag, eene kostbare expeditie hebben moeten uitrusten. Nu heeft het zonder oneer dien voorgewenden vrede jaren lang laten voortduren. En wat meer is, de

mogendheden die van dat middel gebruik maakten, behielden voor hunne onderdanen den handel op al de havens der aldus behandelde natie, die niet in de blokkade begrepen waren.

Aan zulk een recht kan men geene plaats inruimen; voor neutralen is er oorlog of vrede, geen tusschentoestand.

Het eerste voorbeeld van dergelijke blokkade vinden wij in het jaar 1827. Frankrijk, Engeland en Rusland wilden aan den strijd tusschen Turkije en Griekenland een einde maken, en blokkeerden onder luide vriendschapsbetuigingen de plaatsen, waar de Turksche land- en zeemacht zich bevond. Zelfs daags na den zeeslag bij Navarino werden die betuigingen te Constantinopel herhaald. Bij die gelegenheid hebben de neutralen niets geleden.

In 1831 richtte de regeering van Louis Philippe, tengevolge van mishandelingen die fransche onderdanen van de zijde van den Koning van Portugal hadden ondervonden, eene zeemacht naar dat rijk, die ondanks 't verzet den Taag opstoomde, verschillende punten blokkeerde, en zich van een groot aantal schepen meester maakte.

Het gevolg van deze gewapende demonstratie, die tot aan het einde toe als vredelievend werd bestempeld, was, dat eene overeenkomst werd getroffen (14 Juli 1831), waarbij aan de betrokken personen herstel hunner grieven werd verleend,

en de door het escader van den Admiraal ROUSSIN genomen schepen teruggegeven werden. 1)

In 1833 werd door Frankrijk en Engeland het embargo gelegd op de nederlandsche schepen, en werden tegelijkertijd alle nederlandsche havens en kusten geblokkeerd, zonder daarom de vreedzame betrekkingen af te breken. Deze maatregelen bereikten hun doel en verhaastten het tijdstip waarop België's onafhankelijkheid door de Nederlandsche Regeering erkend zoude worden.

Zoo hield Frankrijk in 1838 een gedeelte der Mexicaansche kust geblokkeerd, en het was Mexico, dat, na het bombardement van St Jean d'Ulloa door de Franschen, hun den oorlog verklaarde. Gedurende die blokkade was den handel de oorlogstoestand opgelegd; en men kwam tot dit verrassende resultaat, dat de Mexicaansche schepen, ten getale van 4, vóór de oorlogsverklaring opgebracht, gewoon gesequestreerd en na den vrede teruggegeven werden, terwijl de op hetzelfde tijdstip aangehouden neutrale schepen, ten getale van 46, veroordeeld en voor goeden prijs verklaard werden! 2)

---

1) CALVO, Droit international théorique et pratique, T. II. § 1202.

2) Zie hierover een extract uit het rapport van den Heer LACROSSE aan de Kamer van Afgevaardigden van 21 Juni 1839, bij MARTENS, Nouveau Recueil XX. p. 611; verg. ook MARTENS, Nouveau Rec. XX. p. 607.

Eene meer logische gedragslijn volgden de Engelschen, die ook de schepen der geblokkeerde mogendheid verbeurd verklaarden.

Frankrijk en Engeland, vereenigd of afzonderlijk, blokkeerden op die wijze de havens van la Plata, die aan de Argentijnsche Republiek behoorden, gedurende 10 jaren; en menig bloedig gevecht werd in dien vredestoestand geleverd. 1). De blokkade was eene werkelijke; alles was zooals het behoorde, zelfs de speciale notificatie ontbrak niet. Maar dat alles neemt niet weg dat tegenover den neutralen handel grof onrecht werd gepleegd.

Onder de schrijvers over internationaal recht, bestaat ten aanzien dezer blokkade in tijd van vrede, of liever zonder voorafgaande oorlogsverklaring, geen eenstemmig oordeel. Waar HEFFTER 1)

---

1) Die blokkade heeft een belangrijk juridisch precedent in 't leven geroepen. Het Braziliaansche schip *Comte de Thomar* werd in 1848 aangehouden omdat het de blokkade-linie voor Buenos Ayres had getracht te overschrijden. Bij de instructie der zaak bleek dat de gezagvoerder geen waarschuwing had ontvangen, en het schip werd vrijgelaten, behalve een gedeelte der lading, dat uit oorlogscontrabande bestond. De zaak kwam in appel bij den Conseil d'Etat, die de restitutie van de geheele lading beval op den grond dat er geene oorlogsverklaring had plaats gehad. Dat arrest van den Conseil d'Etat berustte op een antwoord dat GUIZOT in 1841, als Minister van Binnenlandsche Zaken, op eene interpellatie te dier zake door den Conseil d'Etat tot hem gericht, had gegeven: . . . . «nous nous sommes trouvés là dans une «situation très-difficile; nous faisons un blocus, ce qui n'est pas «la guere complète, la guere déclarée.».

2) HEFFTER, Le droit international public de l'Europe. 1864. § 111.

en CAUCHY 1) haar als een stap in de goede richting, als eene verzachting van 't internationaal verkeer beschouwen, wordt zij door anderen, zooals CALVO, 2) PISTOYE et DUVERDY 3) toegelaten, maar als acte de guerre, en met dezelfde waarborgen voor den neutralen handel als in oorlogstijd geschiedt. Noch met de eersten, noch met de laatsten kunnen wij ons vereenigen. Voor de neutralen, wij herhalen het, is geen middentoestand tusschen oorlog en vrede denkbaar. Laten de betrokken regeeringen liever eerlijk zijn; hebben zij herstel van grieven te eischen, en kunnen zij dat herstel niet zonder dwang verkrijgen, laten zij dan den oorlog verklaren; dan zullen de neutralen hunne plichten weten te vervullen. De oorlogsverklaring behoeft immers den oorlogvoerende niet te beletten naar goedvinden zijne krijgsoperaties te beperken. Zulk eene handeling tegenover den tegenstander is ook de eenige die hem tegenover den neutrale kan rechtvaardigen. Met de meerderheid der leden aan 't „Instititut du droit international" 4) verwerpen wij dat dwangmiddel onvoorwaardelijk in tijd van vrede.

---

1) CAUCHY, Le droit maritime international considéré dans ses origines et dans ses rapports avec les progrès de la civilisation. 1862. II. p. 426—28.

2) CALVO, Droit international théorique et pratique. II. § 1202.

3) PISTOYE et DUVERDY. Traité des prises maritimes, etc. 1859. I. p. 377.

4) BLUNTSCHLI, Das Beterecht im Krieg. 1878. p. 160.

HOOFDSTUK II.

§ 1. DE DECLARATIE VAN PARIJS.

Keeren wij tot het vredescongres te Parijs terug. Nadat op den 30sten Maart 1856 de onderteekening van het vredesverdrag 1) had plaats gegrepen, waarbij de hooge contracteerende partijen, zoo voor zich als voor hunne opvolgers, verklaarden, dat er tusschen hen „paix et amitié à perpetuité" zoude zijn, en dat o. a. de Zwarte Zee onzijdig verklaarde, d. w. z. voor oorlogsschepen zoowel van vreemde mogendheden als van de kuststaten sloot, en haar daarentegen voor den wereldhandel opende, deed de aanwezigheid van dat congres te Parijs bij den franschen Minister van Buitenlandsche Zaken, Graaf WALEWSKI, het denkbeeld rijpen, om aan het recht van de neutralen in den zee-

1) ORTOLAN, Règles internationales et diplomatie de la mer, T. II. p. 473.

oorlog een vasten en eenvormigen grondslag te geven, en dit zoowel ter eere van de fransche Regeering als om aan het zoolang bestaan hebbende verschil van opvatting een einde te maken. Dat doel, meende hij, zoude volkomen bereikt worden door de vier volgende beginselen vast te stellen: 1)

1°. afschaffing van de kaapvaart;

2°. de neutrale vlag dekt het vijandelijke goed, behalve oorlogscontrabande;

3°. neutraal goed is, behalve oorlogscontrabande, zelfs onder vijandelijke vlag niet aan inbeslagneming onderhevig, en

4°. de blokkade is alleen dan verbindend, wanneer zij effectief is.

Daartoe noodigde hij de aanwezige staatslieden uit over deze punten van gedachten te wisselen. Wat hun zelven betrof waren zij allen daartoe bereid, en, nadat zij de noodige volmachten van hunne Regeeringen hadden ontvangen, werd de volgende declaratie vastgesteld en door de gedelegeerden van Frankrijk, Oostenrijk, Engeland, Pruissen, Sardinië en Turkije den 16[den] April onderteekend:

. . . .

„1°. La course est et demeure abolie.

„2°. Le pavillon neutre couvre la marchandise

---

1) ORTOLAN, Règles internationales et diplomatie de la mer, T. II. p. 484.

„ennemie, à l'exception de la contrabande de guerre;

„3°. La marchandise neutre, à l'exception de la „contrebande de guerre, n'est pas saisissable sous „pavillon ennemi;

„4°. Les blocus, pour être obligatoires, doivent „être effectifs, c'est-à-dire maintenus par une force „suffisante pour interdire réellement l'accès du lit„toral de l'ennemi.

„Les Gouvernements des plénipotentiaires sous„signés s'engagent à porter cette déclaration à la „connaissance des Etats qui n'ont pas été appelés „à participer au congrès de Paris, et à les inviter „à y accéder,

„Convaincus que les maximes qu'ils viennent de „proclamer ne sauraient être accueillies qu'avec grati„tude par le monde entier, les plénipotentiaires „soussignés ne doutent pas que les efforts de leurs „gouvernements pour en généraliser l'adoption ne „soient couronnés d'un plein succès.

„La présente déclaration n'est et ne sera obligatoire „qu'entre les puissances qui y ont ou qui y auront accédé" 1).

Ten gevolge van de daarop gevolgde stappen, traden alle Europeesche mogenheden tot de declaratie toe behalve Spanje, terwijl ook de Vereenigde Staten en Mexico hunne medewerking weigerden.

---

1) Ortolan, Règles internationales et diplomatie de la mer, T. II. p. 485.

De weigering van de Vereenigde Staten werd toegelicht in de bekende nota, die de amerikaansche Staats-secretaris MARCY 1) tot den franschen gezant te Washington, den heer DE SARTIGES, richtte.

Uit deze nota blijkt dat de amerikaansche Regeering niet ongenegen was om van de kaapvaart af te zien, onder voorwaarde echter, dat men een stap verder ging, en ook de onschendbaarheid van den particulieren eigendom in den zeeoorlog als beginsel werd aangenomen. Dit tegenvoorstel vond geen ingang en de Vereenigde Staten teekenden de declaratie niet.

De inhoud der nota van MARCY heeft in hooge mate de aandacht getrokken. Het standpunt waarop zij zich plaatste en de wijze waarop dat verdedigd werd gaven daartoe evenzeer aanleiding. Volgens het oordeel van velen was zij het voortbrengsel van een' edelen geest en men verschilde alleen in opvatting of het wel van practischen blik getuigde het mindere te verwerpen, omdat men voorloopig het meerdere nog niet vermocht te bereiken. Maar was het den Staats-secretaris MARCY wel ernst met het beginsel van de onschendbaarheid van den particulieren zee-eigendom? 2) Op deze vraag een

---

1) ORTOLAN, Règles internationales et diplomatie de la mer, T. II. p. 487 et suiv.

2) Het aanhangsel dat FR. KAPP aan zijne studie over FREDERIK DEN GROOTE en de Vereenigde Staten heeft toegevoegd: « Die Vereinigten Staaten und das Seekriegsrecht », schijnt de oprechtheid der Amerikaansche bewindslieden wel eenigermate in een dubbelzinnig licht te plaatsen.

beslissend antwoord te geven, ligt niet in ons bestek; doch wij mogen wel op latere gebeurtenissen wijzen. In 1862 verklaarden de Vereenigde Staten zich bereid om tot de Parijsche verklaring toe te treden; maar de andere mogendheden meenden hierin niets anders dan een politiek oogmerk te zien, nl. om te verkrijgen dat de neutrale mogendheden de Zuidelijke kapers met zeeroovers zouden gelijk stellen. Noch Frankrijk noch Engeland wilden zich daartoe leenen, en de Vereenigde Staten hebben dezen stap niet herhaald. Integendeel verkreeg de President LINCOLN in 1863, machtiging van het Congres om kaperbrieven uit te reiken. Hij maakte er echter geen gebruik van, waarschijnlijk omdat bij de Zuidelijken niets te kapen viel. Deze feiten sterken ons vermoeden, dat de Amerikaansche diplomatie weinig lust heeft gehad om de kaapvaart prijs te geven; en dat hare zienswijze ook later door invloedrijke colleges werd gedeeld, bewijst het feit, dat toen op den 5den Januari 1871 in de New-Yorker kamer van koophandel het voorstel nogmaals werd gedaan om zich bij de verklaring aan te sluiten, het met algemeene stemmen, op die van den voorsteller na, viel. Men vond het een onamerikaansch denkbeeld.

Doch in hoeverre de houding der Vereenigde Staten ten deze ook tot verschillende verklaringen moge aanleiding gegeven hebben, van meer belang was de toetreding van Engeland.

Deze mogendheid die sinds het begin dezer eeuw

geen enkele plechtige acte had onderteekend, 1) waardoor zij hare opvatting van het oorlogsrecht ter zee zouden moeten inkrimpen of wijzigen, herinnerde bij monde van een van hare gedelegeerden, Lord CLARENDON, dat zij ook harerzijds bij het begin van den Krim-oorlog getracht had zijne gevolgen te temperen, en dat zij om dat doel te bereiken, ten gunste der neutralen, beginselen had laten varen, die zij tot nu toe steeds had gehuldigd. 2) Zij verklaarde bereid te zijn deze voor goed prijs te geven indien ook de kaapvaart voor altoos werd afgeschaft.

Die verklaring van Lord CLARENDON was een triomf voor de beginselen die Engeland steeds had ontkend, en bij de ontkenning van welke het altijd gemeend had het meeste belang te hebben. Maar ook hier is alweder voor twijfel veel ruimte beschikbaar en komt onwillekeurig de vraag bij ons op: waren de woorden van den Engelschen gevolmachtigde de uitdrukking van zijn persoonlijk gevoelen, of sprak en handelde hij hier op den uitdrukkelijken last van zijn Souverein? was deze de richting der engelsche Regeering?

---

1) Eene uitzondering hierop is de bewuste conventie van 1801, die Engeland aan de Noordsche Mogendheden opdrong. Daarin scheen Engeland tot de gewapende neutraliteit over te hellen. Men weet echter hoe.

2) Zie het protocol van de zitting van den 8sten April 1856, bij ORTOLAN, II. p. 486.

Er wordt niet minder beweerd dan dat zulks het geval niet was: dat de engelsehe staatslieden zonder last van de Koningin in 1856 eene verklaring afgelegd hebben, die de strekking had Engeland te verbinden om zijne rechten prijs te geven. 1)

Hoe dit zij, zoowel in het Parlement als daarbuiten, zijn meer dan eens stemmen opgegaan om tegen de Declaratie te protesteeren.

Den 10[den] Februari 1862, werd door Lord MALMESBURY openlijk in het Parlement verklaard, dat men zich in tijd van oorlog niet door de Declaratie van Parijs zoude gebonden achten, een gezegde, dat op merkwaardige wijze overeenstemt met hetgeen eene halve eeuw te voren door den vertegenwoordiger van Engeland bij den vrede van Amiens, in Januari 1802, op de voorstellen van den franschen Keizer werd geantwoord. Lord HAWKESBURY zeide toen: It is wholly unprecedented to stipulate, in „a Treaty of Peace any limitation of the powers „which the parties may think it expedient to make „use of in time of war. His Majesty will never „consent to place out of his hands, in a Treaty „of Peace, those means which may be necessary „for the security of his dominions in time of war.

En hoe luidde het in 1862? „I do not believe „that you can carry out the Declaration as far as „relates to privateers. I do not think that a great

1) Zie Diplomatic Review, vol. XXIV, Juli 1876, p. 211.

„maritime country should be bound bij such a „Declaration; but at all events, I am certain *that „in a great war circumstances would be too strong for „an adherence to it.* Suppose that France and En„gland were at war, and that the events which „occurred before, were to happen again, that the „English fleet destroyed the greater portion of the „French war navy and blockaded the remainder „in their ports, could it be believed that that „warlike people would not have recourse to the „law of selfpreservation, and adopt other means „to drive away the hostile fleets from their coasts? „The only means would be to issue letters of mar„que all over the world, to prey upon our com„merce and so compel us to withdraw our ships „to protect our trade. What I intended to say was „that, supposing a great country like England or „France, after a desperate war, were driven to the „last extremity, I do not believe that either a „warlike people like the French, or a nation af „the same spirit as our own, would be restrained „by the *paper declaration* made at Paris in 1856." 1)

Doch bij dergelijke verklaring is het niet gebleven. In 1874 kwam in de verschillende zelfstandige meeningen daaromtrent zooveel overeenstemming, dat een bond opgericht werd, welks

1) Diplomatic Review 1876. p. 200.

naam zijn doel genoegzaam kenmerkt: „The mari-„time league, for the resumption of naval rights „by Great Britain." 1) Uit alle klassen van het volk samengesteld, en met invloedrijke vertegenwoordigers in het Parlement, is deze bond een feit, bedenkelijk genoeg om Engelands terugkeer tot zijne oude practijk niet uit het gebied van het onmogelijke te verbannen. En dan mogen wij wel de vraag stellen of de Declaratie, qui a été considérée partout comme le véritable couronnement de l'oeuvre de pacification conclu à Paris 2), in het licht dier feiten wel dien naam verdient?

Intusschen, zij staat daar als het laatste voortbrengsel van de vrij algemeene neiging om het oorlogsrecht ter zee zooveel mogelijk tot de oorlogvoerenden te beperken, en heeft als zoodanig hare onmiskenbare waarde. Het is echter te betreuren dat zij in hare bepalingen, met name ten aanzien van het blokkade-recht 3), wat naauwkeurigheid en scherpte van omschrijving betreft, verre bij die der gewapende neutraliteit van 1780, achterstaat, en het is de hopen dat het bijna algemeene toetreden

---

1) « The sole object of this league is to procure the withdrawal of Great Britain from the Declaration of Paris of 1856. »

2) Aldus werd zij door Graaf WALEWSKI omschreven toen hij de vrije stad Bremen aanzocht zich bij haar aan te sluiten.

3) Al. 4: Tout blocus, pour être obligatoire doit être effectif, c'est-à-dire maintenu par une force suffisante pour interdire réellement l'accès du littoral de l'ennemi.

der beschaafde natien zal goed maken wat aan de bepaling zelve nog ontbreekt.

In den deenschen oorlog van 1864 werd zij getrouw toegepast 1), hoewel de duitsche pers ten onrechte beweerde dat Denemarken de Declaratie had geschonden door eene serie van fictieve blokkades in de Oost-zee in te stellen. Bij de vredesonderhandelingen had Denemarken geen moeite om aan te toonen dat zijn gedrag in overeenstemming was met de regels die het in 1848 gesteld had, en kon de overwinnaar zijn eisch om restitutie en schadevergoeding aan zijne reeders niet volhouden.

Frankrijk heeft zich in 1859 en 1870 eveneens aan het beginsel van '56 niet onttrokken, en dit blijkt uit de algemeene instructien, destijds aan de scheepsbevelhebbers gegeven:

---

1) Anders volgens GESSNER, Le droit des neutres sur mer. p. 168. Deze schrijver zegt dat Denemarken alléén door middel van kruisers blokkeerde, in strijd derhalve met de declaratie van Parijs, in strijd met het handelsverdrag in 1818 met Pruisen gesloten, dat in art. 18 minstens 2 oorlogschepen eischte om eene haven te blokkeeren, in strijd eindelijk met art. 1 van het blokkade-reglement, door de deensche Regeering in 1864 uitgevaardigd, en dat aldus luidde: «Un port ennemi est bloqué *lorsqu'il est cerné* par un ou plusieurs vaisseaux de guerre, de manière à ce qu'aucun bâtiment marchand ne puisse entrer dans ce port ou en sortir, sans un danger évident d'être saisi.»

Zie verder de «*Norddeutsche Allgemeine Zeitung*» van 14 April 1864.

Volgens GESSNER is het alléén aan de sympathie, die de groote mogendheden voor Denemarken koesterden, te wijten, dat dit bij de conferentie te Londen door de vingers werd gezien.

„Conformément au quatrième alinéa de la déclaration du 16 avril 1856, tout blocus pour être „obligatoire doit être effectif, c'est-à-dire maintenu „par une force suffisante pour interdire réellement „l'accès du littoral de l'ennemi.

„L'établissement de tout blocus devra faire l'objet „d'une notification formelle aux autorités des points „bloqués. Cette notification sera envoyée aux autorités en même temps qu'au consul d'une des „puissances neutres, au moyen d'un parlementaire. „Il conviendra de remplir la même formalité, si „le blocus vient à être étendu à quelque nouveau „point de la côte. Les limites du blocus seront „expressément désignées par leur latitude et leur „longitude.

„La violation d'un blocus ainsi établi résulte „aussi bien de la tentative de pénétrer dans le „lieu bloqué que de la tentative d'en sortir après „la déclaration de blocus, à moins, dans ce dernier „cas, que ce ne soit sur lest ou avec un chargement pris avant le blocus, ou dans le delai fixé „par le commandant des forces navales, délai qui „devra toujours être suffisant pour protéger le „commerce et la navigation de bonne foi. Ce délai „devra d'ailleurs être mentionné dans la déclaration „de blocus.

„Les bâtiments qui se dirigent vers un port „bloqué ne sont censés connaître l'état de blocus „qu'après que la notification spéciale en a été

„inscrite sur leurs registres ou papiers de bord
„par un des bâtiments de guerre formant le
„blocus." 1)

In den jongsten russisch-turkschen oorlog had daarentegen eene belangrijke afwijking van het in de Declaratie van 1856 vastgestelde beginsel plaats. De turksche Regeering had namelijk de geheele russische kust van Trebizonde tot aan de Donau in staat van blokkade verklaard en handhaafde deze door middel van kruisers. Dit al vast was in strijd èn met den geest èn met de letter der bedoelde 4e alinea. Maar bovendien had zij aan den ingang van den Bosphorus 2 kruisers geplaatst, die alle schepen welke aan de vervolging der met de blokkade belaste kruisers mochten ontkomen zijn, zonder eenige moeite aanhielden en opbrachten.

Hierdoor had zij de blokkade-linie doen aanvangen bij den Bosphorus, met het tweeledig gevolg dat zij de onzijdig verklaring van de Zwarte Zee feitelijk deed ophouden, en ten andere, dat zij aan het begrip „territoriale zee" aan de russische kust alle waarde ontnam. Het was niet te verwonderen dat de kwesties, van dergelijken feitelijken toestand onafscheidelijk, zich telkens bij het buit maken van neutrale schepen (meestal grieksche) voordeden. Het prijsgerecht te Constantinopel was eerst zelf van de geldigheid eener dergelijke blokkade niet

1) Calvo, Droit international théorique et pratique. II. § 1199.

overtuigd, maar eindigde toch met de schepen te veroordeelen, toen verscheidene gezanten van vreemde mogendheden verklaarden dat deze, bij eventueele vrijlating van die schepen, ook voor hare onderdanen de blokkade als ongeldig zouden beschouwen, 1) Onzes inziens was die blokkade niet geldig, en dit behoeft geen betoog. Maar al ware zij geldig geweest, dan moeten wij toch tegen de meening van BOYD, den commentator van WHEATON'S werk, ons verzetten, als zoude deze gunst aan de grieksche graanhandelaars op Odessa bewezen, eo ipso de blokkade ongeldig hebben gemaakt. Want het souverein Turkije was bevoegd dat voorrecht toe te kennen.

Nu wat de voor den Bosphorus gestationeerde 2 kruisers aangaat. Er werd beweerd dat men zich geen effectiever blokkade zoude kunnen voorstellen dan deze! Gesteld eens dat Engeland, met Frankrijk in oorlog, Marseille ging blokkeeren door eenige oorlogschepen in de straat van Gibraltar te leggen, en op deze wijze de amerikaansche schepen, naar die haven bestemd, aanhield. Die blokkade zoude tegenover de schepen uit den Oceaan komende, even goed effectief zijn als de bovengenoemde, maar toch niet als zoodanig erkend worden.

---

1) WHEATON, Elements of international law, ed. by BOYD. 1878. p. 597.

Zie verder « *The Times* » van 15 Dec. 1877. p. 6.

Nederland eindelijk, dat ook tot de Parijsche declaratie is toegetreden, heeft in Europa nog niet de gelegenheid gehad om de door haar onderteekende beginselen in toepassing te brengen. Maar de Nederlandsche Regeering heeft daarentegen in den oorlog tegen Atjeh, in de instructien, die zij destijds aan den met de blokkade belasten bevelhebber der zeemacht deed verstrekken, en die als bijlagen 1) zijn opgenomen, de beginselen neêrgelegd, die voor zooverre de omstandigheden het toelieten, voor toepassing vatbaar waren.

---

§ 2. BESCHOUWINGEN OVER DE BLOKKADE.

Na de schets die wij in de vorige bladzijden van de ontwikkeling en de toepassing van het blokkaderecht tot op onzen tijd hebben gegeven, rest ons nog bij eenige vragen stil te staan, wier beantwoording de schrijvers over het volkenrecht zich voorgenomen hebben te leveren, En ook hier is er aan verscheidenheid geen gebrek.

---

1) Hier zij de plaats om aan de Ministers van Buitenlandsche Zaken, Koloniën, Marine en Justitie openlijk mijnen dank te betuigen voor het zoo welwillend toegestane verlof om gemelde instructiën in dit proefschrift op te nemen.

In de eerste plaats ten aanzien van de blokkade zelve.

Belegering en blokkade, zegt CALVO, 1) zijn krijgsoperatien, die door het aanwenden van eene land- of zeemacht, bestemd zijn den in- en uitgang van een stad, haven of vesting te verhinderen of deze tot overgave te dwingen.

Volgens GARDEN 2) is eene plaats in staat van beleg, wanneer zij omcingeld is, en het vijandelijk geschut haar kan bereiken. Zij is slechts geblokkeerd, wanneer de vijand door de toegangen te bemachtigen, het in- of uitgaan onmogelijk maakt. De blokkade ter zee zoowel als te land heeft en kan derhalve geen ander doel hebben, dan om eene plaats zoo in te sluiten dat noch hulp noch levensmiddelen kunnen aangebracht worden; ten einde dus den vijand tot overgave te dwingen, om zich aan den hongersnood te onttrekken.

HALLECK 3) zegt: een beleg is de militaire insluiting van eene plaats, en wel zoo, dat elk verkeer tusschen de inwoners met de zich achter het belegeringsleger bevindende menschen afgebroken of gevaarlijk gemaakt wordt.

---

1) CALVO, Droit international théorique et pratique, II. p. 519.

2) DE GARDEN, Traité complet de diplomatie, ou théorie générale des relations extérieures des puissances de l'Europe. Paris. 1833. II. p. 397.

3) HALLECK, International law, or rules regulating the intercourse of States in peace and war, San Francisco, 1861. Ch. 23 § 3.

Men noemt de plaats geblokkeerd, wanneer de gemeenschap te water door een blokkeerend escader onmogelijk of gevaarlijk gemaakt is.

Volgens KLÜBER 1) is eene geblokkeerde plaats, 't zij haven, versterkte plaats, stad, kamp of kust, zulk eene, waar ten gevolge van maatregelen door den aanvaller met eene gestationeerde en zich in voldoende nabijheid bevindende land- of zeemacht genomen, klaarblijkelijk gevaar bestaat om zonder diens toestemming door te dringen.

HEFFTER 2) noemt blokkade het gebruik van voldoende geregelde troepen om elk verkeer van eene kust, een of meerdere havens met de buitenwereld te verhinderen.

Volgens MASSÉ 3) is eene geblokkeerde zeeplaats of haven dezulke, waarvan alle toegangen door eene permanente zeemacht bezet en gesloten zijn. Men blokkeert eene plaats om ze door den honger tot overgave te dwingen, wanneer men dit niet met geweld van wapenen kan doen.

TWISS zegt niet meer dan dit: het doel der blokkade is den vijand tot overgave te dwingen door hem allen toevoer, van welken aard ook, af te snijden.

---

1) KLÜBER, Droit des gens moderne de l'Europe, Nouv. éd. Paris. 1801. § 197.

2) HEFFTER, Le droit international de l'Europe. Paris. 1866. § 154.

3) MASSÉ, Le droit commercial etc. II. § 286.

Het blokkeeren van havens en kusten is derhalve in den zeeoorlog wat in den oorlog te land het verbod van verkeer langs de wegen is, en ook hier is het oorlogsdoel de oorzaak van de beperking aan het verkeer opgelegd.

Immers het is van het grootste belang, te verhinderen dat aan het vijandelijke land die zaken, welke het niet kan ontberen, en voornamelijk krijgsmaterieel, toegevoerd worden.

Wie heeft nu de bevoegdheid eene blokkade in te stellen?

Het in staat van blokkade verklaren is eene daad van souvereiniteit, en kan dus alleen uitgaan van het souverein gezag zelf of van die macht, aan welke het die bevoegdheid uitdrukkelijk heeft overgedragen. De kommandant van een escader zou dus in het algemeen het recht niet hebben om eene blokkade in te stellen of eene behoorlijk uitgevaardigde blokkade tot eene naburige plaats uit te strekken. Maar wanneer een escader in verre streken moet optreden, zoude men volgens CALVO moeten aannemen dat de bevelhebber werkelijk met alle bevoegdheid bekleed is om de hem opgedragen onderneming te doen slagen.

Op dezen grond verklaarde de britsche admiraliteit dat de kommandant van een station, van den zetel der regeering verwijderd, in de uitoefening van zijn gezag door niets anders beperkt wordt dan door de eischen, die uit de hem toevertrouwde

bizondere zending voortvloeien. Deze theorie wordt door sommige schrijvers bestreden: zij beweren dat voor eene blokkade een bizonder mandaat van het centrale gezag onmisbaar is; ja zelfs, dat de bevelhebber van dergelijke zeemacht gedwongen kan worden zijne instructien te vertoonen, wanneer over de volmacht, krachtens welke hij handelde, twijfel mocht ontstaan. Doch dit is een buitensporige eisch, die den neutralen een recht zoude toekennen dat zij zeker niet bezitten. Integendeel, de kommandeerende officier is uitsluitend aan zijne regeering verantwoording schuldig, en zelfs indien hij het mocht willen, zouden redenen van hooger belang hem verbieden de ontvangen bevelen bekend te maken.

Wel is het mogelijk dat de maatregelen, die hij, onder den drang der omstandigheden, op eigen gezag mocht genomen hebben, later door zijne regeering goedgekeurd worden, maar evenzeer dat de regeering die maatregelen afkeurt; en is dit het geval, of wanneer er bv. misbruik van gezag kan bewezen worden, zoude het niet meer dan billijk zijn dat zij, die daardoor geleden hebben, gerechtigd zijn om zich te verzetten en de juridische gevolgen dier handelingen van zich af te schuiven. 1)

---

1) Dit zoude bv. de schipper kunnen doen die, zelfs na eene speciale notificatie ontvangen te hebben, nog eens tracht door de willekeurig uitgestrekte linie eener door den oorlogvoerende bepaalde blokkade heen te breken.

Naar mate dat men zich op een verschillend standpunt stelt, verschijnt ons ook de blokkade in een verschillend licht.

De meeste schrijvers stemmen hierin overeen, dat, wanneer de blokkade binnen hare rechtmatige grenzen beperkt is, zij kan worden aangemerkt als een werkelijke vooruitgang op het gebied van het internationale recht; zij is dan immers een betrekkelijk zacht oorlogsmiddel; wat hare onmiddellijke gevolgen betreft kan zij de vergelijking met veldslagen en bombardementen veilig doorstaan; zij is, zooals CAUCHY 1) juist opmerkt „un moyen de forcer l'ennemi sans le détruire." Maar, vervolgt hij, beziet men haar van het standpunt van den algemeenen handel, zoo verschijnt zij in een minder gunstig licht; dan is zij immers „la plus grave atteinte qui puisse être portée par la guerre aux droits des neutres." Zonder deze laatste al te gestrenge uitspraak te willen onderschrijven, erkennen wij toch dat de blokkade bijna even zwaar op neutralen als op den vijand drukt; want het verbod om handel te drijven heeft ten gevolge, dat het neutrale schip, met neutrale en onschadelijke goederen beladen, in geval van blokkade-schennis hetzelfde lot ondergaat als het vijandelijke: het wordt opgebracht en veroordeeld. 2)

---

1) CAUCHY. Le droit maritime international, etc. II. p. 196.

2) Mr. R. A. KLERCK schijnt dit gevoelen niet te deelen; hij

Een nog strenger vonnis dan dat van CAUCHY, velt FIORE over de blokkade, waar hij zegt: „le „blocus est odieux et contraire à l'indépendance „naturelle des peuples neutres, parce qu'il n'empêche „pas seulement le commerce de certaines matières „determinées, comme la contrebande de guerre; „mais il détruit toute espèce de commerce, de „quelque nature que ce soit, avec les lieux assiégés „et bloqués" 1).

Ook het verbod aan de neutralen om op eene geblokkeerde plaats handel te drijven, wordt zoowel door de oudere als door de nieuwere schrijvers den oorlogvoerende voorbehouden, en de overtreding van dat verbod een strafbaar feit genoemd.

GROTIUS 2) beschouwt het vervoer van krijgs- of levensbehoeften naar eene belegerde stad of geblokkeerde haven als een zwaar misdrijf.

BIJNKERSHOEK 3) en VATTEL 4) meenen dat men dengene die er zich aan schuldig maakt, als een vijand moet straffen.

---

vermeldt althans het buit maken van het schip alléén daar waar het eene blokkade-schennis geldt, door onderdanen van den vijand gepleegd. Diss.: De toepassing van het oorlogsrecht in den fransch-duitschen oorlog; 1870—71; Leiden. 1878 p. 47.

1) PASQUALE FIORE, Nouveau droit international public selon les besoins de la civilisation moderne. Vertaald door PRADIER-FODÉRÉ. 1869. II. p. 446.

2) GROTIUS, De jure belli ac pacis III. c. I. § V: 8.

3) BIJNKERSHOEK, Quaestiones J. P. I: XI.

4) VATTEL. Le droit des Gens. III. c. VII § 117.

PHILLIMORE zegt dat alle in en uitvoer onderschept moet worden; elke handelsgemeenschap behoort verhinderd te worden.

MASSÉ verbiedt elk verkeer met eene belegerde of geblokkeerde plaats, zonder te onderscheiden of 't verkeer een vreedzaam of vijandelijk karakter bezit 1).

Ten aanzien van het verkeer stelt ORTOLAN eene blokkade en eene belegering in den oorlog te land op eene lijn, 2) waartegen door CALVO en WHEATON terecht wordt aangevoerd, dat het toch altijd geoorloofd is om op eene belegerde doch aan de zeezijde toegankelijke plaats te blijven handel drijven 3).

Behooren nu oorlogschepen met koopvaardijschepen gelijkgesteld te worden?

Rechtens voorzeker. Maar de comitas gentium kan toelaten, dat oorlogvoerenden aan neutrale oorlogschepen, als vertegenwoordigers der neutrale souvereine vlag, voor zooverre het oorlogsdoel het toestaat, vergunnen eene geblokkeerde haven binnen te loopen of te verlaten.

ORTOLAN rechtvaardigt dergelijke vergunning met de volgende woorden: „En fait, le but principal

---

1) MASSÉ, Droit commercial, enz. II. § 292.

2) ORTOLAN, Règles internationales, II. § 330.

3) CALVO, Droit international, II. § 1139.

WHEATON, Elements of international law. IV. Ch. 3. § 28.

„d'un blocus étant d'interdire tout commerce par „mer avec le lieu bloqué, le moyen d'atteindre ce „but reste tout entier, si la prohibition d'entrer „et de sortir n'est appliquée qu'aux navires mar„chands" 1).

Doch ook aan de koopvaardijschepen kan door eene speciale vergunning dat voorrecht worden geschonken. Het spreekt echter van zelf dat dergelijke bevoorrechte schepen bizonder waakzaam behooren te zijn om die gunst niet te verbeuren. 2)

---

§ 3. GRONDSLAG VAN HET BLOKKADE-RECHT.

Wij hebben nu gezien dat zoowel de practijk als de theorie eenstemmig het recht erkennen van den oorlogvoerende, om hun die aan den strijd geheel vreemd blijven het verkeer met geblokkeerde plaatsen te ontzeggen. 3)

Maar welke is dan de grondslag van dat recht? Moet men met GALIANI 4) aannemen, dat uit de

1) ORTOLAN, Règles internationales, II. p. 329.

2) CALVO, Droit international, II. § 1142.
PHILLIMORE, Commentaries upon international law, III. § 387.

3) CALVO, Droit international, II. § 1143.

4) GALIANI, Dei doveri dei principi neutrali verso i principi guerregianti, e di questi verso i neutrali Napoli, 1782.

botsing van twee absolute rechten, dat van den oorlogvoerende en dat van de neutralen, een compromis is geboren? Eene overeenkomst, waarbij de laatsten zich zouden verbonden hebben om gedurende de blokkade van den handel op de geblokkeerde plaatsen af te zien? Doch van zulk een compromis zijn de sporen nergens te vinden. Of moeten wij met WOOLSEY 1) gelooven dat het berust op het recht van den oorlogvoerende om een beleg te voeren met de correlatieve verplichting van de neutralen om diens plannen niet te verhinderen? Noch het eene mogen wij aannemen, noch het andere. Zoo het blokkade-recht al een' grondslag moge hebben, dan behooren wij dien te zoeken op het gebied van het positieve recht. Dat onderzoek heeft zich in twee richtingen voortbewogen, die beide hare vertegenwoordigers tellen.

Voor de engelsche schrijvers biedt dit vraagstuk geene moeielijkheid aan: bij hen is er geen sprake van om aan het blokkade-recht, evenmin als aan welk ander deel van het oorlogsrecht ter zee, een theoretischen grondslag te geven. Voor hen geen ander gezag dan de uitspraken hunner prijsgerechten, en met de meeningen van oudere en nieuwere schrijvers houden deze slechts dan rekening wanneer hunne practijk er door wordt bevestigd.

---

1) WOOLSEY, Introduction to the study of international law, § 186.

Op dit gebied nemen wetenschap en de eischen der beschaving bij hen slechts de tweede plaats in; de eerste geven zij aan de belangen van hun vaderland, en daar zij Engeland's absolute vrijheid van handelen willen behouden om de engelsche belangen te beschermen, is het niet meer dan natuurlijk dat zij theoretische beschouwingen overbodig vinden.

Voor hen geen andere sanctie van het blokkaderecht dan de practijk van Groot Britannië.

Maar indien de engelsche schrijvers tevreden zijn met de door hunne regeering gevolgde practijk tot een beginsel te verheffen, zoo willen integendeel de fransche en duitsche schrijvers een' rechtsgrond voor de blokkade. De eersten nemen de occupatie aan, de laatsten de noodzakelijkheid. De eerste richting wordt het zuiverst vertegenwoordigd door HAUTEFEUILLE en ORTOLAN, de tweede door GESSNER.

HAUTEFEUILLE zegt: pour atteindre le but unique „de la guerre, c'est-à-dire réduire l'ennemi à accepter „la paix, le moyen le plus efficace est la conquête „du territoire ennemi. Pour arriver à ce résultat, „il faut nécessairement s'emparer des villes, des „forteresses, des ports, et le plus souvent il faut „battre les murailles avec le canon et enlever la „place de vive force, ou réduire ses défenseurs par „la famine; c'est-à-dire faire le siège ou le blocus. „Le droit du belligérant à employer ces moyens

„est parfait et absolu: c'est un droit essentiel de „la guerre." 1)

De oorlogvoerende heeft dus het absolute recht om zijn vijand zooveel mogelijk afbreuk te doen door de middelen die hem daartoe kunnen dienen. Een van die middelen is de verovering van diens territoir. Door die verovering wordt hij feitelijk Souverein van de bezette streek: hij heeft er de jurisdictie en de onbetwistbare bevoegdheid om iederen vreemdeling 't verblijf en het verkeer met de inwoners te ontzeggen. 2)

Die occupatie, die souvereiniteit heeft echter haren grond alléén in de feitelijke aanwezigheid van zijne strijdmacht, en hieruit volgt, dat, zoodra hij zijne positie verlaat of verliest, hij ook geen recht meer kan doen gelden op datgene wat hij niet meer bezet houdt. Dat vroeger bezette territoir keert tot zijn' vroegeren Souverein terug, en voor een ieder, wien deze het toelaat, wordt de toegang weder geopend.

De blokkade is eene verovering, een materieel

---

1) HAUTEFEUILLE, Des Droits et des devoirs des neutres. II. p. 189 e. v.

2) HAUTEFEUILLE, Histoire des origines, des progrès et des variations du droit maritime international. p. 70 e. v.

Ook NAU, Grundsätze des Völkerseerechts, is deze meening toegedaan; hij zegt dat de blokkeerende « als Sieger die Hoheitsrechte « der Regierung ueber diesen Platz rechtmässig ausübt, und kann « aus diesem Grunde den Handel mit dem blokirten Orte untersagen ». § 201.

feit: het bestaat of bestaat niet, en in het laatste geval kan zij niet geschonden worden. Maar mocht zij geschonden worden, dan is de territoriale zee het gebied der uit te oefenen jurisdictie.

ORTOLAN huldigt ook de leer: „que l'occupant „prend la place du Souverain du lieu dans l'exer„cice de la souveraineté . . . . . cette sub„stitution d'une souveraineté à l'autre sur les eaux „littorales est la base principale des droits des „belligérants en cas de blocus. 1)

Tegen deze substitutie-leer verzet GESSNER zich met kracht, vooral waar HAUTEFEUILLE de erkenning eischt van het beginsel dat het oorlogschip aan zijn Souverein het dominium geeft over een gedeelte der hooge zee. 2) Het internationale recht kent zoo iets niet. Het kent alléén een maris dominium als gevolg van het dominium littoris adjacentis. Liet men het toe, dan zoude er voor een mare liberum welhaast geene plaats meer zijn en zoude de scheepvaart der neutralen dit spoedig ondervinden. In CAUCHY vindt GESSNER een' bondgenoot. Ook deze verwerpt de souvereiniteit van den occupans. „Qu'on me permette de laisser de côté cette „fiction de la science moderne, qui ferait dériver „les effets du blocus d'un prétendu droit de con„quête, appliqué aux mers territoriales de l'ennemi,

1) ORTOLAN, Règles internationales, enz. II. p. 328 e. v.

2) GESSNER, Le droit des neutres sur mer, p. 149.

„comme si la conquête d'une portion de la mer „territoriale pouvait se comprendre sans la conquête „préalable du territoire même qui l'avoisine. Dès „que vous séparez par la pensée cette mer de son „rivage, qui seul la rendait susceptible de recevoir „un maitre, qu'est-elle, si ce n'est une partie ali„quote de la vaste mer, sur laquelle aucun domaine „permanent ne peut s'exercer?" 1)

Om de moeielijkheden te ontgaan die hij in deze leer vond, werd GESSNER er toe gebracht om geen anderen grondslag voor 't blokkade-recht te kunnen aannemen dan de noodzakelijkheid. 2)

Het is genoeg dat die noodzakelijkheid niet voorgewend zij. De noodzakelijkheid om aan neutralen den handel op geblokkkeerde havens te ontzeggen, om de blokkade als een krachtig middel te gebruiken om tot herstel van den vrede te geraken, werd altijd door de mogendheden erkend; en dit is voor hem voldoende, om haar als den waren grondslag van 't blokkade-recht aan te nemen.

Niettegenstaande hun schijnbaren strijd stellen de hier geresumeerde gevoelens eigenlijk eene en dezelfde leer daar: immers zij leiden tot gelijke uitkomsten. Wij meenen zelfs te mogen besluiten dat beide stelsels even eenzijdig zijn, omdat het blokkade-recht door zijne natuur beiden in zich sluit:

---

1) CAUCHY, Le droit maritime international, enz. II. p. 419, 420.

2) GESSNER, Le droit des neutres sur mer. p. 151.

zoowel de noodzakelijkheid, die elke krijgsoperatie bepaalt, als de souvereiniteit, die zich in elke krijgsoperatie openbaart.

En degenen die de theorie der verovering verdedigen, èn zij die de wet der noodzakelijkheid inroepen, schijnen dit gevoeld te hebben; want beiden komen zij er toe om te erkennen dat het blokkade-recht door de oorlogswet is bekrachtigd, welks uitoefening op geen enkelen grond den oorlogvoerende zoude kunnen betwist worden. En is men het hierover eenmaal eens, dan kan het wel overbodig schijnen om het fundament op te zoeken van een recht, zonder hetwelk de zee-oorlog bijna onmogelijk, althans veel minder doeltreffend zoude worden.

---

§ 4. GELDIGHEID DER BLOKKADE.

„Les blocus, pour être obligatoires, doivent être „effectifs, c'est-à-dire *maintenus par une force suffi-* „*sante* pour interdire réellement l'accès du littoral „de l'ennemi." Aldus de 4e alinea van de Parijsche declaratie.

Eene geldige blokkade vereischt dus de feitelijke aanwezigheid van eene voldoende macht voor de in staat van blokkade verklaarde plaats.

Maar waarin bestaat die voldoende macht? Moet men aannemen dat zij in een bepaald aantal schepen bestaat, zooals enkele verdragen dat bedongen hebben? 1)

Wij kunnen ons volkomen met het oordeel van CALVO 2) en ORTOLAN 3) vereenigen, die een dergelijk beding ondoeltreffend achten; immers om de woorden van den laatste te gebruiken „elle ne saurait „faire règle positive dans tous les cas, même entre les „seules parties contractantes, puisque le nombre „de bâtiments nécessaire pour un investissement „complet dépend évidemment de la nature du „lieu bloqué."

BLUNTSCHLI 4) zegt dat de ingang tot en de uitgang van de havens, hetzij door gestationeerde schepen, hetzij door op de kust geworpen batterijen moeten afgesloten zijn. Ook hij verlangt niet een minimum van schepen of vuurmonden, maar alleen dat de macht voldoende zij. Dit laatste brengt ons niet veel verder.

---

1) 1742 tusschen Frankrijk en Denemarken: 't eischte minstens 2 schepen of batterijen op de kust.

1753 tusschen de Republiek en de Beide Siciliën: minstens 6 schepen op iets meer dan een kanonschot afstands.

1818 tusschen Rusland en Denemarken: in substantie zoo als 't eerstgenoemde.

2) CALVO, Droit international théorique et pratique, II. § 1148.

3) ORTOLAN, Règles internationales, enz. II. p. 328-331.

4) BLUNTSCHLI, Das moderne Völkerrecht der civilisirten Staten als Rechtsbuch dargestellt. § 829.

Massé 1) stelt als eenige voorwaarde voor het bestaan der blokkade, dat zij werkelijk gesteund zij door eene voldoende macht om ook werkelijk alle verboden toegangen te versperren. Hij voegt er den logischen eisch bij dat, zoolang de blokkade duurt, ook de schepen daar gestationeerd moeten blijven.

Phillimore eischt, dat de ingang tot de haven door een voldoend aantal (gestationeerde) schepen volkomen gesloten zij. Verzuimt men om slechts één der punten af te sluiten, die den toegang zouden kunnen mogelijk maken, dan mag die haven niet meer als geblokkeerd beschouwd worden. 2) Deze definitie is vrij wat scherper dan die van de Parijsche declaratie. En toch mag het allezins vreemd heeten dat dezelfde schrijver op de volgende bladzijde de beteekenis dier woorden aanmerkelijk inkrimpt. Want niet alleen wil hij dat het prijsgerecht eene groote waarde (perhaps predominant) aan het oordeel van den escader-kommandant over het al of niet voldoende der scheepsmacht hechte,

---

1) Massé, Le droit commercial, enz. I. § 291.

2) Phillimore, Commentaries, III. § 293: « A blockade de facto « should be effected bij *stationing* a number of ships and forming « as it were an arch of circumvallation round the mouth of the « prohibited port, where *if the arch fails in any one part, the « blockade itself fails altogether*. This is the general and safe de- « finition of a blockade. »

maar hij laat zelfs toe dat het escader voor een groot gedeelte uit kruisers kan bestaan.

De schrijvers die de occupatie van de territoriale zee als grondslag hunner leer aannemen, stellen strengere eischen voor de geldigheid eener blokkade. Natuurlijk, want met de feitelijke occupatie staat en valt hun recht.

Ortolan houdt het er voor dat wanneer eene blokkade ondernomen is met het doel om de plaats tot overgave te dwingen, de neutralen meer op hunne hoede moeten zijn. Maar deze omstandigheid doet er niets toe.

Gessner merkt op dat de Parijsche declaratie niet van *gestationeerde* schepen melding maakt, maar meent toch dat de blokkade door middel van kruisers indirect door die bepaling wordt afgekeurd. Aan Engeland wijt hij het dat die 4e alinea zoo weinig duidelijk is, op grond dat die mogendheid zich daardoor eene achterdeur zoude openhouden om tot hare vroegere practijk terug te keeren. 1)

Intusschen, wil men eene strenge interpretatie van de uitdrukking „effectieve blokkade" geven, dan wachte men zich voor de twee uitersten. Aan den eenen kant verklare men eene blokkade niet voor ongeldig, wanneer één schip zoo gelukkig is geweest om door de blokkade-linie te breken en vrij te komen; want op die wijze verlangt men het

---

1) Gessner, Le droit des neutres sur mer, p. 171. e. v.

onmogelijke. Maar ook, men beschouwe eene plaats niet als geblokkeerd omdat het een kruiser mocht gelukken aan eenige schepen den doortocht te beletten. Dit wat de objectieve geldigheid betreft.

---

§ 5. DE NOTIFICATIE.

Ten aanzien der neutralen behooren billijkerwijze meerdere waarborgen te bestaan, dat hunne rechten en belangen op voldoende wijze beschermd worden. Eene laatste voorwaarde moet dus nog vervuld worden, aangaande welker aard en belang de verschillende schrijvers het niet eens zijn. Wij hebben hiermede de verschillende „notificaties" op het oog.

a. de notificatie, die de kommandant van 't blokkeerend escader aan de plaatselijke overheid doet toekomen, om den aanvang en de uitgestrektheid der blokkade aan te geven;

b. de diplomatieke of algemeene notificatie, die aan de neutrale regeeringen wordt medegedeeld;

c. de speciale notificatie, die in elk bizonder geval aan het zich voor de blokkade-linie vertoonend schip wordt gegeven.

Even als wetten, om verbindend te worden, eerst moeten zijn afgekondigd, zoo heeft dit ook

bij de blokkade plaats: en hier geschiedt die afkondiging door de notificatie. 1)

Doch CALVO laat er reeds dadelijk op volgen dat die vergelijking mank gaat: immers in 't eerste geval kan er alleen sprake zijn van onderdanen van het land waar de wet werken zal, terwijl in 't tweede de jurisdictie zich zou uitstrekken over personen, die volstrekt niet onderworpen zijn aan den Souverein die de notificatie uitvaardigt.

De eerstgenoemde notificatie heeft ten doel, zoowel om de ter plaatse aanwezige consuls van vreemde mogendheden van de blokkade in kennis te stellen, als de zich in de haven bevindende neutrale schepen daarvan te verwittigen en hun tevens den termijn te doen weten, binnen welken het hun nog zal vrijstaan de haven te verlaten. Het spreekt van zelf dat na deze notificatie, eene speciale niet meer noodig is voor het schip dat na het verstrijken van den bepaalden termijn de kans van uitloopen mocht wagen.

Ten aanzien der diplomatieke en speciale notificaties, bestaat een aanmerkelijk verschil van gevoelen, dat niet onvermeld mag blijven.

Het geldt hier de vraag: moeten beide notificaties plaats hebben? of, zoo neen; welke is het dan die de kennis van het bestaan de blokkade moet schenken? De engelsche practijk stelt zich met de diplo-

1) CALVO, Droit international théorique et pratique, II. § 1149.

matieke notificatie tevreden. Volgens haar, is deze voldoende om bekendheid met het feit der blokkade te doen veronderstellen; en op dezen grond verdedigde Engeland zijne papieren blokkades. Op het voorbeeld van Sir W. SCOTT zijn de engelsche autoriteiten er toe gekomen om twee soorten van blokkades aan te nemen:

a. eene blokkade de facto, die met het materieele feit begint en eindigt;

b. eene blokkade de facto, door eene diplomatieke notificatie voorafgegaan; welke dan verondersteld wordt te blijven voortduren, tot dat van het tegenovergestelde door notificatie wordt kennis gegeven.

Bij de 2e soort kan onbekendheid met het al of niet bestaan der blokkade niet worden ingeroepen; ja zelfs, de reis naar eene op die wijze geblokkeerde haven is reeds eene aanwijzing van het misdadig voornemen, de blokkade te willen schenden.

WOOLSEY vindt dit eene redelijke opvatting. Immers, zegt hij, 1) eene notificatie aan de neutrale regeering moet beschouwd worden als aan alle schippers, die hare onderdanen zijn, te zijn gedaan. Het doel van deze redeneering is klaarblijkelijk om eene praesumtio juris et de jure aan te nemen aangaande de kennis van het bestaan der blokkade. De engelsche admiraliteitsgerechten geven dan ook

1) WOOLSEY, Introduction to the study of international law, § 187.

niet toe dat de speciale notificatie noodig is om het nemen van een schip te wettigen. In hun oog is het genoeg dat het schip de geblokkeerde haven als werkelijke of gepresumeerde bestemmingsplaats hebbe. Eene uitzondering laten zij toe: ten voordeele nl. van die schepen, die niet de vlag voeren van het land van waar zij komen, maar van een zoo ver afgelegen land, dat men nog zou kunnen aannemen dat het verbod er niet was doorgedrongen.

In de Vereenigde Staten schijnen de schrijvers naar de engelsche practijk over te hellen. WHEATON 1), bv., erkent wel het nut, maar niet de noodzakelijkheid van de speciale notificatie. De amerikaansche regeering heeft daarentegen, in met andere zeemogendheden gesloten verdragen, 2) het fransche stelsel gehuldigd, en nog laatstelijk, bij de tegen de Zuidelijke Staten uitgevaardigde blokkade (19 April 1861) bepaald: „si dans l'intention de violer un „blocus, un navire quelconque tentait de sortir „d'un des ports ou d'y entrer, il serait dûment „averti par le commandant d'un des bâtiments des

---

1) WHEATON, Elements of international law, IV. ch. 3 § 28.

2) B. v. het verdrag met Groot Britannië van 19 Nov. 1794. Whereas vessels frequently « sail for a port or place belonging to « an enemy without knowing that the same is either besieged, « blockaded or invested, it is agreed that every vessel so circum- « stanced may be turned away from such port or place; but she « shall not be detained, nor her cargo, if not contraband, be « confiscated, unless *after notice* she shall again attempt to enter. »

„escadres du blocus, qui consignerait sur son livre „de bord le fait et la date de l'avertissement" 1).

Het geldt hier internationale betrekkingen, en daarom bedient zich de oorlogvoerende van den diplomatieken weg. Maar voor den neutralen koopvaarder is dit niet genoeg. Evenmin als de kennisgeving van den escader-commandant aan de plaatselijke overheid, maakt de diplomatieke notificatie voor hem in beginsel eene voorwaarde uit voor de geldigheid der blokkade. Deze beide zijn wel is waar uitstekende, ja, de eenige middelen om de kennis van het bestaan der blokkade te verspreiden, maar zij melden het niet aan dengene, die bij die wetenschap juist het meeste belang heeft; en dit is de scheepsgezagvoerder, die in de onmogelijkheid verkeert om op reis te vernemen dat een plotseling verrezen hinderpaal hem van de plaats zijner bestemming scheidt. En al ware hij er niet geheel van onkundig, zoude men hem dan nog het recht mogen ontzeggen om zich van het al of niet bestaan of voortduren der blokkade zelf te vergewissen? Immers neen; en hierin ligt juist de grond der speciale notificatie, voor welke in het gestelde geval de beide anderen zeker geen equivalent zouden uitmaken.

De fransche practijk en jurisprudentie hebben

---

1) Bij CALVO, Droit international enz. II. § 1153.

dan ook terecht de volgende beginselen aangenomen: 1)

1°. De diplomatieke notificatie is op zich zelve niet voldoende om bij den neutrale de kennis van 't feit der blokkade te onderstellen.

2°. Om de blokkade, met al hare gevolgen, werkelijk verbindend te maken, behoort de diplomatieke notificatie, die altijd haar nut heeft, in elk geval door de speciale aangevuld te worden.

De meeste fransche schrijvers nemen de wenschelijkheid van diplomatieke en speciale notificatie aan. 2) Waar zij de noodzakelijkheid der tweede erkennen, achten zij de eerste volstrekt niet overbodig; de notificatie heeft immers niet uitsluitend ten doel om den neutrale in het ongelijk te stellen wanneer hij de blokkade-linie overschrijdt — haar doel bestaat ook hierin, om hem te waarschuwen geen ondernemingen naar geblokkeerde havens te richten.

In tegenstelling met Gessner 3), die alles van de diplomatieke notificatie wil laten afhangen, welk beginsel echter door niemand nog is erkend, meent Calvo dat de diplomatieke notificatie niet zoozeer als een plicht der oorlogvoerenden te beschouwen

---

1) Calvo, Droit international, II. § 1152.

2) Ortolan, Règles internationales, II. p. 335—342. Cauchy, Le droit maritime international II. p. 421, 422.

3) Gessner, Le droit des neutres sur mer p, 180 e. v.

is. De fransche regeering stelt, volgens hem, geen andere eischen, voor de geldigheid der blokkade, dan deze:

a. eene effectieve krijgsmacht;

b. de proclamatie aan de plaatselijke overheid;

c. de speciale notificatie;

en al moge in de oorlogen van 1854, 1859 en 1870, de diplomatieke notificatie hebben plaats gehad, dan was dit meer uit „courtoisie", dan om aan eene essentieele formaliteit te voldoen. 1)

Wij meenen ons bij deze zienswijze, die ook door HAUTEFEUILLE 2) wordt gedeeld, te mogen aansluiten. Want vóór alles is de blokkade een feit, dat niet kan aanvangen of verlengd worden, vóór of na zijn materieel bestaan. Geeft men aan de diplomatieke notificatie zulk eene innerlijke waarde, zulk eene scheppende kracht, dan is men er niet ver van af om de blokkade *per notificationem* weder in het leven te roepen, d. i. de blokkade op papier. Op dit punt is de Declaratie van Parijs te laconiek, en zullen de belanghebbende mogendheden wel doen met die leemte in hare handels- en scheepvaartverdragen aan te vullen.

---

1) CALVO, Droit international, II. § 1154.

2) HAUTEFEUILLE, Histoire, des origines des progrès, enz p. 500.

§ 6. VOORWERP DER BLOKKADE.

Nu komen wij tot de vraag wat het voorwerp eener blokkade zijn kan,

Kan zij op niet versterkte plaatsen toegepast worden? is eene vraag die nu vrij algemeen toestemmend wordt beantwoord. In het bekende decreet van Berlijn van 21 Nov. 1806, lezen wij in § 1 van den 1sten considerans: „que l'Angleterre étend „aux villes et aux ports de commerce non fortifiés, aux hâvres et aux embouchures des rivières „le droit de blocus, qui d'après la raison et l'usage „de tous les peuples policés, n'est applicable qu'aux „places fortes . . ."

Veel waarde mogen wij aan die verklaring niet hechten. Het is immers de noodzakelijkheid, die het gebruik van het blokkade-recht bepaalt; en zoude dan het menschelijk vernuft, of wat nog erger is, datgene wat bij anderen gebruikelijk is, bepalen wat voor den Staat noodzakelijk is?

Een' voorstander van Napoleon's uitspraak vinden wij in den Italiaan LUCHESI-PALLI, 1) die de blokkade van eene niet versterkte plaats als een „abus monstrueux" brandmerkt. Doch zijn eenig argument is: „que l'objet du blocus doit être de faire la

1) LUCHESI PALLI, Principe du droit public maritime, in 't fransch vert. 1842. p. 180.

„guerre, mais ne doit jamais tendre à empêcher „et à troubler le commerce des neutres."

Die beoordeeling van den oorlog is echter zeer onpractisch en wordt bij bijna alle schrijvers gemist.

Massé zegt zeer juist; „si un belligérant ne „pouvait jamais bloquer un port non-fortifié, les „puissances qui, par l'infériorité de leurs forces „navales seraient exposées à des attaques de ce „genre, n'auraient qu'à raser leurs côtes et détruire „toutes leurs fortifications pour rendre nulle toute „espèce de blocus maritime. Conséquence absurde, „mais inévitable, qui prouve la fausseté du principe „d'après lequel on ne permettrait de bloquer que „les ports fortifiés." 1)

Ook Hautefeuille en Ortolan zijn het hiermede eens. De laatste zegt dat het woord „port" in zijne ruimste beteekenis moet worden opgevat: „toute rade, toute baie, tout enfoncement et tout „espace d'eau, où des bâtiments, soit de guerre, „soit de commerce, peuvent trouver place."

Riviermonden kunnen dus in overeenstemming met deze beginselen geblokkeerd worden; — maar onder deze beperking, dat de blokkeerende zijne rechten niet verder mag uitstrekken, dan tot waar de geblokkeerde de zijne kon doen gelden 2).

Hebben bv., neutralen een mede-eigendoms-

1) Massé, Le droit commercial, I. § 293.

2) Woolsey, Introduction to the study of international law., § 186.

recht op de plaats, dan moet dit geëerbiedigd worden.

Loopt eene rivier bv. niet uitsluitend door het vijandelijke land, dan mag de blokkeerende mogendheid den toegang niet weigeren aan neutrale schepen voor dat bizondere, niet vijandelijke, deel bestemd. Behooren niet beide oevers der rivier aan den vijand, dan zal eene effectieve blokkade met zeer groote moeielijkheden gepaard gaan; want kan de oorlogvoerende mogendheid aan den vijandelijken oever den toegang werkelijk versperren, zij zal den anderen oever moeten vrijlaten. 1)

Kan eene geheele kust geblokkeerd worden?

Dat zal wel van de uitgestrektheid dier kust moeten afhangen.

Waar de engelsche schrijvers ten deze een beroep op 't voldoende der strijdkrachten doen, stellen de fransche schrijvers strengere eischen.

HAUTEFEUILLE stelt als beginsel: „que tous les „lieux susceptibles d'être conquis par l'ennemi, „peuvent être soumis au blocus," maar hij voegt er bij dat de zeemacht zoo groot moet zijn, dat ook werkelijk de blokkeerende schepen elkanders vuur kruisen. 2)

---

1) CALVO, Droit international, II. § 1163.

2) HAUTEFEUILLE, Des droits et des devoirs des neutres. II. p. 208 e. v.

ORTOLAN: „si la puissance bloquante est réelle„ment maitresse de la mer environnante." 1)

MASSÉ, zegt; celui qui a le droit de bloquer un „port, a le droit d'en bloquer vingt, si le besoin „de l'attaque ou de la défense rend l'emploi de „ce moyen nécessaire."

Maar, zoo gaat hij voort „ce blocus pour être „efficace, doit être tout aussi réel que celui d'un „seul port."

Er bestaan echter nog geen voorbeelden, dat zeer uitgestrekte kusten op effectieve wijze geblokkeerd zijn geweest.

Wat den duur der blokkade betreft, is het onze meening, dat zij met de feitelijke occupatie begint, zoolang als deze duurt, en ook met haar ophoudt. Nu doet zich hier de vraag voor: hoe en wanneer begint en eindigt die feitelijke occupatie? Het antwoord zal dan luiden: op het oogenblik dat eene werkelijk voldoende macht aanwezig is om elk verkeer te kunnen beletten, en op het oogenblik dat zij er niet meer is.

Verwijdert zich de blokkeerende macht, dan kan dit op tweederlei wijze geschieden: òf de scheepsmacht is voor goed vertrokken, òf de afwezigheid is eene tijdelijke. In het eerste geval bestaat er geen moeielijkheid, immers houdt de blokkade van zelve op. Maar in het tweede geval geeft de vraag

---

1) ORTOLAN, Règles internationales enz. II. p. 382.

tot verschillende oplossing aanleiding. Aan den eenen kant wordt beweerd, dat wanneer het blokkeerend escader tijdelijk verspreid is, de blokkade daardoor niet ophoudt te bestaan, en dat wanneer het escader voor die plaats verschijnt, de oorspronkelijke blokkade voortgezet wordt. Van den anderen kant wordt aangevoerd, dat de blokkade daardoor eindigt, en dat bij het terugkomen der schepen eene geheel nieuwe blokkade begint, die dus ook eene nieuwe notificatie zou noodig maken. Tot de laatsten behooren HAUTEFEUILLE 1), PISTOYE et DUVERDY 2). ORTOLAN 3) is van oordeel dat wanneer het blokkeerend escader door stormen of ruw weêr niet meer bijeenverzameld is, de blokkade daarom toch niet geschorst wordt, maar houdt het er intusschen voor, dat, in zulk een geval, het schip dat daar van gebruik maakt, zich niet aan blokkade-schennis schuldig maakt.

De Engelsche jurisprudentie staat natuurlijk lijnrecht hier tegenover. Behalve dat zij het voortbestaan der blokkade aanneemt totdat deze officieel is opgeheven, kent zij aan 't toeval niet de kracht toe om ze te schorsen. Sir W. SCOTT zeide uitdrukkelijk 4) dat alleen dan de blokkade geacht

---

1) HAUTEFEUILLE, Des droits et des devoirs des neutres, II. p. 213, 214.

2) PISTOYE et DUVERDY, Traité des prises maritimes. I. p. 378.

3) ORTOLAN, Règles internationales, II. p. 344.

4) In zake de « Jungfrau MARIA SCHRÖDER », ROBINSON, Adm. Rep. III. pag. 155.

kon worden te zijn opgeheven, wanneer zij uit vrijen wil was geschorst of wanneer eene vijandelijke vloot de blokkeerende zeemacht daartoe had gedwongen. Naast hem scharen zich PHILLIMORE 1) en WHEATON. 2)

Wordt nu het blokkeerend eskader door eene vijandelijke vloot verdreven, dan lijdt het geen twijfel of de blokkade houdt geheel en al op; en komen die verdreven schepen op hunne oude ankerplaats terug, of worden zij door anderen vervangen, dan begint ook eene geheel nieuwe blokkade. Het kan ook gebeuren dat de blokkeerende zeemacht hare operaties moet veranderen en naar eene andere plaats stevent.

In dit geval meenen wij den neutrale de volkomen bevoegdheid te moeten geven om te onderstellen dat dergelijke verlaten haven weder in het volle genot harer vroegere vrijheid is getreden, dat 't eenmaal afgebroken verkeer weder hervat is, en mogen wij hem niet de gissing opdringen dat de afgebroken blokkade weder zal worden voortgezet.

In dien zin heeft zich ook Sir W. SCOTT uitgelaten. Wanneer het blokkade-escader, zegt hij, 3) door eene sterkere macht verdreven is, is de neutrale

---

1) PHILLIMORE, Commentaries, III. § 294.

2) WHEATON, Elements IV. ch. 3. § 28.

3) In zake de « Hoffnung », ROBINSON, Adm. Rep. VI. p. 112 e. v.

koopman niet gehouden om te voorzien dat de blokkade hervat zal worden. En moet de blokkade hernieuwd worden, dan zullen ook op nieuw alle formaliteiten moeten herhaald worden, zonder op de plaats gehad hebbende feiten acht te geven.

Hoe wenschelijk het ook zijn moge dat zulks altijd plaats greep, er zijn voorbeelden, dat de neiging om dien regel toe te passen niet altijd bestaat. Toen tijdens den secessie-oorlog de Noordelijke Staten de kusten van Texas en Zuid-Carolina geblokkeerd hielden, had het volgende plaats: den 31sten Januari 1863 werd het escader dat Charleston blokkeerde, door de Zuidelijken genoodzaakt het anker te lichten, en tengevolge hiervan werd door de plaatselijke overheid aan de vreemde consuls van het ophouden der blokkade kennis gegeven. De engelsche consul ging zich zelfs in persoon vergewissen dat er vijf mijlen verder dan de gewezen blokkade-linie geen schip meer te zien was.

Den volgenden morgen had echter een nieuw escader van de gefedereerden, 20 schepen sterk, reeds post gevat om de blokkade te herstellen. Een dergelijk feit had, met langeren tusschenpoos, voor Galveston plaats. 1)

Moet het blokkeerend smaldeel zijne operaties veranderen en de ankerplaats verlaten, dan houdt onzes inziens de blokkade ook op te bestaan. Maar

---

1) CALVO, Droit international. II. § 1169.

men leide daaruit niet af, dat hetzelfde plaats vindt, wanneer een schip van 't blokkade escader zijne plaats verlaat om op een suspect schip jacht te maken. Dan doet het zijn plicht en komt trouwens later zijne plaats weder innemen.

Ten slotte moeten wij besluiten dat, hoewel de feitelijke daad de blokkade doet ophouden, het toch wenschelijk is dat van de opheffing van deze, ter wille van den handel, door notificatie aan de neutrale mogendheden worde kennis gegeven.

---

§ 7. BLOKKADE-SCHENNIS.

Waarin bestaat eene blokkade-schennis? zij bestaat hierin, dat een schip na eene voorafgaande waarschuwing, de linie eener reële blokkade werkelijk overschrijdt.

Dit kan gebeuren, òf door de positieve handeling van 't binnenloopen, òf door die van uit te zeilen.

Beschouwen wij eerst het binnenloopen en stellen wij ons een concreet geval voor.

Voor eene haven liggen eenige schepen ten anker, die elkanders vuur kunnen bestrijken, en dus den doortocht werkelijk versperren. Er vertoont zich een neutraal schip voor de blokkade-linie. Een der blokkeerende schepen lost een schot met los kruid (coup de semonce) om het te laten bijliggen. Gebeurt zulks, dan begeeft de bevelhebber van het

oorlogschip zich aan boord, en teekent den datum en het feit dezer speciale notificatie in de scheepspapieren aan, waarop het schip met veranderden koers die wateren zal moeten verlaten. Bleek het den officier dat het schip reeds voor die blokkadelinie eene waarschuwing had ontvangen, dan brengt hij het dadelijk op, én heeft het schip groote kans om veroordeeld te worden.

Gehoorzaamt het evenwel niet aan het gegeven signaal, dan lost het zelfde schip een tweede schot, ditmaal met scherp, vlak voor den boeg van het neutrale schip, en bij aanhoudende weigering heeft het 't recht dat schip naar omstandigheden (meestal van het weêr of van den toestand der zee afhankelijk) aan te houden, in welk geval het zeer waarschijnlijk zal veroordeeld worden omdat de weigering om bij te liggen een vermoeden ten zijnen nadeele heeft doen ontstaan, of in den grond te boren.

Enkele schrijvers geven aan het voornemen het strafbare karakter van de daad zelve.

Ook WOOLSEY, 1) doch deze voegt er dadelijk bij, dat de intentio remota, die men bij den aanvang der reis zoude kunnen laten varen, niet het recht geeft om dergelijk schip in hooge zee te nemen.

De engelsche prijsgerechten hebben, in tegenstelling van het gevoelen van vele schrijvers, 2)

---

1) WOOLSEY. Introdruction to the study of international law, § 188.

2) CALVO. Droit international, II. § 1177.

ook meestal de intentie voor het feit genomen, en op grond daarvan schepen veroordeeld. Geen wonder dat die vonnissen meer dan eens streng werden beoordeeld, en niet ten onrechte. Immers in elk bizonder geval moet er met de omstandigheden worden rekening gehouden. De vraag of een neutraal schip, ja dan neen, kennis heeft gehad van de blokkade op het oogenblik dat het de blokkade-linie overschreed, is eene questio facti, die niet door presumties kan uitgemaakt worden, maar in elk bizonder geval dient te worden onderzocht.

Wanneer een neutraal schip van stormweêr gebruik maakt om eene geblokkeerde haven binnen te loopen, acht HAUTEFEUILLE 1) het niet aan blokkade-breuk schuldig, hoewel hij erkent dat bijna alle zeemogendheden die handeling gelijkstellen met het bij nacht of ten gevolge van grootere snelheid ongedeerd binnenloopen.

De argwaan ten opzichte der neutralen heeft aan sommige schrijvers de overtuiging geschonken dat gene voorwendsels te over bezitten om hunne overtredingen te kleuren, waardoor hun wantrouwen niet weinig vermeerdert. Zoo is zelfs volgens BELLO, gebrek aan levensmiddelen nog geen voldoende grond om in de geblokkeerde haven te worden toegelaten.

---

1) HAUTEFEUILLE, Des droits et des devoirs des neutres, II, p. 234, e. v.

De engelsche admiraliteitshoven verwerpen ook als exceptie het naderen van eene geblokkeerde haven om voor de verdere reis een' loods aan boord te nemen.

Sir W. Scott formuleerde te dier zake aldus zijn vonnis: 1) „Het is mogelijk dat de intentie op zich zelve onschuldig was; maar het hof ziet zich genoodzaakt om zich door eene tegenovergestelde meening te laten leiden, d, i. alléén met het feit der maneuver rekening te houden en het schip voor goeden prijs te verklaren in de veronderstelling dat de intentie schuldig was."

Geen wonder dat men, op die helling zijnde, ook aan de verklaringen der betrokken gezagvoerders weinig gewicht ging hechten.

Wat de blokkade-schennis door het uitvaren betreft, wordt als algemeene regel aangenomen, dat elk neutraal schîp dat uit eene geblokkeerde haven loopt, de blokkade schendt en aan inbeslagneming onderhevig is. Dit wordt uitgelegd door het belang dat de blokkeerende mogendheid heeft om de plaats geheel te isoleeren en haren handel en scheepvaart te stremmen 2). Doch deze reden kan naar onze meening met evenveel recht voor het verbod van binnenloopen gegeven worden.

Halleck 3) vindt dit absolute verbod van uit-

1) In zake de *Charlotte Christine.*

2) Calvo Droit international, II. § 1182.

3) Halleck, International law, enz. ch. 23, §§ 33, 34.

varen wel wat al te streng, en stelt voor om de strafwaardigheid in enkele gevallen geheel op zijde te stellen.

B. v. 1. Wanneer bewezen is dat het schip reeds in de haven ten anker lag toen de blokkade genotifieerd werd; — dan moest het schip in ballast de haven kunnen verlaten, omdat het dan toch niet het doel der blokkade zouden kunnen verijdelen.

2. Wanneer het schip wegens slecht weêr, avarij of gebrek aan levensmiddelen heeft moeten binnenloopen.

3. Wanneer het krachtens een speciaal verlof met eene lading is binnengekomen — dan zou dat verlof ook het uitvaren moeten impliceeren.

4. Wanneer een schipper, niet wetende dat er een oorlog is, voor de geblokkeerde haven komt en toegelaten wordt, behoorde hij ook de vrijheid te hebben om weder te vertrekken.

5. Eindelijk nog, wil hij dat het neutrale schip, dat zijne lading niet aan de markt heeft kunnen brengen, en het neutrale schip welks Souverein met dien van de geblokkeerde plaats in oorlog is geraakt, ook de haven zouden kunnen verlaten.

Die voorstellen verdienen wel de aandacht, omdat zij aan de belangen der neutralen tegemoet komen, terwijl zij die der oorlogvoerenden ongeschonden laten; zij zullen waarschijnlijk bij tijd en wijle hunne plaats in handelsverdragen vinden.

---

§ 8. GEVOLGEN DER BLOKKADE-SCHENNIS.

Het gevolg der blokkade-schennis is de verbeurdverklaring van het schip dat er zich aan schuldig maakte. Niet zoozeer omdat er een „general agreement" 1) bestaat, dat het den neutrale verboden is de blokkade te breken, of omdat de breuk eene afwijking van het neutraliteitsbeginsel zoude zijn, maar omdat de oorlogvoerende krachtens het oorlogsrecht die straf toepast. Niet als een gevolg van een vermeend recht om bizonder eigendom op zee te nemen, maar omdat geen andere straf kan toegepast worden om den schuldige te treffen 2). Die schuldige is de eigenaar.

De oudere schrijvers leeren ons, dat behalve de boete die schip en lading trof, ook de schepelingen als actores delicti konden gestraft worden. 3)

---

1) WOOLSEY, Introduction to the study of international law § 186.

2) VAN TETS, De nationaliteit van personen en goederen naar het oorlogsrecht. Diss. Leiden 1870. p. 17.

BLUNTSCHLI. Das Beuterecht, enz. p. 72. «Der Grund liegt in «der Ubertretung eines völkerrechtlich anerkannten Verbotes, er «liegt in einer Handlung welche der captirende Stat mit Recht «als unerlaubt und seine Kriegführung gefährdend ansieht.»

3) BIJNKERSHOEK, Quaestiones J. P. I: XI.

. . . . . usu edoctus, ad minimum res interceptas publicari, saepe et poenam exigi, si non capitalem, aliam certe corporalem.

En dat dit nog langen tijd geduurd heeft, bewijzen de verdragen uit het einde der 17e eeuw, door de Geunieerde Provintien met Frankrijk, Engeland en Zweden gesloten. 1)

Heden ten dage gebeurt dit echter niet meer, en de lijfstraffen komen niet meer voor als bestanddeelen der aan blokkadebreuk verbonden straf. Alleen de opgebrachte eigendommen komen daarvoor in aanmerking, en toch moet men de lading niet altijd met het schip vereenzelvigen.

De lading deelt in 't lot dat 't schip treft, tenzij de eigenaars van de lading bewijzen kunnen, aan 't den gezagvoerder ten laste gelegde feit geen deel te hebben. 2) De presumtie is dat zij de bestemming kenden, want de reis werd ten behoeve der lading ondernomen. Behooren beide aan éénzelfde persoon, dan is er geen twijfel over.

De engelsche prijsgerechten maken geen onderscheid tusschen de verschillende eigenaars.

Wat de passagiers in privaat-eigendom toebehoort, volgt niet noodzakelijk het lot van de lading. De Supreme Court in de Vereenigde Staten heeft

---

VATTEL, Le droit des gens III: 7 § 117. Quand je tiens une place assiégée, ou seulement bloquée, je suis en droit . . . . de traiter en ennemi quiconque entreprend d'y entrer sans ma permission, ou d'y apporter quoi que ce soit . . . .

1) BIJNKERSHOEK. Quaestiones J. P. I: c. XV.

2) ORTOLAN, Règles internationales, II. p. 357.
WOOLSEY, Introduction, § 188.

verklaard, dat het geld dat de passagiers voor eigen gebruik bij zich hebben, niet kan genomen worden, wanneer eenmaal is uitgemaakt, dat zij noch bij schip, noch bij lading belang hebben. De Europeesche prijsgerechten zullen wel niet anders handelen, daar zij ook gewoonlijk kleedingstukken, instrumenten, lijfgoed en kaarten van kapitein of bemanning vrijlaten.

Het kan gebeuren dat de lading strenger wordt behandeld dan het schip zelf. Dit had plaats, toen 't engelsche admiraliteitshof de teruggave van 't schip 1) gelastte, maar de lading veroordeelde, omdat 't schip een licent had, maar de eigenaars der lading een clandestienen uitvoer bedoelden.

Op welk oogenblik moet de overtreder gevat worden?

Een materieel feit is noodig om de blokkade-schennis daar te stellen, derhalve moet het schip alleen op het oogenblik, dat het zijn delict pleegt, gevat worden.

Maar welk is dat oogenblik? hoe lang duurt het? en welke zijn de grenzen der strafwaardigheid? m. a. w. is het schip, dat, na de schennis gepleegd te hebben, aan het blokkade-escader ontsnapt, nog strafbaar nadat het de blokkade-linie achter zich heeft gelaten? Wij meenen hierop zonder schroom ontkennend te moeten antwoorden.

---

1) *Jung Maria Schroeder.*

Maar met GESSNER 1) maken wij deze uitzondering, dat het in genoemd geval kan aangehouden en opgebracht worden, wanneer het „à vue" wordt vervolgd, totdat het eene neutrale haven bereikt en dan nog mag het onzes inziens alléén door den vervolger genomen worden.

De engelsche jurisprudentie blijft zich zelve ook hier gelijk: het delict blijft, volgens haar, kleven tot aan de plaats van bestemming; en wordt niet door elders binnen te loopen, 't zij dit vrijwillig, 't zij door overmacht plaats heeft, uitgewischt: het droit de suite leeft en bloeit onder de engelsche vlag.

Volgens WOOLSEY 2) wordt de strafwaardigheid verondersteld op een schip te kleven tot aan 't einde der terugreis; maar te hebben opgehouden wanneer het na 't eindigen der feitelijke blokkade genomen was. Voor 't eerste pleit, zegt hij, dat de reizen *heen* en *terug* als ééne transactie mogen beschouwd worden, en, wat een merkwaardig argument is, dat men aan de blokkeerende schepen een zekeren tijd moet toestaan om den overtreder te vervolgen en te vatten!

Voor het tweede, dat de reden om de straf toe te passen met de blokkade vervallen was.

---

1) GESSNER, Le droit des neutres sur mer, p. 213, 214.

2) WOOLSEY, Introduction, § 188.

Hier meenen wij te moeten eindigen, daar wij anders aan het blokkade-recht nauw verwante vraagstukken zouden aanraken, wier bespreking ons te ver zoude voeren, en die wij daarom, voor zooveel 't doenlijk was, zorgvuldig in deze bladzijden vermeden hebben.

En welke is onze slotsom?

Geene andere dan deze: de verbeteringen, en het zijn tastbare verbeteringen, die in 't oorlogsrecht ter zee zich een' weg gebaand hebben, gelden niet zoozeer den strijd zelf, noch in de eerste plaats hen die hem strijden; maar degenen, die, omdat zij aan hem vreemd blijven, ook zoo weinig mogelijk moeten lijden. Voor de strijders zelven blijft de oorlog wat hij is:

„. . . . . ein roh, gewaltsam Handwerk."

BIJLAGE I.

PROCLAMATIE. 1)

De Gouverneur-Generaal van Nederlandsch Indië, opperbevelhebber der land- en zeemacht van Zijne Majesteit den Koning der Nederlanden, beoosten de Kaap de Goede Hoop;

Brengt ter kennisse van een iegelijk wien zulks mocht aangaan, dat, naar aanleiding van den toestand van oorlog, waarin het Gouvernement van Nederlandsch Indië met het Rijk van Atchin verkeert, de havens en landingsplaatsen, kusten, rivieren, baaien en kreeken van genoemd Rijk en zijne onderhoorigheden, worden verklaard te zijn in staat van blokkade, met al de gevolgen daaraan verbonden, en dat met de uitvoering van dezen maatregel is belast de kommandant der in de wateren van Atchin gestationeerde zeemacht.

(*get.*) LOUDON.

Gedaan te Buitenzorg,
den 4den Juni 1873.

1) *Nederlandsche Staatscourant* van 15 Juli 1873, No. 165.

BIJLAGE II.

Instructie voor den Kommandant der maritieme middelen belast met de Blokkade van het Atjehsche Rijk, 21 *Juni* 1873.

ARTIKEL 1.

Het kustgebied van Atjeh wordt gerekend aan te vangen bij Troemon op de Westkust, en strekt zich van daar om de Noord uit, van Atjeh-Hoofd om de Oost en van Diamantkaap om de Zuid-Oost tot aan de rivier van Tamian, zijnde dit de Zuid-Oostelijke grensscheiding van het Atjehsche Rijk en het gebied dat geacht wordt te staan onder het bestuur van het Nederlandsch Indisch Gouvernement.

ART. 2.

Alle vaartuigen onder Atjehsche vlag, zoowel oorlogs- als handelsvaartuigen, zullen prijs gemaakt worden en naar de naastbijgelegen haven of reede van ons gebied, alwaar een Hoofdambtenaar bestuurt, overgevoerd, of zoo noodig, in den grond geboord.

ART. 3.

Geene vijandelijkheden jegens Atjehsche vaartuigen mogen worden gepleegd in havens en territoriale wateren of op reeden van onzijdige natiën.

De tot het grondgebied behoorende vaarwaters worden geacht te reiken tot op een kanonschot afstands van de kustlijn, bij laag water gerekend.

ART. 4.

De staat van oorlog alle handelsbetrekking tusschen de in oorlog zijnde natiën verbiedende, zal ook onder Nederlandsche vlag alle handel met Atjeh moeten worden tegengegaan.

ART. 5.

Schepen en vaartuigen, varende onder de vlag van onzijdige mogendheden, kunnen alleen worden aangehouden en opgebracht:

1. Indien zij de blokkade trachten te verbreken.
2. Indien zij voor den vijand oorlogscontrabande, afgezanten, officieele depêches en troepen voor Land- of Zeemacht overvoeren.
3. Indien zij dubbele of valsche papieren aan boord hebben.
4. Indien zij blijkbaar hunne papieren over boord geworpen of op eenige andere wijze vernietigd hebben.
5. Indien de schippers weigeren op verzoek van den kruiser eenig verdacht gedeelte van hun schip, waar de scheepspapieren of oorlogscontrabande geborgen zijn, te openen, of indien zij de visitatie weigeren of bemoeielijken.

Wordt in een neutraal schip oorlogscontrabande aangetroffen, niet meer dan één vierde der ingenomen lading bedragende, dan wordt zoodanig schip, indien de schipper de contrabande terstond vrijwillig afstaat, vrijgelaten onmiddelijk te vertrekken, mits niet in de richting der geblokkeerde kust. Bedraagt de oorlogscontrabande meer dan $^3/_4$ der geheele lading of weigert de schipper op eerste aanmaning de contrabande af te geven, dan wordt het vaartuig opgebracht en prijs gemaakt.

ART. 6.

De blokkade moet, om geldig te zijn, effectief wezen, d. w. z. zoodanig dat de toegang tot de kust inderdaad versperd zij.

De uitgestrektheid der kust, welke geblokkeerd kan worden, wordt dus van zelf bepaald door de beschikbare scheepsmacht.

Een vaartuig wordt niet geacht kennis van de blokkade te dragen, dan nadat hare aanzegging is aangeteekend op den zeebrief en het scheepsjournaal door een der kruisers van het blokkade-escader.

ART. 7.

De vervolging en opbrenging van een onzijdig schip buiten de blokkade-linie mag alleen plaats hebben, indien het op het oogenblik der forceering of der poging tot forceering gezien is, onmiddelijk nagezet en niet weder uit het oog verloren.

Heeft het vervolgde schip eenmaal neutrale wateren bereikt, dan mag het later niet op nieuw ter zelfder zake bemoeilijkt worden.

ART. 8.

Ten opzichte van inlandsche vaartuigen en prauwen behoeven de voorschriften dezer instructie niet onvoorwaardelijk te worden nageleefd, maar wordt gehandeld naar omstandigheden, vermits het voornamelijk deze vaartuigen zijn, die trachten oorlogscontrabande in te voeren.

ART. 9.

Oorlogscontrabande bestaat uit de volgende zaken, wanneer zij voor den vijand bestemd zijn: geschut, wapens, projectielen, kruid, salpeter, zwavel, militaire uitrustingsgoederen, en ieder werktuig hetwelk voor oorlogsgebruik vervaardigd is.

ART. 10.

Behoudens hetgeen in het vorig artikel is bepaald omtrent oorlogscontrabande dekt de vlag de lading.

Mitsdien kan zelfs vijandelijk eigendom aan boord van neutrale schepen niet worden prijs verklaard.

ART. 11.

Evenmin kan onzijdig eigendom, gevonden aan boord van neutrale schepen, worden prijs verklaard.

ART. 12.

Ten aanzien der schepen wordt de nationaliteit beoordeeld naar de scheepspapieren, overeenkomstig de eigene landswetten van den betrokken Staat.

Ten aanzien der lading wordt zij beoordeeld naar de plaats alwaar de eigenaren gevestigd zijn.

ART. 13.

Ingeval van zeegevaar van een nationaal schip of van het nemen door den vijand, moet alle hulp verleend worden, of getracht worden het weder uit handen van den vijand te krijgen. Ingeval een onzijdig schip op den vijand mocht worden hernomen, zal dit als vijandelijk vaartuig mogen worden aangemerkt, bijaldien het langer dan 24 uren in de macht des vijands geweest is, behalve in zeer bizondere gevallen, waarvan de beoordeeling aan den Gouverneur Generaal is voorbehouden.

Zoo het vaartuig geen 24 uren in de macht des vijands geweest is, wordt het onvoorwaardelijk vrij gegeven.

ART. 14.

Ten opzichte der rooversvaartuigen, welke vlag zij ook mogen vertoonen, wordt gehandeld als voorgeschreven in art. 1 3e afdeeling der verzameling van voorschriften voor Zr Ms zeemacht in O. Indië, 1e hoofdstuk.

ART. 15.

Hoezeer in tijd van oorlog het recht van onderzoek onbepaald kan worden uitgeoefend in alle zeeën, zal zulks in het bizonder geval van dezen oorlog slechts geschieden in de wateren van Atjeh, en alleen bij die gelegenheden, wanneer tot de visitatie gegronde redenen bestaan.

De visitatie mag zich slechts uitstrekken tot de *scheepspapieren*;

de papieren tot de *lading* betrekkelijk, kunnen slechts worden gevorderd wanneer het schip bestemd is voor eene vijandelijke haven.

Alleen in het laatste geval mag een onderzoek in loco naar oorlogscontrabande worden ingesteld.

Wat de uitvoering der visitatie aangaat, kan zij worden opgedragen aan een officier of adelborst, die zich daartoe, vergezeld van twee of drie man, aan boord begeeft.

Ook kan de schipper worden uitgenoodigd met zijne scheepspapieren, ter verificatie aan boord te komen, wanneer de kommandant van den kruiser van oordeel is, dat er termen bestaan voor de toepassing van dezen meer beleefden vorm van visitatie.

Bij de uitoefening van het recht van visitatie wordt de hoffelijkheid zooveel mogelijk betracht.

ART. 16.

Schepen onder convooi der neutrale oorlogschepen zullen niet worden gevisiteerd. In dat geval zal van den kommandant van het convoyeerende schip eene lijst worden gevraagd van de schepen die onder zijn convooi behooren en de geschreven verklaring, dat zij niet aan den vijand behooren en zich niet aan verboden handel schuldig maken.

Voor het geval dat er verdenking bestaat dat de kommandant van het convooi slecht ingelicht is omtrent enkele schepen, zal hem zulks worden te kennen gegeven, en alleen hij bevoegd zijn, ter zake een onderzoek in te stellen.

ART. 17.

Indien het onderzoek tot geen inbeslagneming aanleiding geeft, zal hiervan alleen aanteekening worden gehouden op de scheepspapieren.

Wordt het vaartuig ten gevolge der visitatie in beslag genomen, zal de officier daarmede belast:

1. alle scheepspapieren in een omslag voorzien en met den schipper verzegelen;
2. een inventaris opmaken;
3. eene equipage aan boord plaatsen om den prijs op te brengen of te besturen;
4. door verzegeling der lading en andere gepaste middelen, zooveel mogelijk in overleg met den schipper, waken tegen het verlies der goederen, tot schip en lading behoorende.

ART. 18.

Bij het onderzoek mogen geene kasten of afgesloten bergplaatsen worden opengebroken, maar geschiedt de ontsluiting door den schipper en zijne equipage daartoe uitgenoodigd. De schipper zulks weigerende, wordt het vaartuig in beslag genomen.

ART. 19.

Schepen of vaartuigen onder neutrale vlag kunnen de vijandelijke havens verlaten, 14 dagen nadat gerekend kan worden dat de blokkade in de wateren van Atjeh bekend was, onverschillig wanneer zij lading hebben ingenomen, mits zij echter geene afgezanten of depêches van den vijand aan boord hebben.

ART. 20.

Elke prijsmaking moet met inachtneming der bepalingen opgenomen in het *Staatsblad van Ned. Indië* van 1829, N°. 54 door het prijsgerecht worden bevestigd om van waarde te zijn.

ART. 21.

Geen der opvarenden mag van het schip worden afgenomen indien het een handelsvaartuig is, maar de vrouwen, kinderen en wijders alle personen, vreemd aan het oorlogsbedrijf of de marine, mogen in geen geval als krijgsgevangen worden be-

handeld, en moeten vrijgelaten worden in de eerste haven die het vaartuig aandoet, te ontschepen. Indien het een oorlogsvaartuig betreft. kan, zoo het noodig geoordeeld wordt, en onder dezelfde reserve, een gedeelte der equipage overgebracht worden, die dan als krijgsgevangenen naar de naaste haven onder Nederlandsch Indisch Bestuur, waar eene militaire bezetting is gevestigd, moeten worden overgevoerd.

ART. 22.

Jegens de met ons bevriende Staatjes Troemon en Edi en in het algemeen jegens die Staatjes van Atjeh, die tegenover het Nederlandsch Indisch Gouvernement eene vredelievende houding aan den dag leggen, moet de meeste welwillendheid worden in acht genomen.

BIJLAGE III.

Gewijzigde instructie voor den Kommandant der maritieme middelen belast met de Blokkade van de kusten van het Atjineesche Rijk. 1) 12 *Juli* 1874, N°. 2.

ARTIKEL 1.

Het kustgebied van Atjeh wordt gerekend aan te vangen bij Troemon op de Westkust, en strekt zich van daar om de Noord uit, van Atjeh Hoofd om de Oost en van Diamant-Kaap om de Zuid-Oost tot aan de rivier van Tamian, zijnde dit de Zuid-Oostelijke grensscheiding van het Atjineesche Rijk en het gebied dat geacht wordt te staan onder het bestuur van het Nederlandsch-Indische Gouvernement.

ART. 2.

Alle vaartuigen onder Atjineesche vlag, zoowel oorlogs- als handelsvaartuigen, zullen prijsgemaakt en naar de naastbijgelegene haven of reede van ons gebied, alwaar een Hoofdambtenaar bestuurt, overgevoerd of zoo noodig in den grond geboord worden.

ART. 3.

Geene vijandelijkheden jegens Atjineesche vaartuigen mogen worden gepleegd in havens en territoriale wateren, of op reeden van onzijdige natiën.

---

1) De gespatieerde letters wijzen aan wat aan de vorige instructie is toegevoegd of veranderd.

De tot het grondgebied behoorende vaarwaters worden, geacht te reiken tot op een kanonschot afstands van de kustlijn, bij laag water gerekend.

ART. 4.

Daar de staat van oorlog alle handelsbetrekking tusschen de in oorlog zijnde natiën verbiedt, zal ook onder Nederlandsche vlag alle handel met Atjeh moeten worden tegengegaan.

Mochten de Nederlandsche schepen zich schuldig maken aan het drijven van handel met den vijand, of trachten eene blokkade te schenden, of troepen, depêches of contrabande voor rekening van of met bestemming naar den vijand vervoeren, zullen die schepen worden aangehouden en opgebracht.

ART. 5.

Schepen en vaartuigen, varende onder de vlag van onzijdige mogendheden, kunnen alleen worden aangehouden en opgebracht:

1. Indien zij de blokkade trachten te verbreken.
2. Indien zij voor den vijand, of met bestemming naar den vijand, oorlogscontrabande, officieele depêches en troepen, voor Land- of Zeemacht overvoeren.
3. Indien zij dubbele of valsche papieren aan boord hebben, of niet die documenten kunnen vertoonen, welke door de reglementen van hun land zijn voorgeschreven.
4. Indien zij blijkbaar hunne papieren over boord geworpen, of op eenige andere wijze vernietigd hebben.
5. Indien de schippers weigeren, op verzoek van den kruiser eenig verdacht gedeelte van hun schip, waar scheepspapieren of oorlogscontrabande geborgen zijn, te

openen, of indien zij de visitatie weigeren of bemoeilijken.

Wordt in een neutraal schip oorlogscontrabande aangetroffen, zoo zal het niet worden opgebracht, indien de schipper de contrabande terstond vrijwillig afstaat, of zelf aanbiedt die af te staan, en de kruiser die contrabande aan boord nemen kan. In dat geval wordt het schip vrij gelaten de reis voort te zetten mits niet in de richting der geblokkeerde havens. Wenscht de schipper van het neutraal schip van de vergunning geen gebruik te maken, of weigert hij de contrabande af te geven, of kan eindelijk de kruiser de contrabande niet overnemen, zoo wordt het schip opgebracht; doch de schipper zal, wanneer hij aangekomen is in de haven waar het schip gebracht is, zijne reis kunnen vervolgen, zonder den uitslag van het geding af te wachten, mits de artikelen van contrabande ontschepende en nadat zijn getuigenis, overeenkomstig art. 24, zal zijn vernomen en opgeteekend.

Om een schip, wegens het vervoer van contrabande te mogen opbrengen, moet men deze aan boord aantreffen. Is de contrabande reeds afgeleverd, dan kan het schip, ook bij het vertrek uit de vijandelijke haven, of op de terugreis niet worden opgebracht wegens dat vroeger transport van contrabande.

Art. 6.

De blokkade moet, om geldig te zijn, effectief en aanhoudend wezen. De toegang tot de kust moet dus inderdaad versperd zijn; de ingang tot

eene haven moet zoodanig zijn afgesloten, dat de doortocht gevaarlijk is.

De uitgestrektheid der kust, welke geblokkeerd kan worden, wordt dus van zelf bepaald door de beschikbare scheepsmacht.

Bijaldien stormen of andere omstandigheden de blokkeerende schepen van havens of kust verwijderen, zoo zullen neutrale schepen, welke gedurende die afwezigheid de havens zijn uit- of ingevaren, niet geacht worden de blokkade geschonden te hebben.

Een vaartuig wordt niet geacht kennis van de blokkade te dragen, dan nadat hare aanzegging is aangeteekend op den zeebrief en het scheepsjournaal door een der kruisers van het blokkade-eskader.

Vertoont het schip zich, na de notificatie ontvangen te hebben, ten tweeden male gedurende dezelfde reis, voor de blokkade linie, kan het worden opgebracht, onverschillig of er, al dan niet, eene poging tot schending der blokkade heeft plaats gehad.

Art. 7.

Zoo een neutraal schip zich voor de geblokkeerde haven vertoont, of tracht de lijn te passeeren, het vuur der blokkeerende schepen uithoudende, dan worden de gedane schoten gelijk geacht met de bizondere notificatie, en dat schip kan worden opgebracht.

Art. 8.

Zoo een schip door overmacht, als slecht weêr, gebrek aan levensmiddelen enz., zich vertoont voor de geblokkeerde havens, kan aan dat schip de toegang verleend worden. Maar zoo dat schip

oorlogscontrabande aan boord heeft, zal het die goederen in depôt moeten geven aan de blokkade schepen of zich moeten verplichten ze tot aan de terugreis aan boord te behouden.

ART. 9.

De vervolging en opbrenging van een onzijdig schip buiten de blokkade-linie mag alleen plaats hebben, indien het op het oogenblik der forceering of der poging tot forceering gezien, onmiddellijk nagezet en niet weder uit het oog verloren is.

Heeft het vervolgde schip eenmaal neutrale wateren bereikt, dan mag het later op nieuw terzelfder zake niet bemoeilijkt worden.

ART. 10.

Ten opzigte van inlandsche vaartuigen en prauwen behoeven de voorschrften dezer instructie niet onvoorwaardelijk te worden nageleefd, maar wordt gehandeld naar omstandigheden, aangezien aan den eenen kant het voornamelijk deze vaartuigen zijn die trachten oorlogscontrabande in te voeren, terwijl de controle op zoodanige vaartuigen, uit den aard der zaak moeilijker is dan die op andere.

ART. 11.

Oorlogscontrabande bestaat, met uitzondering van wapenen, welke schip en manschap tot hunne verdediging behoeven, uit de navolgende artikelen: geschut, wapens, projectielen, kruid, salpeter, zwavel, militaire uitrustingsgoederen en ieder werktuig hetwelk voor oorlogsgebruik vervaardigd is.

ART. 12.

Behoudens hetgeen in het vorig artikel is bepaald omtrent oorlogscontrabande, dekt de vlag de lading.

Mitsdien kan zelfs vijandelijk eigendom aan boord van neutrale schepen niet worden prijsverklaard.

ART. 13.

Evenmin kan onzijdig eigendom, gevonden aan boord van vijandelijke schepen, worden prijs verklaard.

ART. 14.

Ten aanzien der schepen wordt de nationaliteit beoordeeld naar de scheepspapieren, overeenkomstig de eigene landswetten van den betrokken Staat.

Ten aanzien der lading wordt zij beoordeeld naar de plaats alwaar de eigenaren gevestigd zijn.

ART. 15.

Ingeval van zeegevaar van een nationaal schip, of van het nemen door den vijand, moet alle hulp verleend worden, of getracht het weder uit handen van den vijand te krijgen.

Ingeval een neutraal schip op den vijand mocht worden hernomen, zal het aan den neutralen eigenaar zonder berekening van kosten (droit de recousse) worden teruggegeven.

ART. 16.

Ten opzichte der rooversvaartuigen, welke vlag zij ook mogen vertoonen, wordt gehandeld als voorgeschreven in art. 1, 3e afdeeling, der verzameling van voorschiften voor Zr Me zeemacht in Oost-Indië, 1e hoofdstuk.

ART. 17.

Het recht van onderzoek wordt in dezen oorlog slechts in de wateren van Atjeh uitgeoefend, en alleen daar mag een onderzoek in loco naar oorlogscontrabande worden ingesteld.

Wat de uitvoering der visitatie aangaat, zoo moet de kruiser:

1°. het neutrale schip door een kanonschot (coup de semonce) waarschuwen stil te houden.

2°. zelf blijven liggen op een afstand zoover het geschut reikt (à la portée de canon).

3°. naar het neutraal schip eene sloep zenden, van welke slechts twee of drie manschappen aan boord mogen gaan.

Nimmer kan de kapitein of iemand uit het gevisiteerde schip genoodzaakt worden aan boord van den kruiser te komen.

Ook kan de schipper worden uitgenoodigd met zijne scheepspapieren, ter verificatie, aan boord te komen, wanneer de kommandant van den kruiser van oordeel is dat er termen bestaan voor de toepassing van dezen meer beleefden vorm van visitatie. Bij de uitoefening van het recht van visitatie wordt de hoffelijkheid zoooveel mogelijk betracht.

Art. 18.

Schepen onder convooi van neutrale oorlogschepen zullen niet worden gevisiteerd. In dat geval zal aan den kommandant van het convoyeerende schip eene lijst gevraagd worden van de schepen, die onder zijn convooi behooren en de geschreven verklaring, dat zij niet aan den vijand behooren en zich niet aan verboden handel schuldig maken.

Voor het geval dat de kommandant van het convooi slecht ingelicht is omtrent enkele schepen, zal hem zulks worden te kennen gegeven, en alleen hij bevoegd zijn een onderzoek in te stellen.

Art. 19.

Indien het onderzoek tot geene inbeslagneming aanleiding geeft, zal hiervan alleen aanteekening worden gehouden op de scheepspapieren.

Wordt het vaartuig ten gevolge der verificatie in beslag genomen, zal de officier daarmede belast:

1°. alle scheepspapieren in een omslag voorzien en met den schipper verzegelen;

2°. een inventaris opmaken;

3°. eene equipage aan boord plaatsen om den prijs op te brengen of te besturen;

4°. door verzegeling der lading en andere gepaste middelen, zooveel mogelijk in overleg met den schipper, waken tegen het verlies der goederen tot schip en lading behoorende.

ART. 20.

Het is niet geoorloofd noch bij het onderzoek, noch zelfs indien het schip opgebracht wordt, kasten of afgesloten bergplaatsen open te breken; slechts dan alleen, wanneer er rechtmatige redenen bestaan om aan te nemen, dat de papieren vervalscht, of dat ergens verdachte papieren of contrabande verborgen zijn, zal de schipper worden uitgenoodigd de verdachte plaatsen zelf te ontsluiten. Wanneer de schipper zulks weigert wordt het schip aangehouden.

ART. 21.

Schepen of vaartuigen, onder neutrale vlag, kunnen de vijandelijke havens verlaten 14 dagen nadat gerekend kan worden dat de blokkade in de wateren van Atjeh bekend was, onverschillig wanneer zij lading hebben ingenomen, mits zij echter geen afgezanten of depêches van den vijand aan boord hebben.

ART. 22.

Elke prijsmaking moet met inachtneming der bepalingen opgenomen in het *Staatsblad van Ned. Indië* van 1829, N° 54,

door het prijsgerecht worden bevestigd om van waarde te zijn.

ART. 23.

Geen der opvarenden mag van het schip worden afgenomen, indien het een handelsvaartuig is; indien het een vijandelijk oorlogsvaartuig betreft kan, zoo het noodig geoordeeld wordt, een gedeelte der equipage overgescheept worden, met uitzondering van vrouwen en kinderen en alle personen, vreemd aan het oorlogsbedrijf of de marine.

ART. 24.

Wat betreft de behandeling der bemanning van vijandelijke en neutrale schepen, zoo gelden de volgende regels:

Vijandelijke schepen: Zoo deze worden genomen, dan worden de onderdanen van den vijand, zich daarop bevindende, als krijgsgevangenen beschouwd, behalve vrouwen en kinderen, en overgevoerd naar de naaste haven onder Nederlandsch Indisch bestuur waar eene militaire bezetting is gevestigd.

De passagiers, alsmede de neutrale leden der bemanning, worden vrij gegeven en zoo mogelijk aan de Consuls van hun land overgeleverd in de eerste haven die het schip aandoet, met uitzondering alleen van hen, die in werkelijken krijgsdienst des vijands staan, alsmede van soldaten en manschappen (ook neutrale) voor hulp aan den vijand bestemd, en van afgezanten des vijands (ook wanneer zij oorspronkelijk tot een neutraal

volk behooren). Al deze uitgezonderde personen worden als krijgsgevangenen behandeld.

Is ter plaatse geen Consul aanwezig, of in de nabijheid, zoo worden de vrij te geven personen op vrije voeten gesteld, tenzij daaronder onvermogenden zijn om de kosten hunner terugreis te dragen, hoedanigen dan, als behoeftigen voor 'slands rekening met de eerste gelegenheid uit Nederlandsch Indië naar de naastbijgelegen havenplaats, waar zich een Consul van hun land bevindt, moeten gebracht worden.

Neutrale schepen: Indien deze worden opgebracht, worden, met inachtneming van hetgeen in het voorgaande art. bepaald is, de opvarenden aangehouden, totdat — hetgeen zoo spoedig mogelijk moet geschieden — hun getuigenis, voor zoover noodig, gehoord en opgeteekend is.

Daarop worden neutrale onderdanen, behoudens de in het 3e lid van dit art. opgenoemde uitzonderingen, aan de Consuls van hun land afgeleverd, of, bij ontstentenis van een Consul, op vrije voeten gesteld, op de wijze, hierboven voorgeschreven.

De bepaling omtrent de onvermogenden vindt ook hier weder toepassing.

Alle vijandelijke onderdanen blijven aangehouden totdat een eindvonnis in de zaak gewezen zij. Wordt het schip vrijgesproken, dan worden ook de vijandelijke onderdanen in vrijheid gesteld; wordt het schip daarentegen veroordeeld, dan worden de vijandelijke onderdanen als krijgsgevangenen gehouden.

De neutralen behoorende tot de in het 3de lid

van dit art. opgenoemde uitzonderingen, worden op dezelfde wijze als vijandelijke onderdanen behandeld.

ART. 25.

Het onderhoud en de verpleging van alle aangehouden personen komt voor rekening van den Staat.

Bij hooger beroep van den schipper, moet deze voor dat onderhoud, gedurende het beroep, genoegzaam borg stellen.

ART. 26.

Jegens de met ons bevriende Staatjes Troemon en Edi en in het algemeen jegens die Staatjes van Atjeh, die tegenover het Nederlandsch Indisch Gouvernement eene vredelievende houding aan den dag leggen, moet de meeste welwillendheid worden in acht genomen.

STELLINGEN.

STELLINGEN.

I.

Er bestaan geen genoegzame gronden om aan te nemen dat, behalve de lex Rhodia de jactu (Dig. XIV: 2), nog overblijfselen van het Oude Rhodische zeerecht zijn bewaard gebleven.

II.

De misbruiken, die in vroeger tijden dikwijls van het verleenen van „lettres de marque," het gevolg geweest zijn, rechtvaardigen niet de veroordeeling der kaapvaart.

Hare afschaffing, bij de Declaratie van Parijs van 16 April 1806, was een stap in eene verkeerde richting.

III.

„Le principe de la clôture des Détroits est un „principe Européen, et les stipulations conclues „à cet égard en 1841, 1856 en 1871, confirmées „actuellement par le traité de Berlin, sont obliga-

„toires de la part de toutes les Puissances confor-
„mément à l'esprit et à la lettre des Traités exis-
„tants, non seulement vis-à-vis du Sultan, mais
„encore vis-à-vis de toutes les Puissances signataires
„de ces transactions."

(Protocol N°. 19 van 't Congres van Berlijn van 1878.)

IV.

Verhooging der strafbevoegdheid van de Consuls, in geval van overtreding der door hen, naar aanleiding aan de artt. 10 en 11 der Wet, houdende regeling van de bevoegdheid der consulaire ambtenaren tot het opmaken van burgerlijke akten, en van de consulaire rechtsmacht (25 Juli 1871, *Stbl.* N°. 91), uitgevaardigde politie-reglementen, is wenschelijk.

V.

Art 19 dierzelfde Wet (25 Juli 1871, *Stbl.* N°. 91). behoorde niet toepasselijk te zijn op art. 126 B. W.

VI.

De voorstelling, die Mr. D. P. D. FABIUS in de slotsom van zijn proefschrift: „De leer der Souvereiniteit" neêrschrijft, als zoude de Staat door de Kroon, de maatschappij daarentegen door de volksvertegenwoordiging weêrgegeven worden, is onjuist.

VII.

In het engelsche Staatsrecht bestaat het recht van amendement niet.

VIII.

Eene bevoegdheid der Kroon om in het House of Lords life-pers te doen zitting nemen, is theoretisch niet te verdedigen, en in de practijk niet noodig.

IX.

De vergadering, bedoeld bij art 42, al. 2. G. W. neemt het Koninklijk gezag waar, totdat de Prins van Oranje of de benoemde Regent het regentschap heeft aanvaard.

X.

Eene strafverordening, die op de in art. 178 Gem. Wet bepaalde wijze, opgehouden heeft te bestaan, kan niet herleven dan wanneer zij op nieuw wordt vastgesteld op de wijze, waarop strafverordeningen tot stand komen.

XI.

Een vreemdeling, zijne vaste woonplaats in een vreemd rijk hebbende, kan stemgerechtigd ingeland

zijn in eenige polder of waterschap binnen dit Rijk, en dat recht van medestemming uitoefenen.

XII.

In de wet, die krachtens art. 191 G. W. het algemeen en het bijzonder bestuur van den waterstaat moet regelen, behoorde de beslissing, zoowel over de noodzakelijkheid van uit te voeren werken, als over de de verplichting daartoe, aan de administratieve magt te worden opgedragen.

XIII.

Ten onrechte bepaalt de wet (6 April 1875, *Stbl*, n°. 66, art. 22), dat de vreemdeling die krachtens art. 8 B. W. met een Nederlander is gelijk gesteld wel kan worden uitgeleverd, doch niet kan worden uitgezet (13 Aug. 1849, *Stbl.* n°. 39, art. 19).

XIV.

De uitdrukking „aan de Gemeente behoorende" in art. 230, al. 1 der Gem. Wet, beteekent: waarvan de Gemeente eigenares is.

XV.

De Staat behoorde aansprakelijk te zijn voor de schade die, ten gevolge van stipt uitgevoerde, doch verkeerde bevelen van een' loods, geleden wordt.

XVI.

De Staathuishoudkunde is, naar aard en bestemming, wetenschap en kunst tegelijk.

XVII.

Hoewel bizondere omstandigheden het toekennen van premiën op den uitvoer kunnen wettigen, verdient het premiestelsel toch afkeuring.

XVIII.

Niettegenstaande de economisten van de school van ADAM SMITH in hunnen strijd tegen de bewering, als zoude de uitbreiding van den machinalen arbeid voor den werkenden stand nadeelig zijn, gelijk hebben, zoo is die bewering toch juist.

XIX.

Er bestaat geen strijd tusschen de stelsels van RICARDO en CARCY.

XX.

Wanneer krachtens art. 787 B. W. meer dan de helft der opbrengst als evenredige hoeveelheid is bedongen, is, in 't geval van art. 795 B. W. de schuldplichtige persoonlijk aansprakelijk voor hetgeen meer te voldoen is dan de vruchten bedragen.

XXI.

In art. 498 W. v. K., in fine, leze men „en alles" in plaats van „in alles".

XXII.

Hij, die een wegens eene besmettelijke ziekte afgemaakt en begraven stuk vee opgraaft en zich toeëigent, maakt zich niet schuldig aan diefstal.

XXIII.

De Gouverneur-Generaal is niet bevoegd den Vice-President van den Raad van Nederlandsch Indië met eene zending buiten de hoofdplaats te belasten.

XXIV.

Op de vraag: „communaal of individueel bezit" kan alléén de economische toestand van den belanghebbende het antwoord geven.

